

PLANSTRATEGI 2022-34

MÅL OG HANDLINGER

Jesper Frost
Rasmussen

Borgmester

Forord

Esbjerg Kommune kan og vil vækste både på borgere, uddannelses tilbud og virksomheder. Vision 2025 opstiller ambitiøse mål om vækst som Esbjerg Kommune arbejder aktivt for at indfri.

I den fysiske planlægning handler vækst om plads. Vi skal finde plads til flere boliger, uddannelsesinstitutioner og virksomheder og det skal være plads, der er attraktiv, den skal ligge rigtigt og give de rette fremtidssikrede udviklings- og udbygningsmuligheder.

Esbjerg Kommune skal sikre, at væksten sker i respekt for bevarings- og beskyttelse hensyn, at vi har grønne strukturer og gode byrum til det samvær og de fælles aktiviteter, som gør livet værd at leve og at vi kan møde fremtidens krav til miljø, klima og ressourcer med god samvittighed. Når så pladsen samtidig begynder at være en mangelvare både i by og på land, står vi med en udfordring.

I Planstrategi 2022-34 har Byrådet valgt at pege på koncentration og fortætning som et værktøj til at få vækst og pladsmangel til at gå op.

I debatten om planstrategien er det helt oplagt at diskutere, hvordan dette værktøj skal anvendes fremover.

Byrådet ønsker at gå i dialog med borgere og interessenter om de overordnede linjer; vi skal sætte det lange lys på og finde ud af, hvad vi vil med Esbjerg Kommune. Den fysiske udvikling af kommunen berører alle – også de kommende tilflyttere.

Jeg håber derfor, at du vil bruge lidt tid på at forholde dig til vores udspil og lade os vide, hvad du mener.

God læselyst.

Jesper Frost Rasmussen
Borgmester

Indledning

Planstrategien kan ses som et aftaledokument mellem byråd og borgere om den langsigtede udvikling af kommunen. Planstrategien er samtidig et lovbestemt dokument som kommunen skal vedtage i løbet af den første halvdel af byrådsperioden.

Kommuneplanstrategien indgår i den danske planlægning som det sted, hvor kommunen tænker strategisk og langsigtet indenfor de rammer som er udstukket i landsplanlægningen. Planstrategien bliver fulgt op af kommuneplanen, der lægger rammerne for lokalplanerne. Lokalplanerne er det mest konkrete plandokument.

Esbjerg Kommunes Vision 2025 er retningsgivende for Planstrategi 2022-34 og for alle øvrige strategier og planer i Esbjerg Kommune. Da efterfølgende kommuneplanlægning skal følge planstrategiens målsætninger, har det været væsentligt for Byrådet, at sikre et godt samspil mellem Vision 2025 og Planstrategi 2022-34.

Kommuneplanlægning i Esbjerg Kommune er tæt koblet til sektorplanlægningen i fagforvaltningerne og hos eksterne samarbejdspartnere. Planstrategien skal binde disse mange interesser sammen og lægge spor ud for det fremtidige samarbejde. For at sikre et relevant og vedkommende resultat, har der i udarbejdelsen af planstrategien været en tæt dialog med dette netværk. Byrådet har på baggrund af denne dialog besluttet at revidere kommuneplanen i sin helhed.

Byrådet besluttede i 2018 at indarbejde FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling i Esbjerg Kommunes politikker og strategier. Planstrategien er, som Vision 2025, et overordnet papir for Esbjerg Kommunes udvikling, hvorfor Byrådet har prioriteret koblingen mellem planstrategien og verdensmålene meget højt. Planstrategien favner bredt og når undervejs omkring 10 af de 17 verdensmål. Det handler her både om helt overordnede veje at gå, men også om mere handlingsorienterede udspil. Det væsentlige for Byrådet er, at vi på denne måde tydeligt kan vise, hvor og på hvilken måde Esbjerg Kommune kan bidrage til en mere bæredygtig udvikling på globalt plan.

Planstrategien er organiseret i seks temaer, hvoraf det ene om Storbyregion Esbjerg er bragt på plads med Fanø og Varde Kommuner og er med her til orientering. De øvrige fem temaer lægger vi ud til åben debat. Det drejer sig om temaerne: 'Byer og borgere', 'Bosætning', 'Erhvervsområder til fremtidens behov', 'Grøn by og grøn omstilling' samt 'Det åbne land'.

Alle temaerne er delt op i et antal kapitler, der belyser og understøtter det enkelte tema. Både temaer og kapitler præsenteres med et billede, der også fungerer som indgang. Det vil sige, at man trykker på billederne for at komme til teksterne. Teksterne er opdelt i to niveauer. En kort del indeholdende kapitlets målsætninger og en række handlingsanvisninger, deraf navnet Mål & Handlinger. Fra den korte tekst er det muligt at klikke sig videre til Baggrundsrapporten, der redegør nærmere for de opstillede mål. Baggrundsrapporten redegør herudover for ændringer i planperioden.

Mål og Handlinger

Byer og borgere

Byer og borgere →

Bosætning

Bosætning →

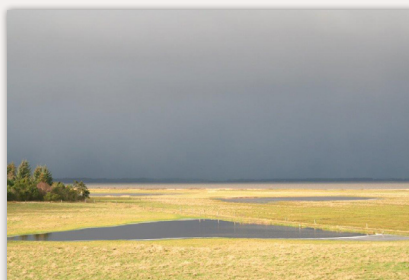
Erhvervsområder til fremtidens behov

Erhvervsområder til fre..... →

Grøn by og grøn omstilling

Grøn by og grøn omstilling →

Det åbne land

Det åbne land →

Storbyregion Esbjerg

Storbyregion Esbjerg →

Byer og borgere

[Tilbage til Indhold](#)

Byens ånd og identitet

Bykvalitet, kulturliv og studiemiljø

Havnen som Esbjergs vugge

Byens ånd og identitet

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

Byudvikling og byfortætning skal ske i respekt for byens identitet

Nybyggeri skal have høj arkitektonisk værdi

Indre by i Esbjerg skal være præget af storbyliv

Esbjerg skal kendetegnes ved tætte, urbane og grønne byrum

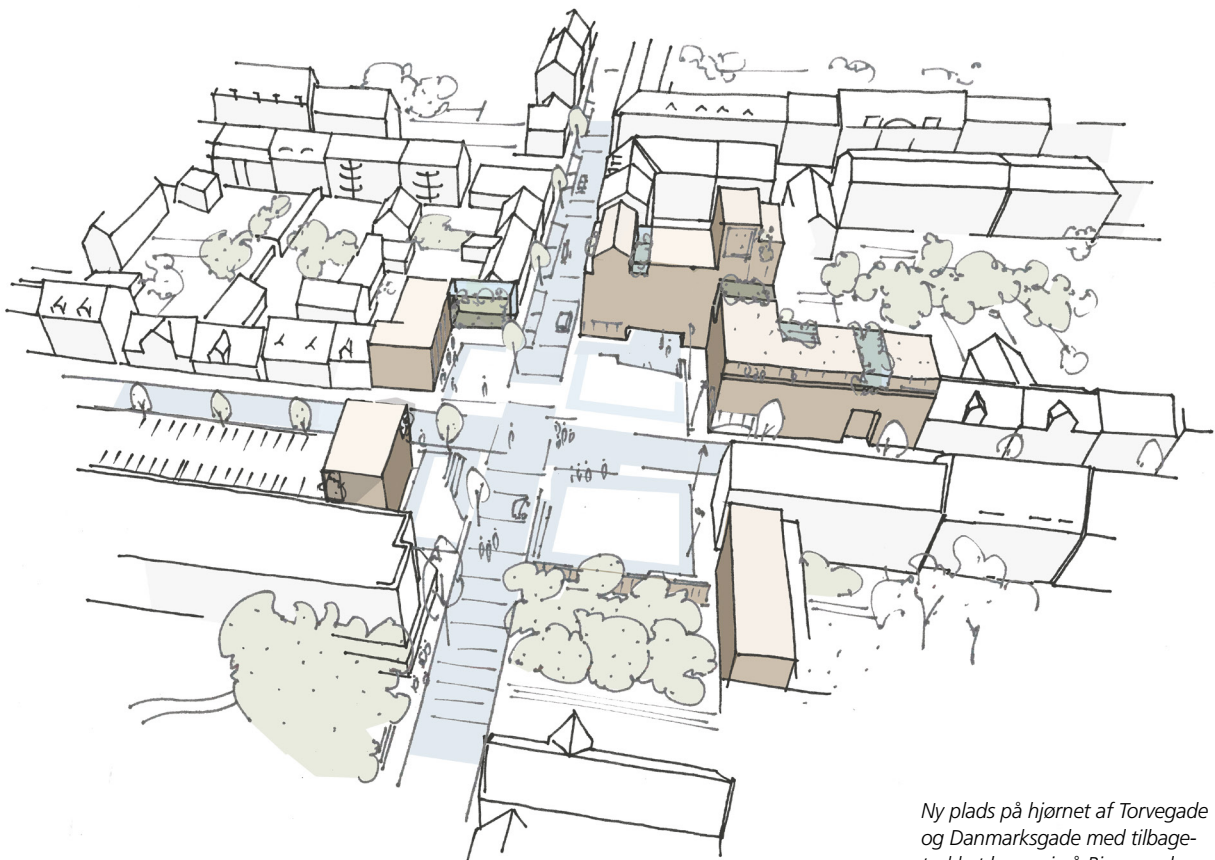
Fremtidens byggeri skal understøtte Esbjergs helt særlige identitet som internationalt orienteret og dynamisk energiby i evig udvikling

Ribes stærke identitet skal understøttes og fremmes

Her vil vi hen

Esbjerg skal samlet set give en fornemmelse af storby, hvor der er byliv i gode og vedkommende opholdsrum. Det kan bl.a. opnås gennem flere kvarterspladser og en struktur, der binder disse opholdsrum sammen. Kommende byggeprojekter skal udvikles med pladser og grønne rum af høj kvalitet. Pladserne er byens mødesteder, de er vigtige for fællesskabet og for storbymiljøet.

I den fremtidige udvikling er det vigtigt, at byens dynamik og evige udvikling bliver fastholdt. En ny arkitekturstrategi for Esbjerg skal sikre den høje arkitektoniske værdi i morgendagens bebyggelse, og at denne på bedst mulig vis vidner om den aktuelle vækstperiode.

Ny plads på hjørnet af Torvegade og Danmarksgade med tilbagetrasket byggeri på Rio-grunden.

I en gridby som Esbjerg med vinkelrette gader, hvor man ikke naturligt bliver ledt til centrum, er det nødvendigt med høje pejlemærker som f.eks. den nye hotelbygning i Skolegade. Placeringen af de høje huse skal ske som følge af en samlet planlægning for hele byen samt en konkret planlægning for hvert enkelt projekt.

Nybyggeri i varierende højder i Borgergade.

Ny kvartersplads i Borgergade omkranset af nyt byggeri med butiksfacader.

En fortætning af de massive og ensartede karrébebyggelse, hvor bygningshøjden varieres fra tre til fem etager, giver dynamik, bymiljø, sol og større muligheder for pladsdannelse.

Klimaændringerne giver mere regn. Ved planlægning af byen er det vigtigt at bygningsmassen efterlader plads og grønne rum til håndtering af disse øgede regnmængder.

I Esbjergs indre by optages store arealer til parkering. For at frigøre disse arealer skal nybyggerier af boliger i de centrale karréer etableres med kælderparkering. Dette vil også bidrage til boligernes attraktivitet.

Overordnet set skal der i alle kommunens byer, her også i de mindre bysamfund, sikres tidssvarende boliger i den historiske del af byen ved byfornyelse frem for udlæg af nye parcelhusområder.

Etableringen af nye boliger på jernstøberigrunden i Ribe sker lige ved siden af og med stor respekt for middelalderbykernens bebyggelse. Jernstøberiet vil med nye og moderne boliger i gangafstand til de ældste dele af Ribe by udbygge Ribes attraktivitet som bosætningsby og tilføre byen nyt liv.

Ribe Jernindustri omdannes til en attraktiv bydel. Foto: Tegnestuen Vandkunsten.

Handlinger

- Udarbejdelse af arkitekturstrategi
- Opgradering af Torvegade
- Byfornyelse i Storegade, Jerne
- Borgergade – boligbyggeri med kvarterspladser og kælderparkering
- Banegårdspladsen forbedres
- Østerbyens opgradering og forbedring
- Udarbejdelse af en strategisk udviklingsplan for Vesterbyen og Sønderis
- Byomdannelse langs Gammelby Ringvej
- Jernstøberiet i Ribe omdannes til et attraktivt byområde
- Etablering af Ribe Madstation i banegårdsbygningen
- Blotlæggelse af de tre gamle broer i hovedgaden i Ribe
- Udvidelse af eksisterende boligområder og grønne områder, Klostermarken, Ribe:
- Udarbejdelse af strategisk udviklingsplan for Bramming
- Bramming vandtårn omdannes til "Energitårn"

Bykvalitet, kulturliv og studiemiljø

[Tilbage til Temaer](#)

Her er vores mål

Esbjerg har storbykvaliteter med synligt kulturliv, socialt liv og selvorganiseret idræt
Uddannelsesbyen Esbjerg skal udvikles med ungdomskultur, trivsel og tryghed
Centerstrukturen fastholdes med en stærk prioritering af bymidterne

Her vil vi hen

I Esbjerg er storbykvalitet målet og midlet er byliv. Derfor skal der være flere boliger i gangafstand til centrum. Det sikrer mere liv i gaderne og i byrummet døgnet rundt.

Esbjerg Kommunes bosætningsanalyser peger gang på gang på storbyliv som et udtalt ønske fra tilflytterne, fra de studerende og fra dem, der ikke bor her endnu. Udviklingen af indre by i Esbjerg skal således ske i dialog med de borgere, der bor her i dag med blik for de borgere, der gerne skal bo i byen i morgen.

Indendørs og udendørs kulturtilbud og grønnere udendørs byrum er vigtige elementer i storbyliv. For flere grønne miljøer giver lyst til bevægelse og ophold og det signalerer storby. På samme måde skal godt byinventar, gennemtænkte byrum, pladser og parker fremme og styrke kreative miljøer, kultur, trivsel, tryghed, selvorganiseret idræt, samvær og fællesskab.

Esbjergs kvaliteter og potentialer skal fremhæves og dyrkes med en bylivsstrategi, hvor de bløde værdier med gode mødesteder og det mangfoldige, trygge og levende byliv er i fokus.

Sommerunderholdning i Esbjerg Bypark.

Udsigt fra terrassen ved Ribe Å.

Handlinger

- Udarbejdelse af Esbjerg Bylivsstrategi – samler kultur, idræt, fritid, parkering, bosætning, turisme, handel og byfornyelse
- Bruge byens potentialer som platform for udviklingen af et godt studiemiljø
- Involvering af byseniorer i byudviklingen og fællesskabsdannelse
- Opgradering af tryghedsskabende elementer i indre by

Esbjerg Kommune arbejder for involvering af byseniorer til udvikling af den aldersvenlige by. Byseniorernes engagement i fællesskaber giver livsindhold og bidrager til forandring og udvikling.

Bykvalitet skal også understøttes i de mindre byer. Her er det tryghed, nærhed og det gode liv der er nøgleord, men byfortætning er også her med til at skabe mere byliv.

De nuværende prioriteringer for bymidternes handelsliv fastholdes for også i fremtiden at sikre koncentrationen af handel og service.

Havnen som Esbjergs vugge

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

**Dokhavnen betydning for udviklingen af Esbjerg fremhæves og tydeliggøres
Færgeforbindelsen til Fanø indgår som en del af byoplevelsen i Esbjerg**

Her vil vi hen

Esbjerg Havns ønsker om udvikling og vækst afvejes nøje i forhold til de få oprindelige bygningsværker, som fortæller om havnens historie. Dokhavnen og bygningerne her prioriteres i denne sammenhæng højt.

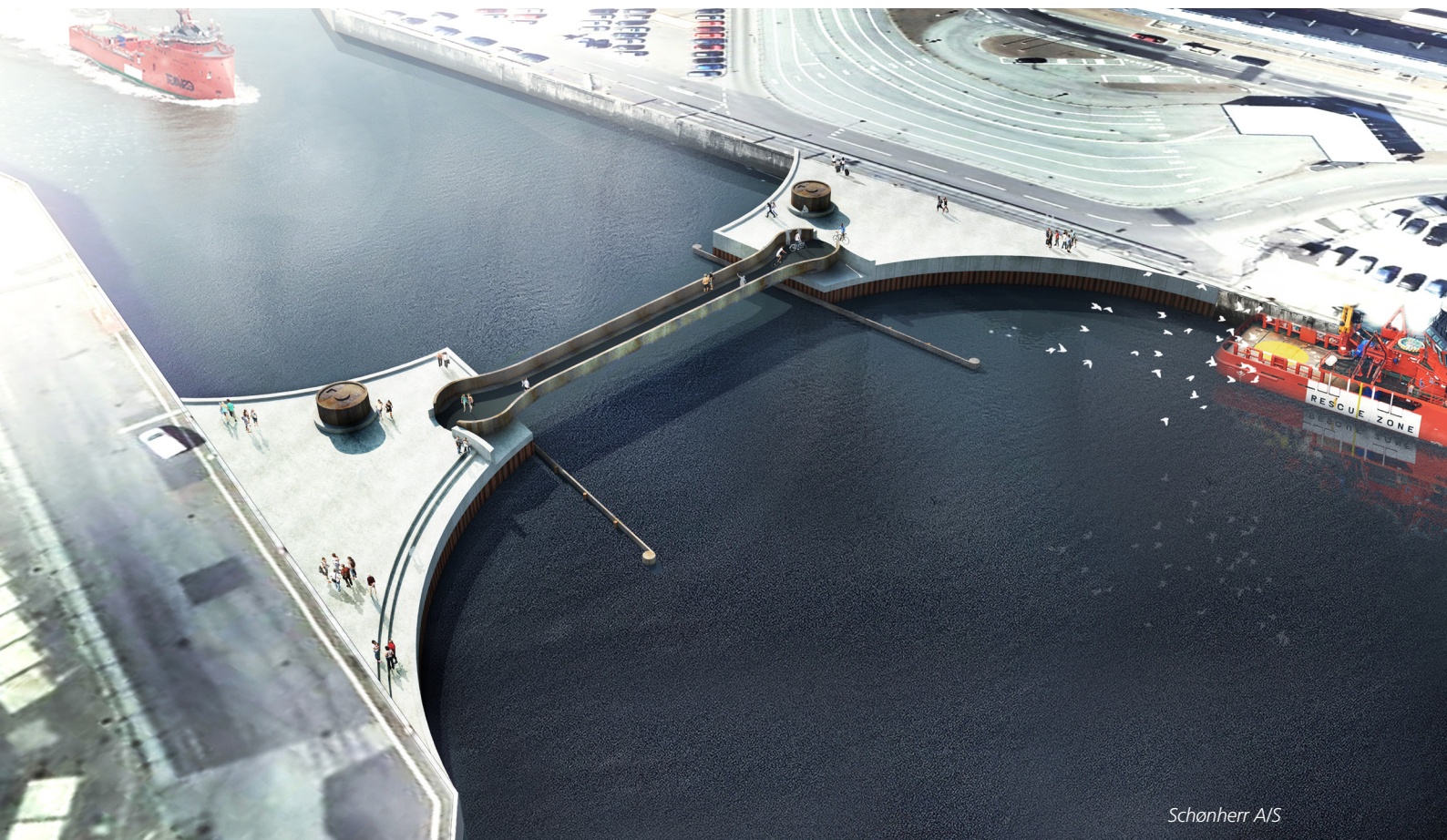
Den tætte forbindelse mellem by og havn er et af Esbjergs helt store aktiver, og forbindelsen skal fortsat udnyttes i den fremtidige byudvikling.

En oplukkelig bro udformet som en gang- og cykelforbindelse henover den spidse ende af Dokhavnen vil styrke forbindelsen til Fanø. Det er i Esbjerg bys interesse, at der arbejdes for en generel forbedring af trafik- og parkeringsforholdene omkring færgeterminalen.

Handlinger

- Etablering af dokhavnsbro

Oplukkelig bro ved spidsen af dokhavnen.

Schönherr AIS

Bosætning

[Tilbage til Indhold](#)

Alsidige boligtilbud

Levedygtige lokalsamfund

Særlige boligområder og botilbud

Alsidige boligtilbud

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

Det skal være nemt at finde en god bolig i områder af god kvalitet

Nyt boligbyggeri skal fortrinsvis placeres centralt

Byfornyelse og renovering foretrækkes fremfor nyudlæg af boligområder

Ved nyudlæg af boligområder arbejdes der for grønne, klimavenlige og sunde løsninger

Her vil vi hen

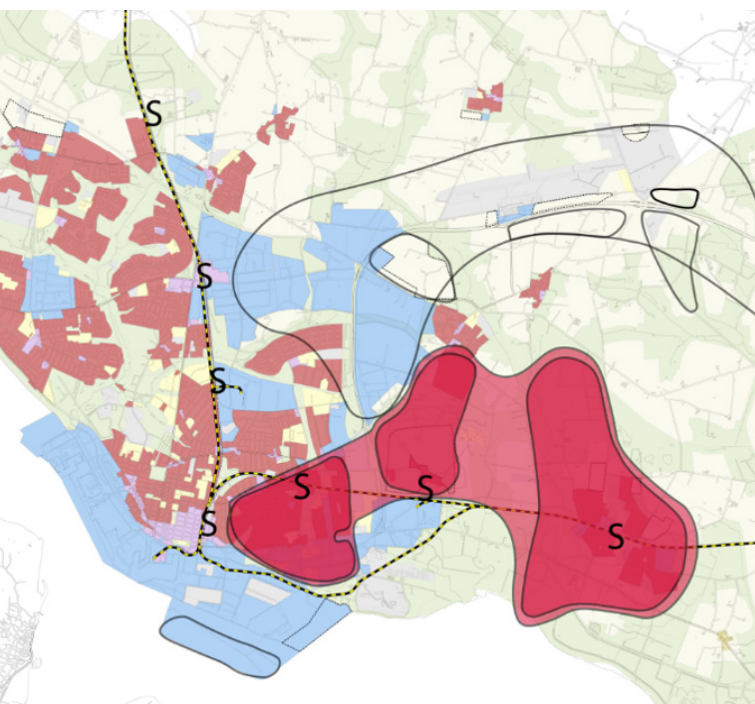
I Esbjerg skal nye attraktive boliger få flere indbyggere til at bosætte sig i indre by. Nytænkende, klimarigtigt og fællesskabsorienteret boligbyggeri skal ramme segmentet af yngre, færdiguddannede og erhvervsaktive borgere. Med en blanding af boligtyper i sådanne byggerier kan der skabes flergenerationsbyggeri til glæde for alle parter.

Esbjerg Kommune arbejder generelt med en fortætningsindsats med både ejer- og lejerlejligheder i bymidterne samtidig med, at der er fokus på en modernisering af eksisterende bebyggelser med parcelhuse, f.eks. i form af nyt byggeri. Esbjerg Kommune ønsker på denne måde at modvirke en forarmelse af parcelhusområderne og foretrækker det af ressourcemæssige, miljømæssige og klimamæssige årsager frem for udlæg af nye boligområder.

Nærbanen og en nærstation i Jerne giver en god infrastrukturel rygrad for byudvikling med boliger, der følger jernbanelinjen ud af Esbjerg øst på. Bydelsplanlægningen af Østerbyen skal sikre en højere bykvalitet i bydelen og skal tage højde for at Østerbyen bliver den mest bynære bydel for fremtidens boligudvikling ved Andrup, Novrup og Tjæreborg. Nye og klimavenlige løsninger skal indgå i planlægningen af fremtidens mere fortættede boligområder.

Boligudbygningen i Bramming planlægges fortrinsvis i østlig retning og hovedsageligt nord for jernbanen. I Ribe skal boligudbygningen ske mod øst, mod Klostermarken og efterspørgslen efter flere boliger i tætbyområdet vil blive dækket af et stort boligbyggeri på Jernstøberigrunden.

Esbjerg Kommune får de kommende år stadig flere seniorer og stadig flere af dem bliver mere end 80 år. Det sætter krav til kommunen om flere plejeboliger og plejehjemspladser til de mest plejekrævende borgere. Esbjerg Kommune ønsker dog som udgangspunkt, at borgerne kan forblive længst muligt i eget hjem og arbejder i den forbindelse med etablering af seniorbofællesskaber og med udvikling af konceptet ældrebolig+. Optagelsen af Esbjerg Kommune i WHO-netværket for aldersvenlighed forpligter herudover kommunen til generelt at arbejde for aldersvenlighed i planlægningen.

Fremtidig boligudvikling planlægges øst for Esbjerg langs jernbanen med flere stationer (S).

Handlinger

- Udarbejdelse af en udbygningsplan for nye boligområder
- Novrup udvikles som en ny bydel
- Udarbejdelse af strategisk udviklingsplan i Alslev/Hostrup
- Udarbejdelse af fortætningsstrategi i parcelhusområder
- Flere ungdomsboliger og studieboliger i indre by
- Centralt beliggende billige boliger og stayboliger
- Plejecenter Krebsstien – ældrevenligt boligområde
- Plejecenter i Sønderris med tilhørende ældreboliger
- Seniorbofællesskaber og flergenerationsbyggeri
- Planlægge for singleboliger med fælles faciliteter

Levedygtige lokalsamfund

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

Lokalsamfund udvikles og synliggøres ud fra deres særlige styrker

Der skal skabes forudsigelighe omkring lokalsamfundenes faciliteter og tilbud

Rekreative faciliteter i det åbne land skal placeres til gavn for lokalsamfundets borgere og gæster

Lokalsamfundenes adgang til det åbne land skal forbedres

Her vil vi hen

Levedygtigheden i hvert enkelt lokalsamfund skal vurderes. Den vurdering danner grundlag for en kategorisering af lokalsamfundene, der skal bruges i det efterfølgende strategiske arbejde med disse.

Den strategiske planlægning for levedygtige lokalsamfund vil ske i tæt dialog med lokalrådene. Boligbehovet og boligudbuddet vil indgå i denne dialog. Dialogen skal hjælpe til at afklare, hvor lokalsamfundenes styrker ligger for herved også at understøtte det lokale og frivillige engagement.

direkte ind i denne aftale. Det åbne lands muligheder skal både være til glæde for lokalsamfundets borgere og gæster og skal bidrage til lokalsamfundets attraktivitet som bosætningssted. Forudsætningen for den fremtidige planlægning er overblik over de nuværende muligheder og dialog med borgerne.

Rekreative faciliteter som mødesteder for borgere og gæster.

For at fremtidssikre de nære lokale faciliteter og tilbud skal der skabes et overblik over de kommunalt ejede lokaler og offentlige bygninger. Ved at sammentænke og deles om faciliteterne kan forenings- og fritidslivet styrkes.

Esbjerg Kommune har indgået visionsaftalen "Bevæg dig for livet", hvor mulighederne for at få idræt og bevægelse med i landdistriktsudviklingen indgår som en del af rammeaftalen. Etablering af rekreative faciliteter i det åbne land samt forbedring af adgangen til det åbne land spiller

Stier forbedrer lokalsamfundets adgang til naturen.

Handlinger

- Lokalområdebeskrivelser – ajourføring af landsby- og mellembypplaner
- Revision af landsby- og lokalbyudpegninger
- Rekreative faciliteter i det åbne land skal registreres
- Vurdering af det lokale boligbehov
- Udvikling af nye boligtyper i lokalsamfund på landet
- Sikre fleksibel anvendelse af kommunalt ejede lokaler
- Koordinering af tiltag og indsatser i landdistrikterne

Særlige boligområder og botilbud

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

I 2030 er der ingen ghetto-områder i Esbjerg

Områder, der i dag er præget af almene boliger, har fået en større variation i boligtilbuddet

Alle i Esbjerg Kommune skal have en bolig

Her vil vi hen

Esbjerg Kommune har et boligområde på ghettolisten og to udsatte boligområder som kunne ende samme sted. Esbjerg Kommunes arbejde med at få Stengårdsvej ud af ghettolisten må derfor ikke ske på bekostning af de boligområder, der ligger nord og syd for Stengårdsvej; Hede-lundgårdparken og Syrenparken/Præstebakken.

I 2030 må maksimalt 40 % af boligerne på Stengårdsvej være almene familieboliger. Det kan bl.a. ske ved at omkategorisere almene familieboliger til almene ældreboliger eller almene ungdomsboliger. Salg af almene boliger til privat udlejning, andelsboliger og ejerboliger kan også komme på tale. Den påkrævede renovering af bebyggelsen vil sammen med en omplacering af offentlige tilbud og services også bidrage til at målet kan nås.

Som en del af boligudviklingsplanen vil Esbjerg Kommune sikre at boligområderne indbyder til udeliv og fællesskab. Det skal give borgerne mulighed for at blive fysisk aktive i deres nærområde.

Esbjergs fremtidige boligudvikling planlægges til at ske øst for Esbjerg. På sigt vil det ændre Stengårdsvejs beliggenhed i byranden til en beliggenhed midt i et boligudviklingsområde. Infrastrukturelt vil dette også forbedre mobiliteten omkring Stengårdsvej.

Strategien overfor socialt udsatte borgere er at starte med at sikre, at de har en base i form af en bolig. For at kunne dette skal der forefindes billige og små boliger med en central beliggenhed.

Handlinger

- Idræt og bevægelse tænkes ind ved anlægsprojekter i socialt udsatte boligområder
- Planlægning for overgangsboliger til unge hjemløse
- Nybyggede botilbud til borgere med handicap og psykiatriske udfordringer
- Imødekomme Housing First-strategiens behov for centralt placerede små og billige boliger

Erhvervsområder til fremtidens behov

[Tilbage til Indhold](#)

Energi og IT som grundlag for vækst

Erhvervsturisme

Energi og IT som grundlag for vækst

[Tilbage til Temaer](#)

Her er vores mål

Grøn EnergiMetropol sætter fokus på bæredygtig energiproduktion og -forbrug

Der skal planlægges for udvidelse af Esbjerg Havn

Erhvervsområder omkring motorvejen udbygges

Esbjerg skal være Nordeuropas digitale knudepunkt

Erhverv i Ribe, Bramming og de mindre byer i kommunen styrkes

Her er det vi vil handle på

I den kommende udvikling af erhvervet har Esbjerg Kommune mulighed for at indtage en førerposition inden for grøn energiproduktion og -forbrug. Det kræver bl.a., at der er egnede arealer til rådighed for de virksomheder, som beskæftiger sig med cirkulær økonomi, grønne energiprodukter og energiteknologier.

Esbjerg Havn er Danmarks arealmæssigt største havn og den bliver stadig større. Specialiseringen på vindmøller og vindmølledele kræver meget plads. Sandsynligheden for at der eksempelvis etableres en egentlig produktion af havvindmøller i Esbjerg stiger jo større vindmølledelene til disse møller bliver.

Der planlægges for en yderligere udvidelse af Østhavnen samt udvidelse med en havneø. Havneøen skal forbindes til Østhavnen med en bro.

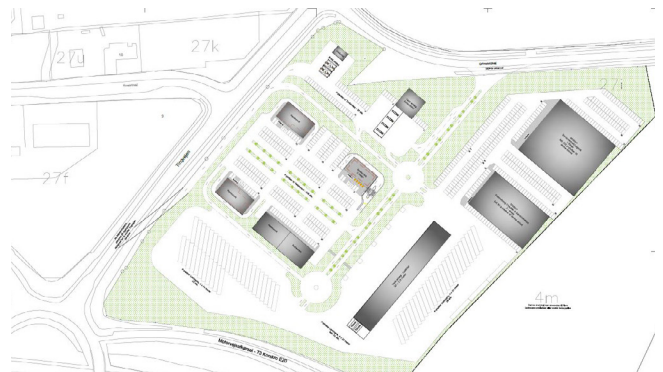

Der planlægges for havneudvidelse med etape 5 og 6.

Handlinger

- Udvidelse af Esbjerg Havn med en ny havneø
- Udflytning af risiko- og produktionserhverv væk fra beboelsesområder
- Planlægning for et transportcenter ved Kors kro
- Der udlægges areal til datacentre langs motorvejen mellem Bramming og Grimstrup

For at optimere baglandsinfrastrukturen er der planlagt jernbane øst om byen med en godsomladestation på havnen. Der planlægges herudover for et nyt transportcenter ved det trafikale knudepunkt Kors kroen.

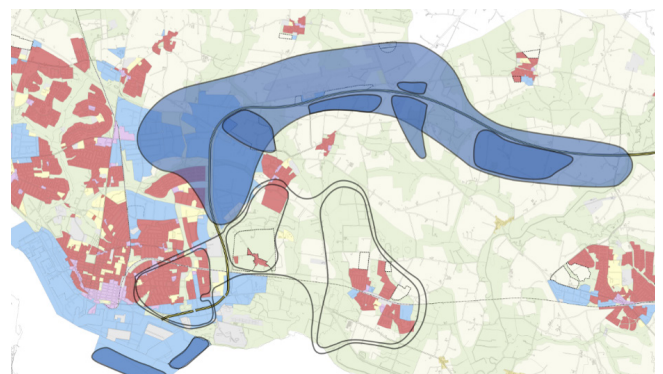

Der planlægges for et transportcenter ved Kors kroen.

østpå med særlige fokusområder for tungere erhverv, risikoerhverv og særligt arealkrævende erhverv som f.eks. datacentre.

Store fritliggende arealer med den rigtige placering i forhold til den overordnede infrastruktur er nødvendige for at muliggøre udbygning af den IT-klynge, som er forudsætningen for, at Esbjerg skal udvikle sig til Nordeuropas kommende digitale knudepunkt.

I Bramming skal den strategiske udviklingsplan sikre erhvervenes behov for udvikling. I de mindre byer etableres erhvervsarealer efter behov, mens erhvervsarealerne i Ribe vurderes at dække behovet i planperioden.

Den fremtidige erhvervsudvikling skal følge motorvejen øst på i afstand til byerne.

Erhvervsturisme

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

Grøn EnergiMetropol Esbjerg skal være et internationalt og nationalt mødested for events om energi og IT-infrastruktur

Esbjergs hotelkapacitet udbygges og suppleres med bynære messe- og konferencefaciliteter

Her vil vi hen

Energi og IT-infrastruktur er vækstområder, som indeholder Energi og IT-infrastruktur er vækstområder, som indeholder et stort potentiale for Esbjergs mødeturisme. Ved at styrke og fremme rammerne for møde- og konferencesteder i Esbjerg by, gerne med et fyrtårnsprojekt, kan Esbjerg Kommune imødekomme dette vækstpotentiale.

I forhold til erhvervsturismen prioriterer Esbjerg Kommune konceptet Meet & More som et vigtigt indsatsområde. Meet & More giver mødeturisten professionelle rammer og unikke oplevelser ved Vadehavet og i Ribe og understøtter herudover den fysiske oprustning af storbymiljøet i Esbjerg.

Ved at sikre en central placering af Esbjergs hotel- og konferencefaciliteter møder gæsten en levende storby samtidig med at gæsten selv bidrager til bylivet og storbypræget.

Konceptet Meet & More målretter Esbjerg Kommunes turismearbejde mod møde- og erhvervsturismen.

Mødeturisten bidrager til Esbjergs storbyliv.

Handlinger

- Opførelse af hoteller i Esbjerg indre by
- Planlægning for konferencefaciliteter

Grøn by og grøn omstilling

[Tilbage til Indhold](#)

Grøn by

Klimatilpasning i byen

Mobilitet i byerne

Cyklisme i højsædet

Grøn omstilling af energiforsyningen

Grøn by

[Tilbage til Temaer](#)

Her er vores mål

Byfortætning i Esbjergs indre by skal omfatte etablering af grønne områder i indre by
Byernes grønne områder skal kortlægges og forbindes som samlede grønne strukturer
Væsentlige grønne byrum skal udformes med en egen identitet
Den grønne struktur skal også i fremtiden være bestemmende for Esbjergs byudvikling

Her vil vi hen

Esbjerg Kommune ønsker et fokus på de grønne områder i Esbjergs indre by. Det er en ambition, at optimering af grønne opholdsarealer og byrum fremover indgår som et fast element i al øvrig byplanlægning. Fortætning i Esbjergs indre by handler dermed også om udvikling af grønne rum.

En grundig kortlægning af det grønne i byerne kan give et oplyst grundlag for en prioritering af byens grønne byrum og grønne strukturer. Kortlægningen identificerer de områder i Bramming, Ribe og Esbjerg, som skal fastholdes og forbedres. Mangler der grønne områder bliver det også synligt ved kortlægningen, og der bliver bedre mulighed for at skabe sammenhæng mellem de grønne urbane områder.

Grøn struktur i Esbjerg indre by.

Byens rum og pladser skal gøres attraktive.

Handlinger

- Undersøgelse af behovet for parker og pladser i byerne i kommunen
- Planlægning for en grøn struktur i Esbjerg
- Etablering af park ved Remise-grunden
- Grønne områder opgraderes ved fortætning
- Etablering af forbindelse fra Østerbyen til vandet via den grønne ring
- Udvikling af Tjæreborgs grusgrave
- Tjæreborgs grønne kile forlænges til Solbjerg Plantage

Fornyelse af byrum kan ske gennem flere af de udviklingsredskaber som Esbjerg Kommune har. Det kan f.eks. være klimatilpasningsprojekter og områdefornyelse, der igangsætter udviklingen af multifunktionelle og grønne områder og strukturer.

En ydre grøn ring omkring Esbjerg by skal sikre et forskelligartet udbud af områder til rekreation, bevægelse og friluftsliv. Med en etablering af rekreative områder som et første skridt kan byudvikling med nye boligområder sikres en høj attraktivitet fra starten.

Klimatilpasning i byen

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

Klimaløsninger skal bidrage til grøn bykvalitet og øget biodiversitet i byrummet

Ved planlægning i nedsvinningsegnede områder skal der stilles krav om Lokal Afledning af Regnvand (LAR)

Strategiske klimatilpasningsplaner for de tre største byer i Esbjerg Kommune udvikles i samklang med øvrig planlægning

Planlægning for klimatilpasning skal ske i dialog med interessenterne

Her vil vi hen

Udviklingen af den fortættede by skal ske med et skarpt øje for fremtidens klimamæssige udfordringer med mere voldsomt vejr og mere regn.

Lokal Afledning af Regnvand (LAR) skal fungere som det bærende princip i indretningen af byernes gader og rum. Det betyder, at regnvandet skal håndteres så tæt på kilden som muligt ved anvendelse, forsinkelse eller nedsvivning. LAR-løsninger vil næsten altid have et grønt islæt og har et potentiale i forhold til at signalere storby.

Grønne klimatilpasningsprojekter kan give stor synergi både ved at styrke biodiversiteten, skabe grønne rekreative byrum og øge ejendomsværdien i området.

En af de konkrete udfordringer for den kommende strategiske klimatilpasningsplanlægning for Esbjerg, Ribe og Bramming er den del af vandet, som ender ude på gaderne, og skal dirigeres i retning af parker, pladser og friarealer for at kunne blive håndteret dér. Løsningen af sådanne udfordringer kræver overblik over al den planlægning, der i øvrigt foregår i byen.

Klimatilpasning i byen berører mange interessenter. Esbjerg Kommune skal sikre tillid mellem parterne og skal være garant for, at der etableres en dialog og at denne dialog bygger på faktuel viden.

Klimaløsninger som bidrager til grøn bykvalitet og biodiversitet i byrummet.

Stort vejbed som buffer for regnvand.

Handlinger

- Karrégårdforbedringer kombineres med LAR løsninger
- Partnerskaber med bygherrer, investorer, borgere mv.
- LAR-løsninger indtænkes ved etablering af veje og pladser
- Strategisk klimatilpasningsplanlægning for Esbjerg by, Ribe by og Bramming by.

Der skal laves strategiske klimatilpasningsplaner for kommunens tre største byer.

Mobilitet i byerne

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

Nærbanen skal udgøre rygraden for mobiliteten i Esbjerg Kommune

Bæredygtige transportformer prioriteres i bymidterne

Indre by i Esbjerg frigøres for fladeparkering og parkeringshuse

Her vil vi hen

Nærbanen skal være rygraden i indsatsen for bæredygtige transportformer og bæredygtig mobilitet. Med en ny nærstation i Jerne stiger passagerantallet, og dermed øges behovet for nærbanedrift, hvor Novrup er kandidat til at blive den næste nærbanestation.

Fortættede bykerner og byudvikling tæt på jernbanestationer skal hjælpe de bæredygtige transportformer på vej. Fortætning er således den overordnede tilgang til mobilitet i Esbjerg Kommune.

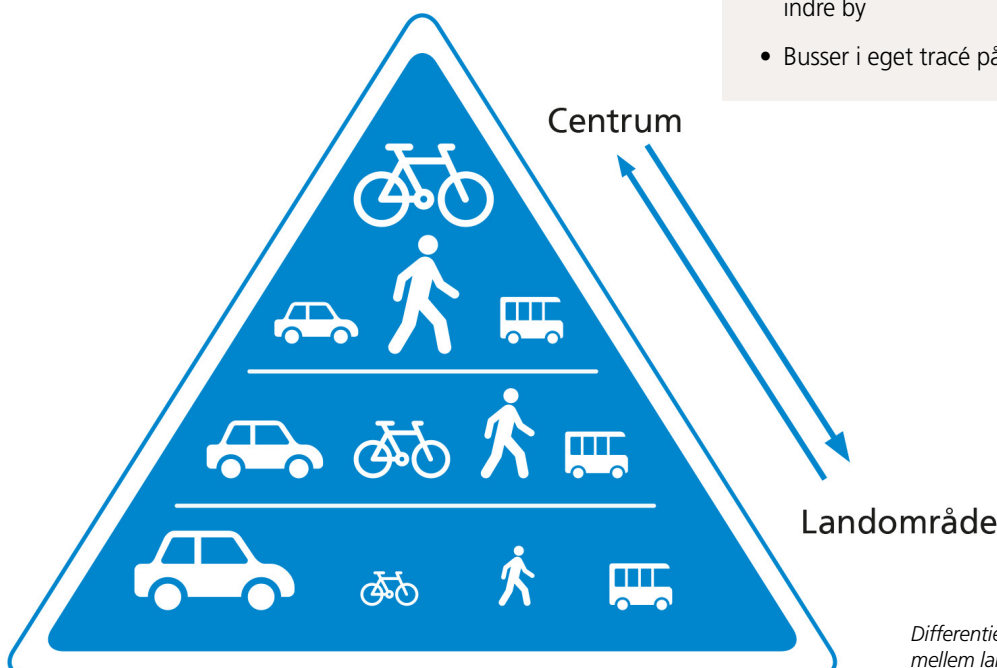
Bilen er uundværlig som transportmiddel i store dele af kommunen, men i byerne og især i Esbjergs indre by kan der med fordel arbejdes med mere bæredygtige transportformer så som cykel, gang og kollektiv transport, suppleret op med nye transportløsninger som selvkørende busser. Borgernes transportadfærd kan forsøges påvirket med en række fysiske anlæg, men det daglige valg ligger hos den enkelte borger. Som visionskommune for 'Bevæg dig for livet' ønsker Esbjerg Kommune at få borgeren til at overveje andre muligheder end bilen.

Esbjerg Kommune understøtter borgerens valg af bæredygtige transportformer ved hjælp af fysiske anlæg. Det kan eksempelvis ske med cykelstier, broer og passager mellem byens tilbud, prioriteringen af busser i gaderne i indre by eller særskilte tracéer til førerløse busser. Det er vigtigt, at Esbjergs gæster altid kan parkere og kan bevæge sig let rundt i byen i bil.

Det primære middel til at frigøre indre by for biler er parkering; herunder effektive parkeringssystemer, der hurtigt kan hjælpe den parkeringssøgende trafik på plads. I de mest centrale dele af Esbjerg skal fremtidige boligbyggerier bygges med kælderparkering.

Handlinger

- Etablering af Jerne nærstation
- Nudging af borgernes transportadfærd
- Der skal udarbejdes trafikplaner for Esbjerg og Ribe
- Fastlægge principper for parkering
- Anlæg af samkørselspladser med busforbindelser til indre by
- Busser i eget tracé på indfaldsvejene

Differentieret mobilitetsfokus mellem landområder og by.

Cyklisme i højsædet

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

Flere skal cykle og flere skal cykle mere

Cykling bidrager til kommunens sundhedsfokus og CO₂-regnskab

Byer og bydele knyttes sammen af cykelforbindelser

Esbjerg Kommune skal kendes som en god cykelkommune

Her vil vi hen

Cyklen skal være det første valg i bynære områder. Der er et behov for at flytte mere trafik – også pendlertrafik – over på cykler i Esbjerg.

Esbjerg Kommunes seneste Cykelregnskab er fra 2012. Alene i Esbjerg by er der sket meget store forandringer, der påvirker cykeltrafikken i byen både positivt og negativt. En opdatering af Cykelregnskabet kan bidrage med data til prioriteringen af nye cykelfremmende tiltag.

Cykelpendling i Esbjerg.

Esbjerg Kommune har påbegyndt udbygningen med supercykelstier i Esbjerg by. Disse knytter byen sammen og gør den mere cykelvenlig. Med etablering af gode og centrale cykelparkeringsforhold kan cyklen kombineres med anden transport og på den måde skabe en direkte kobling over til Esbjerg Kommunes øvrige arbejde med transport, bevægelse og mobilitet. Flere borgere, der bruger cyklen i dagligdagen, understøtter eksempelvis Esbjerg Kommunes arbejde med 'Bevæg dig for livet'.

Cykelplejestationer gør det nemmere at være cyklist.

Handlinger

- Cykelregnskab og Cykelhandleplan skal opdateres
- Der etableres gode cykelparkeringsforhold ved samkørselspladser og større stoppesteder
- Sikring af et sammenhængende stinet
- Jernbanetracéet mellem Bramming og Grindsted fastholdes ved at anvende det til cykelsti

Grøn omstilling af energiforsyningen

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

Omstilling til fossilfri fjernvarme i Esbjerg Kommune

Udlæg af arealer til grønne energianlæg i det åbne land

Udnyttelse af overskudsvarme fra virksomheder

Vedvarende fokus på grøn omstilling i kommunale ejendomme

Her vil vi hen

Med etablering af en national storskala testfacilitet for grønne energi- og miljøteknologier i Esbjerg, kan Energi-Metropolen bidrage til, at Danmark fortsat er frontløber i den grønne omstilling.

Den grønne omstilling skal også ske gennem energiforsyningen, og derfor skal det vurderes, hvor kommende energiproducerende anlæg bedst kan placeres. Der skal eksempelvis findes plads til ny grøn fjernvarmeforsyning.

Esbjerg Kommunes bygningsmasse gennemgår løbende energireoveringer, hvor muligheden for etablering af grøn energi- og/eller varmeforsyning også indgår.

Der skal findes plads til solenergianlæg. De arealkrævende anlæg kan med fordel placeres i tilknytning til eksisterende tekniske anlæg. Det skal for eksempel undersøges om solenergianlæg kan etableres de steder, hvor den nye 400 kilovolts forbindelse mellem Idomlund ved Holstebro og den dansk/tyske grænse linjeføres over jorden. Dermed udnyttes arealer, som ikke længere er attraktive til beboelse.

Med etableringen af flere datacentre i den kommende IT-klynge skal det i hvert enkelt tilfælde vurderes, om der kan skabes mulighed for udnyttelse af overskudsvarmen.

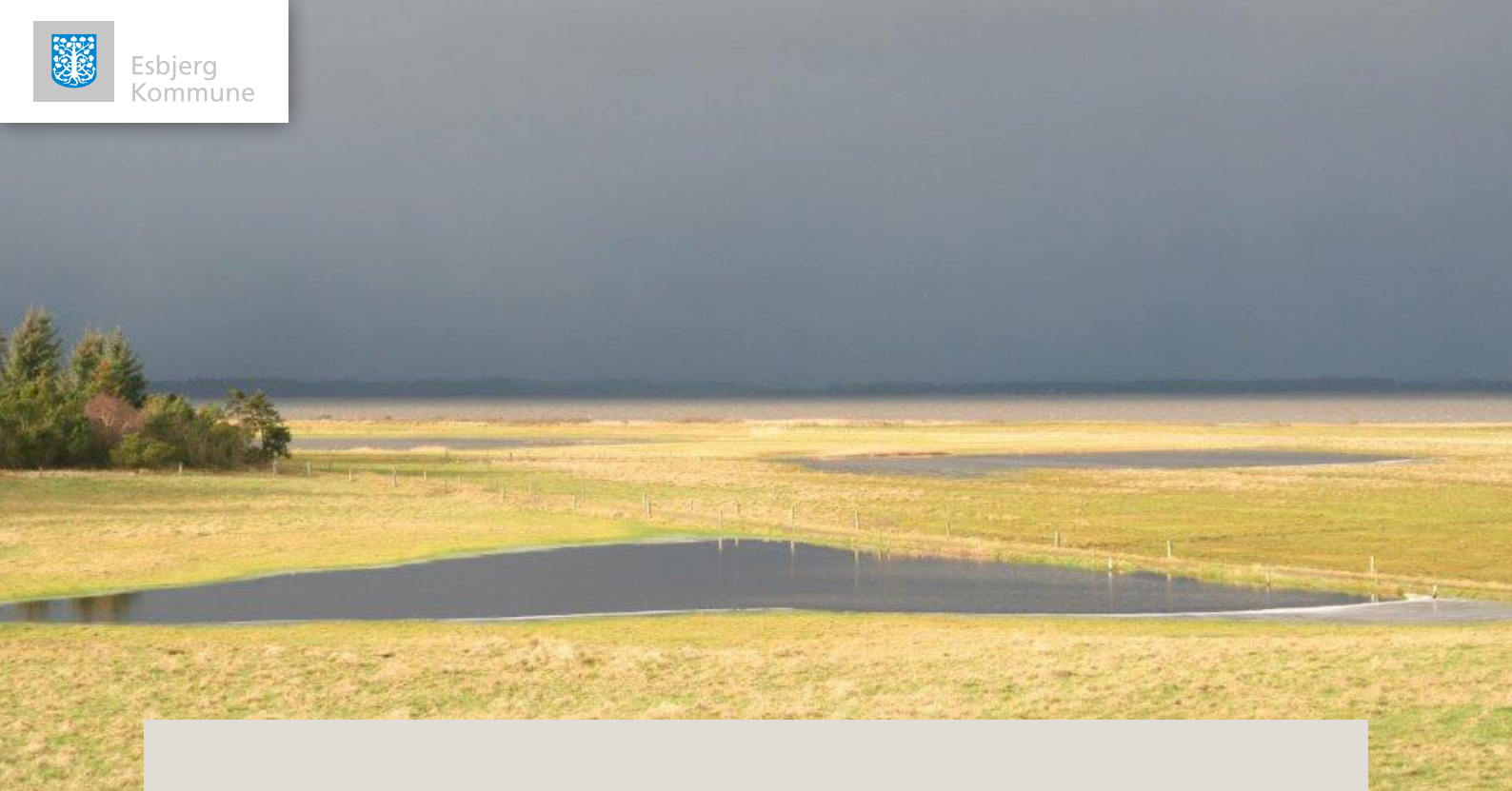

Solceller på Svømmestadion Danmark

Handlinger

- Undersøge muligheden for arealudlæg til solenergianlæg
- Afsøge mulighederne for etablering af nye energiformer i Esbjerg Kommune
- Etablering af en national testfacilitet til test af nye og klimavenlige varmeforsyningsløsninger i Esbjerg

Det åbne land

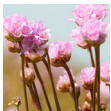
[Tilbage til Indhold](#)

Fokus på Vadehavet

Turismesamarbejder

Natur

Klimatilpasning i det åbne land

Erhverv i det åbne land

Fokus på Vadehavet

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

Bæredygtig vadehavsturisme udvikles gennem fremsynet fysisk planlægning

Bidrage til udviklingen af den fælles Trilaterale Verdensarvsstrategi

Vadehavsområdets unikke landskaber og vadehavsbyer beskyttes og synliggøres

Udvikling af Mandø som naturperle og fugleparadis giver nye arbejdspladser

Her vil vi hen

Esbjerg Kommune ønsker at tiltrække kvalitetsbevidste gæster, der kommer for at opleve Vadehavet og verdensarven. Verdensarvs- og vadehavsturismen er og skal være lokalt forankret og bæredygtig. Det vil sige, at de turistorienterede indsatser skal fastholde og styrke de gode og autentiske oplevelser ved og omkring Verdensarven. Tilgængeligheden til og formidlingen af områdets natur- og landskabsværdier skal derfor ske på naturens betingelser. For at kunne arbejde strategisk med tilgængelighed og formidling er der behov for en status over nuværende rekreative faciliteter i det åbne land.

Cykelturisten, der kører på Vestkystertruten op langs Vadehavet, får den tid, der skal til for at opleve Vadehavets langsomme rytme. Oplevelsen kan understøttes og fremmes af gode og sammenhængende stiforløb med tydelig skiltning, markering af og information om attraktive steder og servicefaciliteter. Undervejs kan Esbjerg Kommune friste med større eller mindre oplevelsessløjfer.

Vadehavsturisterne skal gerne overnatte i området, hvor spændende byrum og unikke landsbymiljøer skal være en del af gæstens oplevelse.

Låningsvejen, Mandø.

Udviklingsplanen 'Smart Island – Slow living' skal understøtte Mandøs helt særlige turistpotentiale. Det er målet at dreje udviklingen i retning af Mandø som et eksklusivt og fredeligt refugium, der har fokus på natur og fugle.

Destinationerne Esbjerg, Ribe og Vadehavet videreudvikles med en ambition om at etablere mindst fem attraktioner eller oplevelser af internationalt format i området.

Handlinger

- Udvikling af mindst fem attraktioner på internationalt niveau
- Kortlægning af rekreative tilbud i det åbne land
- Sektorplanlægning for Marbæk
- Mandø udvikles med fokus på natur- og bygningsarv
- Turismeudviklingen omkring Ribe styrkes gennem bevarings- og beskyttelsestiltag
- Udvikling af støttepunkter langs Vadehavet
- Etablering af oplevelsessløjfer for cykelturisten
- Sammenbinding af Hjerting og Marbæk

Turismesamarbejder

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

Turismesamarbejder tværkommunalt, regionalt og trilateralt styrkes og udbygges

En samlet og koordineret turismeplanlægning for de tre vadehavskommuner

Den fysiske planlægning understøtter byturismen i Esbjerg og Ribe

Her vil vi hen

Esbjerg Kommunes har en samarbejdsorienteret tilgang til turisme. Tilgangen bygger på den grundholdning, at gæsten kommer for at opleve et område, hvor vi som kommuner og turistorienterede organisationer har til opgave at sørge for, at det samlede besøg bliver så vellykket som muligt. Den opgave kræver koordineret samarbejde både internt og eksternt.

Koordineringen kan gælde det helt overordnede strategiske arbejde, som f.eks. de sammenhængende turistpolitiske overvejelser til staten, som kunne udarbejdes på vadehavsniveau i stedet for på kommuneniveau, men koordinering kan også gælde konkrete projekter som f.eks. skiltning.

I samarbejderne fremstår Esbjerg og Ribe med tydelige byprofiler. Disse byprofiler ønsker Esbjerg Kommune styrket og brandet.

Bæredygtig Turisme i Destination Verdensarv Vadehavet. Det fælles Vadehavssekretariat, Wilhelmshaven 2014.

Handlinger

- Skiltning af rekreativ infrastruktur
- Planlægge for etablering af porte, ruter og infosteder i nationalparken
- Deltagelse i Vestkystpartnerskabet med fokus på infrastruktur og branding
- Udvikling af Fiskeri- og Søfartsmuseet

Udviklingsplan for Vestkysten. En fælles ambition for turismen frem mod 2025. Partnerskab for Vestkystturisme, 2018.

Natur

[Tilbage til Temaer](#)

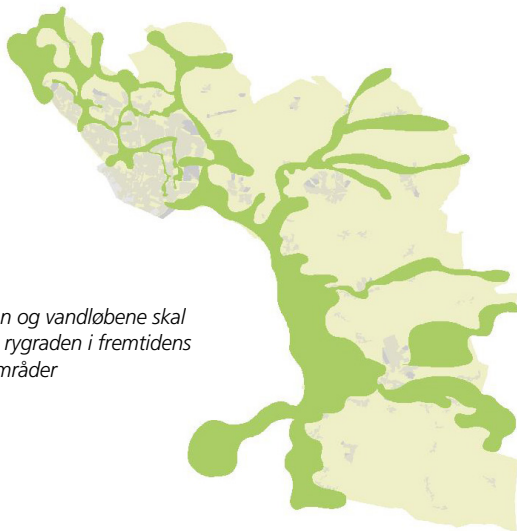
Her er vores mål

- Marsken og de store vandløb skal udgøre rygraden i fremtidens naturnetværk**
- Naturområder skal udgøre store, sammenhængende levesteder for dyr og planter**
- Naturområder forbedres gradvist gennem naturgenopretningsprojekter**
- Etablering af en ydre grøn ring omkring Esbjerg**
- Kommunal skovrejsning skal ske efter en samlet strategi**

Her vil vi hen

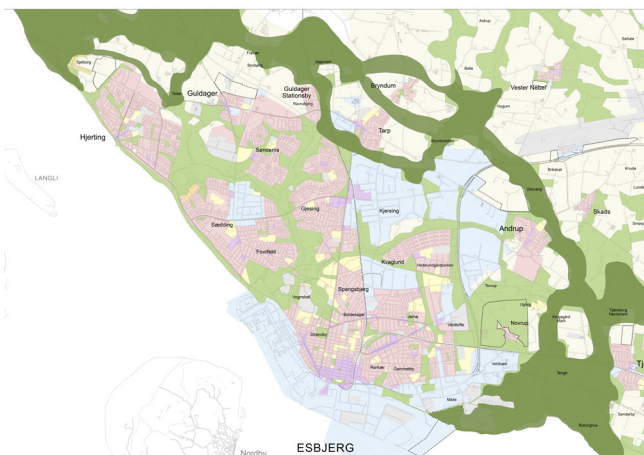
Der er et behov for mere og bedre natur, men også et behov for at brande den unikke natur bedre.

Fokus skal være på kvalitetsnatur frem for kvantitet, og det skal bl.a. afspejles i udpegninger af færre, men større og mere robuste naturområder, samtidig med at de bedste landbrugsjorder friholdes for naturbindinger.

Marsken og vandløbene skal udgøre rygraden i fremtidens naturområder

Der skal planlægges for en ydre grøn ring omkring Esbjerg by, der både har plads til stille naturoplevelser og til et aktivt fritidsliv.

En ydre grøn ring omkring Esbjerg skal sikre adgang til grønne områder fra nuværende og kommende bydele.

Mandø har et kæmpe potentiale som en af Danmarks fineste lokaliteter for ynglende engfugle og arter af trækfugle. Samarbejdet med Nationalpark Vadehavet, Den Danske Naturfond og beboerne på Mandø skal understøtte dette.

Mandø skal udvikles som et paradis for ynglende engfugle og vandfugle.

Den eksisterende natur skal bevares og tabt natur genoprettes. Det kan f.eks. dreje sig om vådområder nær byerne, hvor projekterne bidrager til øget biodiversitet, bedre vandmiljø og naturoplevelser for byens borgere.

Dødt træ i byens grønne kiler giver mere biodiversitet.

Der skal udarbejdes en strategi for kommunal skovrejsning for at sikre at skovrejsningen sker der, hvor det skaber mest mulig synergi også set i forhold til rekreative indsatser.

Handlinger

- Planlægning for en ydre grøn ring omkring Esbjerg
- Realisering af vådområdeprojekter ved blandt andet Ålbæk og Kravnæs
- Udarbejdelse af en kommunal skovrejsningsstrategi

Klimatilpasning i det åbne land

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

Klimatilpasning af det åbne land skal gå hånd i hånd med de naturgivne betingelser

Klimatilpasningen skal være robust i forhold til givne usikkerheder om de langsigtede klimaforandringer

Multifunktionalitet skal tænkes ind i klimatilpasningen

Klimatilpasning i det åbne land skal ske i dialog med borgere og interessenter

Her vil vi hen

Risikoen for ødelæggende oversvømmelser i det åbne land skal reduceres ved hjælp af klimatilpasningstiltag.

Tiltagene i det åbne land berører mange interessenter. Esbjerg Kommune skal sikre tillid mellem parterne og skal være garant for, at der etableres en dialog og at denne dialog bygger på faktisk viden.

Klimatilpasning af det åbne land skal gå hånd i hånd med de naturgivne betingelser

Etablering af vådområder eller genslyngning af åer er eksempler på klimatilpasningstiltag i det åbne land, der går hånd i hånd med de naturgivne betingelser. Vandet forsikkes og samtidig forbedres dyre- og plantelivet i områderne.

Genslyngninger af åer holder vandet tilbage.

Esbjerg Kommune samarbejder i FAIR – et EU-samarbejde – med Holland, Storbritannien, Belgien, Tyskland, Sverige og Norge om erfaringer med gode klimatilpasningsløsninger.

Klimatilpasninger i det åbne land skal realiseres på måder, hvor løsningerne kommer flest muligt til gavn. De kortsigtede løsninger må ikke stå i vejen for de bedste løsninger på den lange bane. Omkostningseffektiviteten er et væsentligt parameter, ligesom løsninger, hvor der kan opnås synergier med flere samtidige funktioner, vil blive foretrukket.

Klimatilpasning skal ske i dialog med interessenterne.

Handlinger

- Dialogen med parterne i de åbne land skal udbygges
- Resultaterne fra FAIR indarbejdes i klimatilpasningsplanlægningen for det åbne land

Erhverv i det åbne land

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

På de mest robuste jorder skal der skabes råderum for intensivt landbrug

Esbjerg Kommune samarbejder med landbruget om at skabe eksempler på godt landbrugsbyggeri

Lavtliggende landbrugsjord skal på sigt konverteres til natur

Her vil vi hen

De mest robuste jordbrugsområder skal sikres til landbrugsdrift.

Sammen med interessenter skal der udvikles en ny udpegningsmodel for 'områder til store husdyrbrug', som både sikrer landbrugets fortsatte udvikling og forebygger miljøkonflikter.

Den kommende arkitekturstrategi skal indeholde eksempler på godt landbrugsbyggeri, og den vurdering skal ske i samarbejde med repræsentanter fra landbruget.

Lavtliggende landbrugsjorder kan blive til natur igen for bl.a. at kunne holde store mængder overfladevand tilbage og mindske udledningen af næringsstoffer til vandmiljøet. Der er flere gevinster at hente i forhold til natur, klimatilpasning, klimapåvirkning og miljø, når naturområder genoprettes.

Der skal fortsat arbejdes for at sikre den rette balance mellem ønsket om mere natur og hensynet til jordbrugs-erhvervene. Der skal derfor laves et serviceeftersyn af de 'særligt værdifulde landbrugsområder' med fokus på sikre relevante områder til produktion, mens de mindre robuste områder med tiden skal overgå til naturformål.

Industrielt landbrugsbyggeri skal indpasses i landskabet, men må gerne være nytænkende i sit udtryk. Foto: Erik Møberg A/S

Handlinger

- Udvikling af en ny model for udpegning af områder til store husdyrbrug
- Byggeri i det åbne land inddrages som et tema i en ny arkitekturstrategi

Storbyregion Esbjerg

[Tilbage til Indhold](#)

Storbyregion Esbjerg er et samarbejde mellem Esbjerg, Varde og Fanø Kommuner med det sigte at styrke områdets samlede bykvaliteter, at sikre gode transportforbindelser, der knytter storbyregionen godt og tæt sammen, og at øge den befolkningsmæssige tyngde gennem bosætning.

Udviklingen af Storbyregion Esbjerg sker i tre strategiske udviklingsspor:

- Byomdannelse med fokus på byliv og bosætning
- Byturisme som et uudnyttet potentiale med særligt fokus på kulturturister
- Mobilitet som afgørende for storbyregionens udvikling

De tre strategiske udviklingsspor henvender sig til kommunalbestyrelsernes fysiske og byorienterede planlægning omkring Esbjerg/Ribe/Bramming, Varde/Oksbøl og Nordby.

Esbjerg, Varde og Fanø Kommuners samarbejde om den fysiske planlægning i Storbyregion Esbjerg supplerer og understøtter det mere forretningsmæssige samarbejde i Business Region Esbjerg. Business Region Esbjergs fokus på erhvervsudvikling og vækst omfatter ud over Esbjerg, Varde og Fanø Kommuner også Tønder Kommune.

Storbyregion Esbjerg

Storbyregionen er afgrænset som det mest bymæssige område med den største befolkningskoncentration i Sydvestjylland.

Handlinger

- Bosætningssamarbejdet kobles til den fysiske planlægning af storbyregionen.
- Byomdannelse og byudvikling, der udfolder storbyregionens stedbundne kvaliteter.
- Flyttemønstre, befolknings sammensætning, socio-økonomiske udviklingsmønstre.
- Byernes funktioner og servicetilbud med henblik på at udvikle bysamfundenes styrker.
- Fortsat udgivelse af en KONTUR for Storbyregion Esbjerg.
- Tydeliggøre områdets kvaliteter og identificere udfordringer.
- Skabe national opmærksomhed om de problemer som kræver handling på nationalt niveau.
- Hostrup/Alslev som fælles udviklingsområde.
- Bymæssig bebyggelse i stationsbyerne langs nærbanen.
- Udviklingsaftale med Region Syddanmark om bosætning og mobilitet.
- Udviklingsfokus på færgen mellem bymidterne i Esbjerg og Nordby.
- Sikre hurtig, let, sikker og billig transport.
- Styrke rute 11 i storbyregionens samlede vejinfrastruktur.
- Udnytte stationsnære områder til byudvikling.
- Opnå effektive togforbindelser og kortere rejsetider til og fra Esbjerg.
- Gøre kulturturisten nysgerrig på at opleve alle storbyregionens bymiljøer.
- Byrum og bymiljøer som aktiver for byturismen.
- Indhente data om overnatningsbehovet for kulturturister i storbyregionen.
- Sikre en aktiv anvendelse af bevaringsarbejdet i byerne.
- Fortsætte arbejdet med at udvikle byernes roller i Storbyregionen.
- Bruge udviklingssporet om byturisme som supplement til kommunernes øvrige turismeinitiativer og -samarbejder.

PLANSTRATEGI 2022-34

BAGGRUNDSRAPPORT

Jesper Frost
Rasmussen

Borgmester

Forord

Esbjerg Kommune kan og vil vækste både på borgere, uddannelses tilbud og virksomheder. 'Vision 2025' opstiller ambitiøse mål om vækst som Esbjerg Kommune arbejder aktivt for at indfri.

I den fysiske planlægning handler vækst om plads. Vi skal finde plads til flere boliger, uddannelsesinstitutioner og virksomheder og det skal være plads, der er attraktiv, den skal ligge rigtigt og give de rette fremtidssikrede udviklings- og udbygningsmuligheder.

Esbjerg Kommune skal sikre, at væksten sker i respekt for bevarings- og beskyttelseshensyn, at vi har grønne strukturer og gode byrum til det samvær og de fælles aktiviteter, som gør livet værd at leve og at vi kan møde fremtidens krav til miljø, klima og ressourcer med god samvittighed. Når så pladsen samtidig begynder at være en mangelvare både i by og på land, står vi med en udfordring.

I 'Planstrategi 2022-34' har Byrådet valgt at pege på koncentration og fortætning som et værktøj til at få vækst og pladsmangel til at gå op.

I debatten om planstrategien er det helt oplagt at diskutere, hvordan dette værktøj skal anvendes fremover.

Byrådet ønsker at gå i dialog med borgere og interessenter om de overordnede linjer; vi skal sætte det lange lys på og finde ud af, hvad vi vil med Esbjerg Kommune. Den fysiske udvikling af kommunen berører alle – også de kommende tilflyttere.

Jeg håber derfor, at du vil bruge lidt tid på at forholde dig til vores udspil og lade os vide, hvad du mener.

God læselyst.

Jesper Frost Rasmussen
Borgmester

Baggrundsrapport

Byer og borgere

Byer og borgere →

Bosætning

Bosætning →

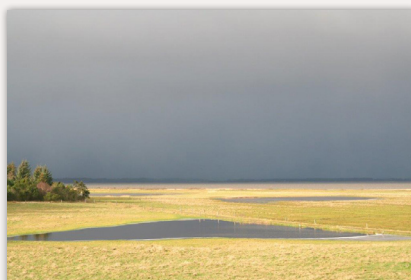
Erhvervsområder til fremtidens behov

Erhvervsområder til fre..... →

Grøn by og grøn omstilling

Grøn by og grøn omstilling →

Det åbne land

Det åbne land →

Storbyregion Esbjerg

Storbyregion Esbjerg →

Byer og borgere

[Tilbage til Indhold](#)

Byens ånd og identitet

Bykvalitet, kulturliv og studiemiljø

Havnen som Esbjergs vugge

Byens ånd og identitet

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

Byudvikling og byfortætning skal ske i respekt for byens identitet

Nybyggeri skal have høj arkitektonisk værdi

Indre by i Esbjerg skal være præget af storbyliv

Esbjerg skal kendetegnes ved tætte, urbane og grønne byrum

Fremtidens byggeri skal understøtte Esbjergs helt særlige identitet som internationalt orienteret og dynamisk energiby i evig udvikling

Ribes stærke profil skal understøttes og fremmes

Her står vi nu

I Esbjerg Indre by findes der aftryk i arkitekturen fra alle byens epoker. Aftryk af historisk og arkitektonisk værdi. Nogle mere dominerende end andre, men alle fortæller en vigtig historie og vidner om byens ekspanderende stærke perioder. Det selvstændige initiativ i pionérbyen viser sig i gadebilledet ved at husenes udformning og størrelse afspejler bygherrens formåen uden tilpasning til nabohusene eller gadens samlede udtryk. Det har givet en by med springende hushøjder og forskellige stilarter. Selv i Kongensgade springer husrækken nogle steder stadig fra et etages huse til fleretages huse ligesom stilarten kan skifte fra hus til hus. Fra 1980'erne og frem er nybyggeri blevet forsøgt indpasset ud fra et ønske om at opnå mere ensartede gadestrøg senest udtrykt i Esbjerg Kommunes arkitekturstrategi fra 2013. Overordnet set afspejler Esbjergs indre by dog stadig, med de springende hushøjder, byens rivende udvikling.

Udviklingen af indre by har aldrig været sat i stå, der er derimod sket markante nye tiltag, når der har været en anledning. Det skete f.eks. da man i 70'erne udviklede den såkaldte konsumkorridor i Kongensgade, der blev kompletteret med store parkeringspladser i Borgergade og Danmarksgade. Siden har kravene til indre by ændret sig og det fysiske udtryk er, med den store reovering af Kongensgade og sidegaderne, i færd med at følge med. I dag sker udviklingen i en stadig dialog med brugere og interessenter for at sikre, at Esbjerg ikke, som i 70'erne, mister uerstattelige værdier i udviklingens navn.

Fra vækstperioden i 60'erne og 70'erne er der efterladt nogle markante modernistiske bygninger og helheder af god kvalitet. Det gælder f.eks., den helhed som Britanniakarréen danner ud mod Torvet. Ved Hotel Britannia har de tilbagetrukne bygninger givet ny og anderledes kvalitet til byen. Der er skabt to offentlige rum, Heerups have og det lille torv på hjørnet af Torvegade og Danmarksgade. Når karrébebyggelsen i indre by bygges langs gaderne som randbebyggelse giver det mange kvaliteter som f.eks. afskærmning af halvprivate uderum, men det er også godt, at der ved enkelte brud med denne tradition kan gives en park eller en plads til byens fællesskab.

Et eksempel på et nyt og veltilpasset kvalitetsbyggeri er det planlagte nye hotel ud mod Torvet i Britanniakarréen. Bygningen passer godt ind i de modernistiske omgivelser i karréen og vil fortælle om en ny vækstperiode i Esbjerg samtidig vil den høje bygning være et markant pejlemærke, der viser vej til indre by. Hotelbygningen bliver nutidig og skaber en fin kontrast til de historicistiske bygninger, posthuset og tinghuset, især fordi bygningen er rykket tilbage i respekt for det historicistiske bymiljø.

Esbjerg Kommune har fået udarbejdet flere bosætningsanalyser, der viser, at et vigtigt og afgørende parameter for bosætning og fastholdelse af veluddannede nye borgere og tiltrækning af nye studerende til uddannelserne i Esbjerg, er afhængig af, at der skabes mere storbykvalitet i indre by. Storbykvalitet forudsætter liv i indre by – også udenfor butikernes åbningstid – og dermed også flere boliger centralt.

De senere år er flere mindre og ofte ret nedslidte bygninger i indre by blevet erstattet af nye privatejede og almene boligbyggerier. Det tilføjer indre by nye og moderne lejligheder og dermed et større og bredere boligudbud, der tilsammen gør indre by mere attraktiv som boligområde. De senere års boligbyggeri i indre by har, for størstedelens vedkommende, føjet sig ind i Esbjergs karrébebyggelse uden at der i det enkelte byggeprojekt er taget stilling til de overordnede behov for pladser, grønne rum og LAR-løsninger.

Ribe er placeret centralt i forhold til verdensarven, nationalparken og i forhold til Den Danske Naturfonds arbejde på Mandø. Ribe er Danmarks ældste by med et unikt og velbevaret gademønster og mange fredede huse. De helt særlige byrum, Domkirken og domkirkepladsen har samlet set gjort byen til en attraktion som besøgende kører en omvej for at se. Det betyder også, at Ribe er langt mere kendt end f.eks. Esbjerg og kan bruges til at markedsføre kommunen både som udflugtsmål og som bosætningsmulighed. Byens kvaliteter er under stadigt pres fra mange sider. Eksempelvis nybyggerier og renoveringer af bygninger, skiltning af stort og småt, men også klimasikring og infrastrukturløsninger.

Ribes byrum og placering i marsklands-kabet taler ind i et betalingsdygtigt turistmæssigt segment, der efterspørger kvaliteten og den unikke oplevelse. Ribes bykvaliteter er også attraktive for huskøbere, der måske også vil lægge vægt på, at antallet af statslige arbejdspladser i byen er i vækst, og at byen har en overkommelig pendlingsafstand til de mange arbejdspladser og uddannelsesmuligheder i Esbjerg.

Bramming er præget af gode og grønne parcelhusområder. Der er de senere år arbejdet med en række planlægningsmæssige værktøjer med henblik på at opgradere Brammings bymidte samt sætte fokus på de mange fine helheder og bevaringsværdige elementer som Bramming indeholder.

Aktuelt udarbejder Esbjerg Kommune en strategisk udviklingsplan for Bramming, der igennem byanalyse og dialog med borgere og virksomheder i Bramming skal munde ud i en ramme for Brammings fremtidige by- og erhvervsudvikling. Parallelt med udarbejdelse af udviklingsplanen er der igangsat områdefornyelse efter byfornyelsesloven i Bramming bymidte. Denne byfornyelsesindsats koordineres med arbejdet med udviklingsplanen.

Her vil vi hen

Indre by i Esbjerg har kun få pladser og grønne byrum og der mangler en struktur, der binder disse opholdsrum sammen. Der er især mangel på gode kvarterspladser ligesom der er meget få centrale hovedpladser. I modsætning til gårdrum henvender pladser sig til det liv, der foregår på forsiden af husene og bidrager således aktivt til oplevelsen af byliv. Der vil derfor i den videre udvikling af indre by være fokus på pladsdannelser. Det vil eksempelvis være tilfældet i forbindelse med nybyggeri i Borgergade, hvor der fra start kan arbejdes med en bebyggelsesstruktur med kvarterspladser.

Et sted der indeholder et stort potentiale for udvikling af en plads er ved krydset af Danmarksgade og Torvegade. Hjørnet med Domhuset og hjørnet med Britannia er begge efterladt med frie hjørner mod krydset. Fastholdes dette bebyggelsesmønster også på Riogrunden bliver det samlet set til en plads med god solorientering samtidig med at et nyt byggeri på Riogrunden får en mere interessant facade og bedre uderum.

70'ernes konsumkorridor er i gang med at blive afløst af en flade, hvor storbylivets handel, kultur og sociale liv udfolder sig. Fladedannelsens centrum relaterer sig til det centrale Esbjergs tre akser: Kongensgades handel, Skolegades sociale liv og Torvegades kultur. Arbejdet med fladen giver et behov for konstant at se kritisk på indre bys udvikling for at kunne tilføje trætte områder tiltag, der peger i nye retninger. Opræder der f.eks. områder med tomme butiks- eller kontorlokaler kan der skabes udendørs opholdsarealer, som gør en ombygning af ejendommene til boligformål mere tillokkende.

Transformation af den ældre bebyggelse er et andet greb, der kan forny og fortætte den eksisterende bygningsmasse. I Esbjerg kunne der eksempelvis bygges i gårdrummene bag de historicistiske huse i indre by eller der kan skabes boligkvadrater i de ældre bygninger ved hjælp af om- og tilbygninger af f.eks. tagfladerne.

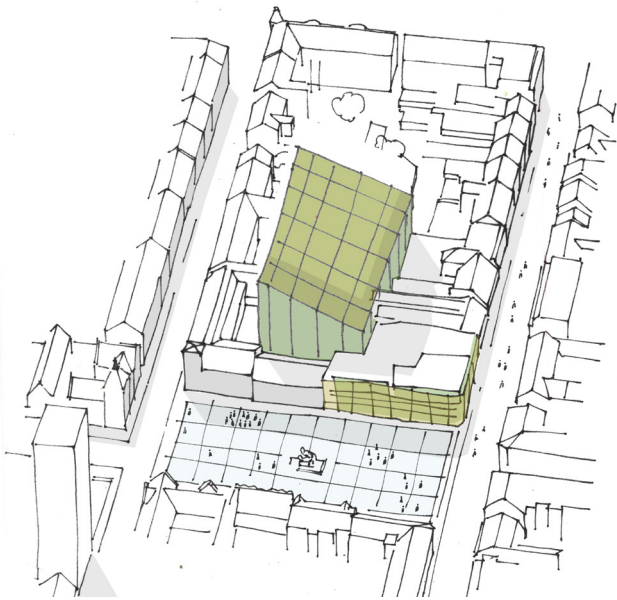
De store og lukkede karrébebyggelser kan på lidt længere sigt brydes op ved at etablere tværgående, og højere, bebyggelse i gårdrummene. Derved opdeles karréerne og der skabes offentligt tilgængelige strukturer, der med butikker og servicefunktioner i stueplan vil optræde som arkader og passager, der binder indre by sammen.

Centerfladen i Esbjerg, hvor kultur, samvær og handel er koncentreret.

Transformation og tilbygning på bevaringsværdigt byggeri.

Fortætning i karré med erhvervsbyggeri og ny åben facade på Midt-I.

Opdeling af lang karré med indskudt indkøbsarkade.

Indre by fremviser en kontinuerlig forandring og udvikling, der peger på en stor dynamik og på, at der historisk set ikke kun er én måde at bygge på. Den dynamik, der viser sig i byen gennem de springende hushøjder og skiftende facadestilarter, er en vigtig del af Esbjergs identitet som pionérby og må derfor gerne igen kunne aflæses i bygningsarkitekturen ved, at der arbejdes med alle typer af byggeri, der lader sted og omgivelser være med til at definere de valgte arkitektoniske greb. Det der bliver bygget i dag bliver morgendagens historiske bebyggelse og skal på bedst mulig vis vidne om den nuværende vækstperiode. Nybyggeri skal derfor have høj arkitektonisk værdi. Denne tilgang er afsættet for udarbejdelse af en ny arkitekturstrategi for Esbjerg Kommune med fokus på byen i evig udvikling.

Med udgangspunkt i de maksimalt fem etager, der i dag tillades i indre by vil nybyggeri med flere boligkvadratmeter skulle udformes som massive karrébebyggelser. Massiv karrébebyggelse giver forholdsvis meget og langvarig skygge i nærmiljøet. Det kan til en vis grad imødegås ved at karrébebyggelsen ikke bygges højere end bredden af den gade, de ligger ud til. Denne type bebyggelse sætter også et stort fodaftryk – de fylder meget. Den massive bebyggelse efterlader mindre plads til storbylivet som det kan udfolde sig på pladser, kvarterspladser og i de grønne byrum ligesom det vil være vanskeligt at finde plads til håndtering af fremtidens øgede regnmængder som ikke bliver mindre af, at der vil være lagt tag på store dele af indre by.

Når fortætning sker med huse af varierende højder, gerne med indrykning af de øverste etager samt etablering af enkelte højhuse på valgte steder, kan det give det samme antal boligkvadratmeter uden at bymiljøet bliver bygget væk. Høje og slanke bygninger giver i modsætning til karrébebyggelsen kun kortvarig og forbigående skygge ligesom fodaftrykket på jorden bliver langt mindre i forhold til de kvadratmeter bygningen indeholder. Det giver mere friareal til ophold og til håndtering af regnvand. Det medfører også, at der i den øvrige bebyggelse med fordel kan arbejdes med pladsdannelse – igen for at give lys i gaderne og gode opholdsarealer med læ.

Idé til tryghedsskabende åben facade.

Markthal, Rotterdam – idé til ny markedshal.

Forudsætningen for at tillade enkelte højere huse er, at deres placering sker som følge af en samlet planlægning for hele byen samt, at der tages hensyn til naboer i forhold til skyggekast, indkigsgener og turbulens. Ved at tage overordnet stilling til placeringen af enkelte højere huse vil det også være vigtigt at arbejde med bygningerne som pejlemærker, for i en gridby som Esbjerg med vinkelrette gader, der ikke naturligt leder til centrum, er det nødvendigt med pejlemærker.

Opholdsarealer og parkering er de helt store udfordringer i en byfortætningsindsats. Når der bygges tættere, er det vigtigt, at der sikres gode opholdsarealer ved boligen samt passende offentlige arealer, som pladser og parker. For et særligt træk ved store byer er, at meget liv foregår i det offentlige rum, hvor der skabes kontakter mellem eksempelvis forældre med deres børn og unge med fælles interesser. Kvaliteten i opholdsarealer, pladser og parker er langt vigtigere end størrelsen.

Ved tættere byggeri, flytter flere mennesker og deres biler til indre by. Det øger kravene til parkeringsmuligheder. Parkerede biler fylder og bidrager ikke positivt til bymiljøet. Står der mange sammen på en fladeparkering fremstår området som et dødt punkt i byen. Parkeringshuse giver en mere effektiv udnyttelse af de dyrebare kvadratmetre i indre by, men de tilfører ikke gaden byliv. Det er derfor et mål, at nybyggerier i indre by etableres med kælderparkering. I forhold til udgifterne til en centralt placeret ny ejerbolig udgør en kælderparkeringsplads 5-10% af boligens samlede pris samtidig med at en indendørs og sikret parkering kun bidrager til boligens attraktivitet. Især når presset på byens øvrige parkeringspladser stiger.

Der kan etableres nye centrale byggemuligheder i Borberggade, der indfrier målene om at have offentligt rettede anvendelser i underetagen, have bygninger i varierende højder, der har gode offentlige og grønne rum f.eks. i form af kvarterspladser samt underjordisk parkering måske både under bygningerne og under gaden.

Nybyggeri i varierende højder i Borberggade.

Ny kvartersplads i Borberggade omkranset af nyt byggeri med butiksfacader.

Ribe Jernindustri omdannes til en attraktiv bydel. Foto: Tegnestuen Vandkunsten.

I Ribe henvender det nye store og samlede boligbyggeri på jernstøberigrunden tæt på middelalderbykernen sig både til borgere, der allerede bor i og omkring Ribe, men også til borgere, der endnu ikke bor i kommunen. Placeringen så tæt ved middelalderbykernen tilfører byggeriet helt unikke og meget attraktive bykvaliteter. Det at placeringen medfører krav om, at dette moderne byggeri skal indpasses i forhold til byggetraditionerne i den gamle by, kan forventes at tilføre området yderligere attraktionsværdi.

Bramming er en god bosætningsby med et godt udbud af daglige fornødenheder og gode tilbud f.eks. inden for sport og idræt. Udbygning med nye boliger og boligområder skal understøtte bosætningsbyens kvaliteter. Der kan samtidig arbejdes med at opgradere og revitalisere de eksisterende parcelhusområder, for herved at undgå at disse områder forfalder og forarmes.

Den igangværende byfornyelse skal styrke kvaliteterne i Brammings bymidte. Der er behov for at bygge tættere med forskellige typer af boliger, både ejer- og lejerlejligheder og for at styrke bymidten gennem planlægning for detailhandel. Den strategiske udviklingsplan behandler de samme emner og fokuserer i øvrigt på erhvervslivets udviklingsmuligheder samt muligheden for at udvikle en brandingsstrategi for byen, på at udvikle natur- og rekreative områder og på den fremtidige energiforsyning. Borgerinddragelsen omkring udviklingsplanen skal sikre en lokal forankring og engagement og skal herudover også efterfølgende kunne udmøntes med konkrete arealudpegninger i kommuneplanen.

Bykvalitet, kulturliv og studiemiljø

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

Esbjerg har storbykvaliteter med synligt kulturliv, socialt liv og selvorganiseret idræt

Uddannelsesbyen Esbjerg skal udvikles med ungdomskultur, trivsel og tryghed

Centerstrukturen fastholdes med en stærk prioritering af bymidten

Her står vi nu

'Vision 2025's temaer i både velfærds- og vækstsporet taler direkte ind i et arbejde for bykvalitet i vore bymidter. Bymidterne er kommunens ansigt udadtil og udgør samtidig et livsrum for størstedelen af kommunens borgere. Som livsrum skal bymidterne kunne opfylde visionens mange mål om energi i hverdagslivet som livskvalitet, sundhed, kulturliv, fællesskab, bæredygtighed mm. samtidig med at alt dette skal udvikles i samspil med aktive medborgere.

Esbjerg Kommunes arbejde med bykvalitet sker med afsæt i forskellige former for strategiarbejde og planlægning. I sådanne processer arbejdes der altid med mål og midler. Mens målene ofte er formuleret af byrådet vil midlerne til at opnå dette mål typisk skulle masseres på plads i en proces mellem byrådet og de berørte borgere og interessenter. Når byrådet eksempelvis opstiller en politisk målsætning om storbyliv i Esbjerg kræver det en indgående dialog med borgerne om, hvilke midler, der skal til for at opnå dette mål. Det er Esbjerg Kommunes ansvar at sikre sammenhængen mellem mål og midler.

Bykvalitet henvender sig til en langt bredere kreds end de nærmeste naboer eller borgerne i indre by i Esbjerg. Kvaliteten af indre by har betydning for hele byen og for hele kommunen. Det kan vedrøre mennesker, der endnu ikke bor i kommunen. Det gør borgerinddragelse om bykvalitet til en udfordring. For som udgangspunkt vil det være de borgere, der allerede bor i indre by, der reagerer overfor de negative følger af forandringer. Det kan være forandringer, der giver mere liv og længere ophold (dvs. støj), tættere byggeri (dvs. indbliksgener eller skygge og måske stigende boligpriser) eller flere og grønnere opholdsarealer (måske på bekostning af parkeringspladser).

Borgere udenfor indre by eller borgere, der end ikke har opdaget, at de engang i fremtiden kommer til at flytte til Esbjerg Kommune, melder sig derimod ikke i debatten på trods af, at de måske opfatter de forskellige bykvalitetsgreb som noget positivt. For Esbjergs vedkommende viser kommunens bosætningsanalyser gang på gang, at storbyliv er forudsætningen for at tiltrække og fastholde de borgere som virksomhederne og uddannelsesinstitutionerne i Esbjerg Kommune har brug for. Det er derfor meget nødvendigt at få de nuværende borgere i indre by til at se fordelene i mere byliv og ikke mindst at vægte fordelene tungere end ulemperne.

Kulturliv og studiemiljø knytter sig til forståelsen af Esbjerg som en stor by. Et aktivt kulturliv fremmer og understøtter studiemiljøet i Esbjerg. Kulturliv foregår langt fra kun i etablerede kulturhuse, museer og uddannelsesinstitutioner, men også ved udendørs aktiviteter og events.

Esbjerg indeholder flere velfungerende kulturhuse, hvoraf det ene 'Huset' med café, biograf og spillested henvender sig direkte til studerende. Men også events som open air biograf på Torvet eller koncerter i Byparken er gratis og lettilgængelige kulturtilbud til byens studerende. De mange unge mennesker, der bruger I. C. Møllerparken i Esbjerg til selvorganiseret idræt og socialt samvær, viser, at centrale parker og grønne rum også indgår i de unges oplevelse af om en by har et godt studiemiljø.

For studerende og for byens borgere i øvrigt er det vigtigt, at byerne, og her især Esbjerg, er tryk at bevæge sig rundt i. Esbjerg Kommune arbejder løbende med at sikre trygge byrum ligesom tryghedsskabende elementer er en integreret del af etableringen af nye anlæg. Prioriteringen af tryghed ligger i tråd med Esbjerg Kommunes medlemskab af WHO's netværk for aldersvenlige byer og kommuner. Med dette medlemskab har Esbjerg Kommune forpligtet sig til at sikre, at nærmiljøets opholdsfaciliteter og infrastruktur også understøtter dem, der bevæger sig langsomt. Sanselighed og variation på gader, veje og stier opmuntrer borgerne til at bevæge sig og deltage i bylivet. Gode, trygge og offentligt tilgængelige rum, mødesteder og tilbud gør byen åben og inkluderende for alle borgere.

En væsentlig del af bymidternes kvalitet drejer sig om indkøbsmuligheder og handel. Det er i butiksejernes, borgernes og kommunens interesse at have et stort og samlet butiksudbud centralt, da det store udbud giver synergi, virker tiltrækkende og giver mulighed for f.eks. at udnytte midtbyens kulturelle arrangementer erhvervsmæssigt. Men denne fælles interesse skal ses i forhold til kundernes stigende nethandel og investorenes interesser i at mindske huslejerne ved at rykke butikkerne fra bymidten og ud til indfaldsvejene. Prioriteringen af handlen i bymidten kræver derfor et stort og vedholdende politisk arbejde.

Kongensgade
i Esbjerg med
julebelysning.

Her vil vi hen

De centrale begreber, for den proces som Esbjerg by står foran, er 'byliv' som en forudsætning for 'storbykvalitet'. Det vil sige, at målet er storbykvalitet og midlet er byliv. Midlet er således flere boliger i gangafstand til centrum for dermed at sikre målet om flere mennesker og dermed mere liv i gaderne og i byrummet døgnet rundt.

Storbykvalitet bliver efterspurgt af potentielle tilflyttere og af de studerende, som gerne skal blive i byen efter endt uddannelse. Der skal altså udvikles en indre by, som også appellerer til de mennesker, der ikke bor her endnu, og dette skal ske i dialog og samarbejde med de borgere, der bor her i dag. De nye og kommende borgeres meninger er blevet tydeligt tilkendegivet i Esbjerg Kommunes bosætningsanalyser, men i det kommende samarbejde med borgerne, vil de nye borgeres stemme være svære at få repræsenteret.

Det store og varierede udbud af kultur- og fritidstilbud, der er synlig og tilstede i indre by er fundamentet for Esbjergs studiemiljø og storbykvaliteter. Der skal derfor fortsat sikres rum og plads til både indendørs og udendørs kultur- og fritidstilbud. Grønnere udendørs rum med flere gadetræer, høj kvalitet i parkerne og grønnere gårdmiljøer giver lyst til bevægelse og ophold og signalerer derigennem både storby og studieby. Når byens rum er af en så høj kvalitet, at de studerende flytter deres gruppearbejde, deres eksamenslæsning eller blot deres sociale liv derud styrker det på alle måder byens udtryk. Studiemiljø og storbykvaliteter kan også handle om, at godt byinventar eller godt gennemtænkte byrum, pladser og parker, understøtter kreative miljøer, kultur, selvorganiseret idræt, samvær og fællesskab.

Bio By Night, Torvet i Esbjerg.

Esbjerg Kommune indgår i visionsaftalen 'Bevæg dig for livet' sammen med Danmarks Idrætsforbund og DGI. Her er målsætningen af 75 % af kommunens borgere er fysisk aktive i 2025. Arbejdet med at sikre faciliteter til fysisk udfoldelse for borgerne i indre by er et af fem fokusområder i aftalen og skal dermed også understøttes i den fysiske planlægning for byens rum.

Når målet er storbykvalitet indebærer det en by med meget mere liv i gaderne og mindre fred og ro. Det er derfor vigtigt, at der bliver taget vide hensyn til de borgere, der allerede bor i indre by. At vælge at blive boende i indre by efter at den bliver tættere befolket afhænger bl.a. af om borgerne opfatter de nye kvaliteter ved byen som en fordel. Der skal derfor i samarbejde med borgerne udarbejdes en bylivsstrategi, der skal spotte byens potentialer og bruge disse som udgangspunkt for udvikling af bløde værdier som flere kulturevents, flere mødesteder, mere idræt og bevægelse og et mere mangfoldigt, trykt og levende byliv. Esbjerg Kommune ønsker, at borgerne skal føle sig trygge i byens gader og rum. Tryghed handler også om, at borgerne vil byens rum, at de opfatter og bruger dem positivt. Derfor er tryghed et af de mange elementer, der italesættes sammen med borgerne, når der udvikles strategisk planlægning for de enkelte byer.

Bykvalitet er også et tema, der skal understøttes i de mindre byer. Her er det tryghed, nærhed og det gode liv der er nøgleord, men byfortætning er også her med til at skabe et endnu større sammenhold. Byfornyelse i de oprindelige bykerner kan opdatere datidens kvalitetsbyggeri og kan forhindre en byspredning med parcelhusbyggeri. Parcelhuskvarterer understøtter ikke den gode historie om byens kvaliteter og oprindelige identitet, og kan i værste fald underminere bosætningen i den oprindelige by.

Esbjerg Kommune ønsker at involvere byseniorerne i at skabe forandring og udvikling. Involveringen sikrer at Esbjerg Kommune kan arbejde målrettet for, at flere kan bibeholde uafhængighed og muligheder i dagligdagen længst muligt.

Byseniorenes engagement i fællesskaber, foreninger, aktiviteter, initiativer og frivilligt arbejde gavner både deres eget liv, lokalsamfundet og andre borgere på tværs af alder.

Byseniorer fra arrangementet "Danmark spiser sammen".

De nuværende prioriteringer for bymidternes handelsliv fastholdes for også i fremtiden at sikre koncentrationen af handel og service.

Havnen som Esbjergs vugge

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

**Dokhavnen betydning for udviklingen af Esbjerg fremhæves og tydeliggøres
Færgeforbindelsen til Fanø indgår som en del af byoplevelsen i Esbjerg**

Her står vi nu

Først kom havnen; Dokhavnen. Omkring den voksede pionérbyen Esbjerg op. Uden beslutningen om at lade jernbanen slutte ved en helt ny havn på Vestkysten, var Esbjerg aldrig opstået. I dag er Esbjerg Havn Danmarks arealmæssigt største og stadig voksende havn med en muskuløs by bag sig – en by hvis identitet og udvikling er helt vævet sammen med havnens. Dokhavnen er Esbjergs vugge, men den er også udpeget som ét ud 25 nationale industriminder, der har haft afgørende betydning for den industrielle udvikling i Danmark. Esbjerg Kommune har af samme grund arbejdet for at understrege den betydning som Dokhavnen med dets tilhørende bevaringsværdige bygninger har for Esbjerg. Etableringen af Havnepromenaden og Landgangen er elementer i dette arbejde.

Dokhavnen i Esbjerg.

Mens Havnepromenaden medvirker til at åbne byen op overfor havnen, gør Landgangen det muligt at bevæge sig direkte fra indre by og ned i et havnemiljø. Undervejs kan man få et blik udover centrale dele af havnen og, gennem det travle leben, fornemme den energi som havnen tilfører byen. Dokhavnen og Dokken er Landgangens ankerpunkt og giver dermed også en historisk reference tilbage til Esbjergs opståen og den enorme betydning for byens vækst og trivsel som Dokhavnen har haft.

Store dele af havnen er terrorsikret og er dermed spærret af for borgerne. Det betyder, at de havneafsnit, hvor der er adgang, får en langt større betydning for borgernes oplevelse af, at de bor i en driftig havneby. Mens det nye Esbjerg Strand med lystbådehavn, rekreative faciliteter og klubområder opfordrer til fritidsaktiviteter, er opholdsarealerne på Dokken langs Dokhavnen i højere grad stedet, hvor midtbyens borgere og gæster kan opleve havn og havneaktiviteter tæt på, hvor de bor.

Dokhavnen er også stedet, hvorfra Esbjerg har forbindelse til Fanø. Færgerne lægger til yderst på Dokhavnen vestlige kaj. Med lavere billetpriser og gratis cykelmedtagning står Fanøs herligheder i dag som et endnu mere tilgængeligt tilbud for Esbjergs borgere og gæster. Området omkring terminalen karakteriseres af en forplads med holdende biler, svingende busser samt gang- og cykeltrafik på tværs af det hele. Gang- og cykeltrafik mellem færgen og indre by samt sommerens bilkøer til færgen og til de store parkeringsarealer omkring terminalen sker på tværs af den tunge trafik på havnen. Til gene for alle involverede parter.

Her vil vi hen

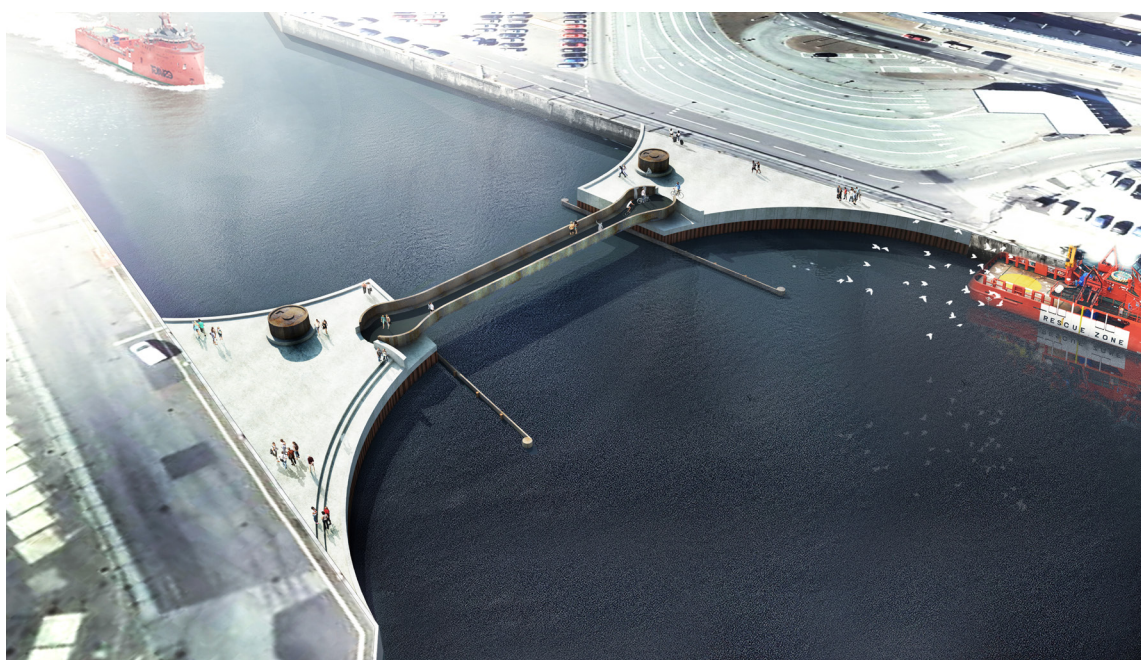
Esbjergs store, moderne og voksende havn præger bybilledet, uddannelsesinstitutionerne og giver tusindvis af jobs. Tilsammen understreger det, at identiteten som havneby stadig er spillevende. Esbjerg Kommune foretager løbende en afvejning af havnens ønsker om udvikling og vækst overfor de bevaringsmæssige hensyn af de få oprindelige bygningsværker, der er tilbage fra Esbjergs havnehistorie. Dokhavnen med de få tilbageværende oprindelige bygninger prioriteres i denne sammenhæng højt. Både fordi det var her, det hele startede, men også fordi området er så bynært og dermed kan gøre historien om Esbjerg tydelig og lettilgængelig.

Sidegaderenoveringerne, Havnepromenaden og Landgangen bidrager alle til at åbne byens bagside ud mod Dokhavnen. Det er en udvikling som Esbjerg Kommune ønsker at fortsætte, da den tætte forbindelse mellem by og havn er et af Esbjergs helt store aktiver, der skal udnyttes i den fremtidige byudvikling.

Landgangen som broforbindelse mellem Esbjerg by og havn, indviet 2018.

Esbjergs nære beliggenhed ved Fanø er allerede i dag et stort aktiv for byen. Landgangens forbindelse til Dokhavnen kan i den forbindelse ses som et første skridt mod en direkte gang- og cykelforbindelse mellem indre by og Fanøfærgeren. Den direkte adgang kan opnås ved at etablere en oplukkelig bro henover den spidse ende af Dokhavnen. Det er i Esbjerg bys interesse, at der arbejdes for en generel forbedring af trafik- og parkeringsforholdene omkring færgeterminalen.

*Oplukkelig bro ved spidsen af Dokhavnen.
Schönherr AIS*

Bosætning

[Tilbage til Indhold](#)

Alsidige boligtilbud

Levedygtige lokalsamfund

Særlige boligområder og botilbud

Alsidige boligtilbud

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

Det skal være nemt at finde en god bolig i områder af god kvalitet

Nyt boligbyggeri skal fortrinsvis placeres centralt

Byfornyelse og renovering foretrækkes fremfor nyudlæg af boligområder

Ved nyudlæg af boligområder arbejdes der for grønne, klimavenlige og sunde løsninger

Her står vi nu

Fra 1960'erne betød den almindelige velstandsstigning, at det blev muligt for 100.000vis af danskere at flytte fra den lille, mørke bylejlighed til eget hus med have. Drømmen om eget hus blev indløst med typeparcelhuset, der viste sig at blive den største, dyreste og mest pladskrævende bybygning i Danmarkshistorien. En bybygning, der også har sat sit tydelige præg på byerne i Esbjerg Kommune, der alle har åben-lave byggerier i form af parcelhusområder liggende som en rand omkring byerne.

I udviklingen af nye boligområder har Esbjerg Kommune igennem en lang årrække arbejdet ud fra en række klassiske planlægningsdiscipliner, der bl.a. handler om de nye boligområders mulighed for skolebetjening, den foreliggende infrastruktur, adgang til grønne arealer samt sikring af, at boligområderne har en god afstand til erhvervsområder. Samtidig skal der overordnet set altid planlægges indefra og ud.

I Esbjerg har denne tilgang til boligudbygning medført en bystruktur med bydele, der ligger som fint afgrænsede øer i de grønne kiler nord for Esbjergs midtby. Dermed sikredes vigtige grønne rum omkring bydele af en størrelse, der gav befolkningsmæssigt grundlag for detailhandel og offentlige servicetilbud.

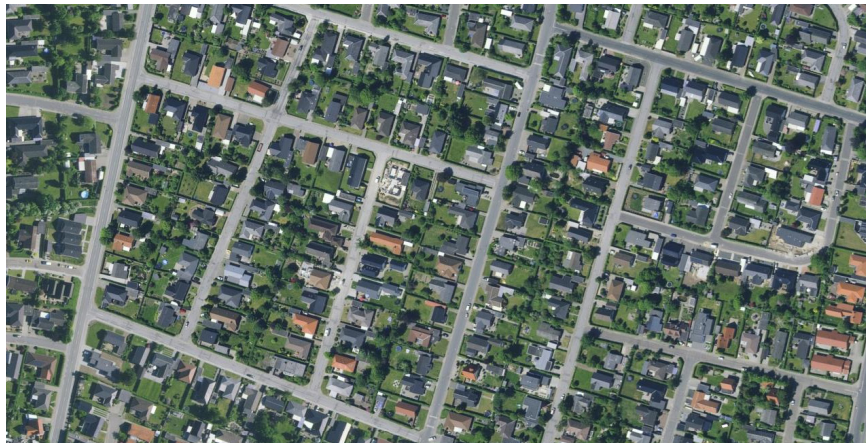
Ud af de mange forskellige bydele har Strandvejen, der følger kysten fra Esbjerg og op til og med Hjerting, gennem en årrække udviklet sig til Esbjergs guldkyst. Etableringen af Strandpromenaden i Hjerting understøttede områdets høje boligmæssige standard.

Guldkysten har dog, sammen med den øvrige udbygning med parcelhusområder i bydelsøerne nord-nord/vest for Esbjerg, nået et niveau, hvor yderligere udbygning giver mere byspredning ud i det åbne land. De vidtstrakte parcelhuskvarterer har vist sig at gøre bydelene vanskelige at betjene med kollektiv trafik, hvorfor megen trafik, også den der går ind til indre by, foregår med bil. Det giver en stor belastning på indfaldsvejene og slutteligt også et stort behov for parkeringspladser i indre by. Mønsteret står tydeligst i Esbjerg, men kan genfindes i både Ribe og Bramming og i et vist omfang også i kommunens mindre bysamfund.

Med den stigende interesse for at bo centralt og midt i bylivet øges også fokus på nybyggerier i bykerne. I Esbjergs indre by har der i de senere år været investeret massivt i boligudbygning. Karréen i Kongensgade er et eksempel i den dyre ende, mens de nye ejendomme i Borgergade og i Jernbanegade er eksempler på mindre og billigere lejligheder.

Den demografiske udvikling i Esbjerg Kommune peger på en stigning i antallet af seniorer, her også af borgere over 80 år. Seniorerne lever længere og er selvhjulpne i længere tid ligesom ressourcerstærke seniorer er en vigtig motor i det frivillige arbejde og i forenings- og kulturlivet. Mange seniorer vælger at sælge parcelhuset og flytte til en mere overskuelig bolig, der gerne må være indrettet så den sidste del af livet kan leves her. Det skal være en attraktiv bolig, der skal ligge godt i forhold til infrastruktur og offentlig og privat service.

I 2018 blev Esbjerg Kommune, som den første kommune i Danmark, optaget som medlem af WHO's netværk for aldersvenlige byer og kommuner. Det verdensomspændende netværk blev etableret i WHO i 2010, fordi man forudså, at den aldrende befolkning vil medføre en massiv social transformation, der kræver et netværk til inspiration, vidensdeling og erfaringsudveksling globalt. I dag omfatter netværket 705 byer og kommuner i 39 lande.

Byspredning med parcelhuse.

Medlemskabet betyder, at man som kommune forpligter sig til at arbejde for at blive mere aldersvenlig og gives også på baggrund af allerede eksisterende indsatser og resultater. Seniorbyen Krebsestien, er et eksempel på en indsats, hvor Esbjerg Kommune ønsker at skabe et attraktivt plejecenter i tæt kobling til det omgivende lokalsamfund, og hvor blandt andet mennesker med demens bliver inkluderet i et åbent miljø. Også indsatser, som skal øge livskvaliteten og bekæmpe ensomhed blandt seniorer, og gode rehabiliteringstilbud på tværs af sektorer til mennesker med kroniske sygdomme er noget af det, som WHO har lagt vægt på ved ansøgning om optagelse i netværket.

Her vil vi hen

I Esbjerg skal nye attraktive boliger understøtte målsætningen i 'Vision 2025 om at få flere og mere veluddannede indbyggere til at bosætte sig i byen. Det primære boligtilbud til tilflyttere har indtil videre været boligudstyknings med parcelhusgrunde med mulighed for at bygge eget hus. En anden tilgang vil være at have et stort og indbydende udvalg af centralt placerede lejligheder. Det vil kunne friste de borgere, der allerede bor i et parcelhus til et tredje boligspring. Herved frigøres der parcelhuse i etablerede parcelhuskvarterer. De tilflyttende børnefamilier, der ønsker et parcelhus, kan så bruge deres ressourcer på et renoveringsprojekt i stedet for at skulle bygge helt nyt.

Luciaoptog i børnehaven.

I Esbjergs indre by ønskes den nuværende byggeaktivitet fortsat med mange forskellige typer af boliger. Der skal således ikke kun bygges med sigte på at imødekomme de ældre borgeres tredje boligspring, men også med flere boliger til singler, til børnefamilier og til de tilflyttere, der ønsker at bo centralt. Borgere, der bor i indre by, vil være mere tilbøjelige til at bruge byens tilbud og vil dermed indgå i og bidrage til byens liv. En forudsætning for børnefamiliernes interesse i at bo centralt er, at det familieorienterede serviceudbud i form af daginstitutioner, skoler og lignende findes og udbygges i takt med behovet.

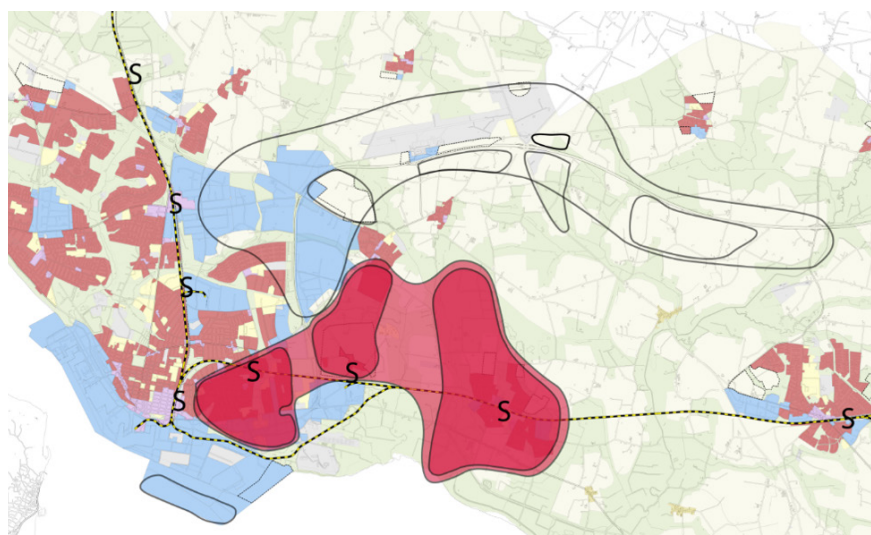
Nytænkende og fællesskabsorienteret boligbyggeri i indre by vil understøtte Esbjergs storbykvaliteter og vil virke tiltrækkende på yngre, færdiguddannede og erhvervsaktive borgere. Det er et segment, som der er stor efterspørgsel efter hos Esbjergs erhvervsliv. Befolkningsprognosen for de næste mange år frem viser således en jævn stigning i antallet af 30-39-årige, så Esbjerg kan og vil også fortsat tiltrække dette segment.

Området fra Esbjerg Strand til Hjerting indeholder et stort markedsføringsmæssigt potentiale for at kunne tiltrække et stærkt segment af boligkøbere til byen. Boligområderne nord for Esbjerg får, med en efterbehandling af et stort råstofområde ved Hostrup - Alslev, tilført nye rekreative muligheder samtidig med at etableringen af denne mulighed giver en kobling til boligudviklingen i Varde Kommune.

Med etableringen af en nærstation i Jerne rykker muligheden for en nærbane tættere på og dermed også en god infrastruktur ryggrad for byudvikling med boliger, der følger jernbanelinjen ud af Esbjerg øst på. De mange tiltag for at binde Østerbyen tættere sammen med indre by understøtter ligeledes en videre udbygning af byen mod øst. Bydelsplanlægningen af Østerbyen skal sikre en højere bykvalitet i bydelen, men bør også arbejde med bydelen som den mest bynære af de kommende bydele øst for Esbjerg.

Der er allerede udlagt et boligområde syd for Andrup. Dette planlægges sammen med et større boligområde omkring Novrup by til en samlet ny bydel, hvor Østskoven bliver bydelens grønne åndehul. På samme måde kan Solbjerg Plantage og Roborghus være attraktive nærområder for en yderligere udbygning med boliger i Tjæreborg.

Tjæreborg er en by med et stort potentiale for bosætning. Her er et overskueligt bysamfund med egen station, gode muligheder for udbygning med detailhandel, dejlige naturområder lige i nærheden og en bystørrelse, der, med den påtænkte udbygning, forventes at kunne fastholde offentlige institutioner som skolen og plejehjemmet.

Fremtidig boligudvikling planlægges øst for Esbjerg langs jernbanen med flere stationer (S).

Boligudbygningen i Bramming planlægges fortrinsvis i den østlige retning og hovedsagelig nord for jernbanen, hvor de offentlige institutioner og midtbyen ligger. Der skal herudover planlægges for ny boligudbygning i Ribe. Mange af områderne omkring Ribe er våde og lavtliggende og kan dermed ikke udnyttes til boligbyggeri. Der skal således i boligudbygningen fokuseres på højere beliggende arealer og på arealer, der kan sikres mod den vådere fremtid. Boligudbygningen i Ribe planlægges fortrinsvis mod øst, mod Klostermarken, og arealerne forventes at kunne udvides, så de kan dække efterspørgslen efter haveboliger i den kommende planperiode. Herudover er der planlagt et stort boligbyggeri på Jernstøberigrunden i den gamle del af Ribe. Disse boliger skal kunne dække efterspørgslen efter flere boliger i tætbyområdet.

Et fortsat fokus på fortætning medfører, at de anviste muligheder for at udbygge med nye boligområder er fremtidsbilleder for byernes udvikling, der går langt udover den 12-årige planperiode. Da fortætning generelt er til fordel for Esbjerg Kommunes samlede økonomi vil fremtidige boligudstyknings have en højere koncentration af boliger. Fortætning giver mulighed for et højere serviceniveau med busbetjening, omsorgsarbejde og lign., og etableringen af den nødvendige vej- og stinfrastruktur samt etableringen af forsyningsanlæg og -ledninger bliver billigere. Med en koncentration af boliger opstår der tydeligere centrale strøg eller pladser og parker i et boligområde, hvor folk kan mødes og hvor det familieorienterede serviceudbud eller andre servicefaciliteter som f.eks. butikker med fordel kan placeres.

Boligudbygningen i kommunen skal fortsat fremme et bredt udvalg af forskellige boligtyper. Det store og brede udvalg skal sikre, at den potentielle tilflytter oplever, at det er let at finde en indbydende bolig, der svarer til de krav og behov som tilflytteren har. Udvalget af boliger skal være så fristende, at det skaber bevægelse på hele boligmarkedet og muliggøre en større tilflytning til kommunen.

Eksisterende parcelhuskvarter.
19 % bebyggelse.

Fortætning med dobbelthus i 1½ etage.
35% bebyggelse.

I byer med en randbebyggelse af parcelhuse skal der arbejdes for en modernisering og opgradering af områderne fremfor at udlægge nye områder til parcelhusbebyggelse. I de tilfælde, hvor en fortætning kan tilføje noget positivt til nærmiljøet kan en opgradering af et parcelhusområde også omfatte muligheden for at etablere tæt-lavt byggeri f.eks. i form af dobbelt- eller rækkehuse i

Principtegning for gadeforløb med nyt dobbelthus.

dele af området. En modernisering af eksisterende bebyggelse kan modvirke en forarmelse af områderne. På boligmarkedet er forarmede og nedslidte kvarterer uattraktive, hvilket får den direkte konsekvens for ejerne, at de får sværere ved at sælge deres hus og ikke mindst at få den pris for huset som de havde regnet med. I sidste ende kan det blive Esbjerg Kommune som må finansiere en byfornyelse. Ressourcemæssigt, miljømæssigt og klimamæssigt er en modernisering og opgradering af eksisterende parcelhusområder således at foretrække fremfor udlæg af nye boligudstyknings.

I den fremtidige planlægning for boligområder ønskes der åbnet op for nye og klimavenlige løsninger. Stationsnær bebyggelse, LAR-løsninger (Lokal Afledning af Regnvand) og fortætning er vigtige faktorer. De kan suppleres med muligheder for at anvende nye byggematerialer som træ til selve bygningskonstruktionen. Åbnes der for denne mulighed skal det dog sikres, at nye bygninger med trækonstruktion kan indpasses i omgivelserne ved at stille krav til materialevalget i klimaskærmen.

Medlemskabet af WHO's netværk for aldersvenlige byer og kommuner forpligter Esbjerg Kommune til at indrette kommunen, så der er plads til alle borgere i alle aldre. Aldersvenlighed skal være en del af planlægningen og indsatserne i dagligdagen på mange forskellige fronter. Muligheden for at seniorer kan blive gamle i eget hjem i kendte omgivelser sætter krav til boligen, til nærmiljøet og til byen som et inkluderende sted at bo.

Seniorernes økonomi og civilstand er forskellig, hvilket giver forskellige krav til boligernes størrelse, men generelt efterspørger seniorerne mindre og ikke alt for dyre boliger. Med flere borgere over 80 år vil antallet af plejekrævende seniorer stige. Det vil stille krav til kommunen om flere plejeboliger og flere plejehjemspladser. Esbjerg Kommune arbejder i den forbindelse med etablering af seniorbofællesskaber og med udvikling af konceptet ældrebolig+, der i begge tilfælde skal udvide mulighederne for at borgerne kan forblive i eget hjem længst muligt. Byboliger til byseniorer kan med fordel tænkes i sammenhæng med fællesskabsorienterede byggerier, der også henvender sig til familier og singler, for herved at opnå flergenerationsbyggeri til glæde for alle parter.

Levedygtige lokalsamfund

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

Lokalsamfund udvikles og synliggøres ud fra deres særlige styrker

Der skal skabes forudsigelighe omkring lokalsamfundenes faciliteter og tilbud

Rekreative faciliteter i det åbne land skal placeres til gavn for lokalsamfundets borgere og gæster

Lokalsamfundenes adgang til det åbne land skal forbedres

Her står vi nu

Bymønstret i Esbjerg er hierarkisk og har følgende opdeling:

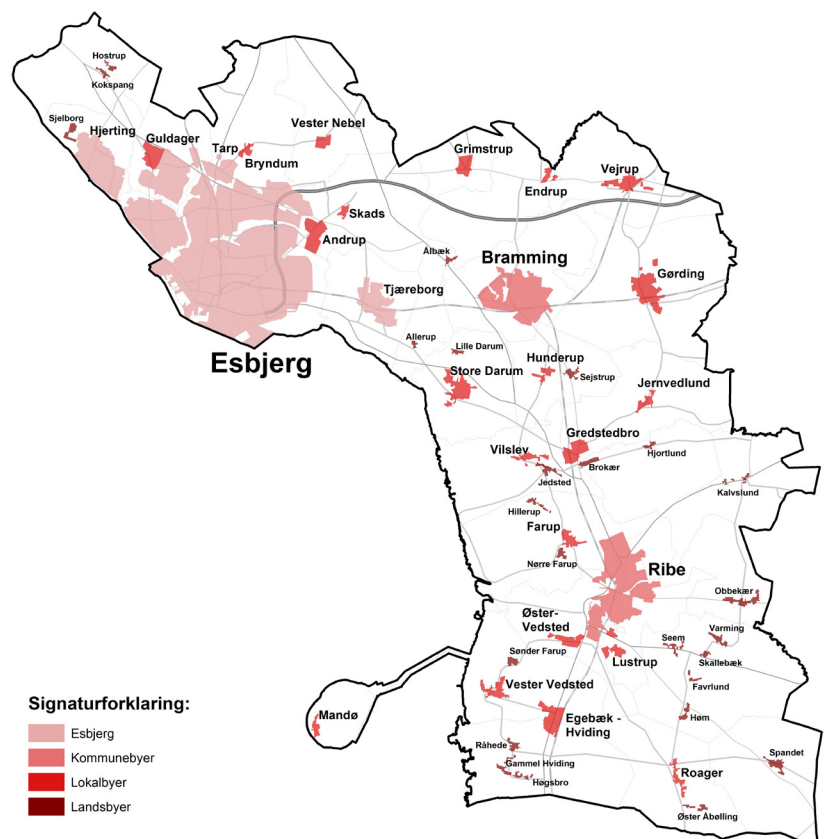
- Storbyen Esbjerg
- Kommunebyerne Bramming og Ribe
- Lokalbyer er funktionsopdelte bysamfund i det åbne land
- Landsbyer er afgrænsede bysamfund i det åbne land, der er udlagt i landzone
- Sammenhængende bebyggelse, som indeholder mindst seks beboede huse inden for en radius af 200 m

De sammenhængende bebyggelser, landsbyerne og lokalbyerne er lokalsamfund, der indgår i et samspil med de større byer. Dette samspil har betydning for mange dele af kommunens virksomhed, herunder også bosætningspolitikken.

Lokalsamfundene oplever tilflytning, hvorfor der løbende udlægges nye boligområder ligesom der altid er mulighed for at bygge nyt på eksisterende og klargjorte byggegrunde. Esbjerg Kommune har valgt at prioritere de stationsnære by- og lokalsamfund langs banelinjen ned gennem kommunen som de lokalsamfund, hvor der skal ske udbygning med nye bolig- og erhvervsområder. En byudvikling langs banen understøtter kommunens fokus på bæredygtighed og CO₂-reduktion. Samtidig understøtter den banenære byudvikling planlægningen og den senere drift af nærbanen mellem Ribe og Esbjerg.

Generelt har Esbjerg Kommune fokus på at sikre en tilpasset boligmasse med tidssvarende, sunde og attraktive boliger. Med boligmulighederne i det åbne land og dets lokalsamfund bliver kommunens samlede boligudbud stort og forskelligartet.

Et stærkt lokalt engagement og initiativ er forudsætningen for, at ting kan ske lokalt. Forenings- og fritidslivet er båret af frivillighed. Det samme er det arbejde, der skal lægges i at skaffe puljemidler til finansiering af det som lokalsamfundet ønsker sig. Esbjerg Kommunes landdistriktskonsulent er lokalsamfundenes professionelle sparringspartner, når der skal udvikles på ideer og sidenhen udarbejdes en ansøgning f.eks. til finansiering af lokalsamfundets rekreative faciliteter og mødesteder, til et generelt løft af lokalsamfundets samlede udtryk eller måske til etablering af trampestier ud i den nærliggende natur. Tilgangen og vinklingen er mangfoldig og stedsspecifik, der er ikke to steder der er ens, hvilket er præcis som det skal være. Hvert enkelt lokalsamfund har en egen identitet og egne karakteristika, og understøtter dermed variationen i Esbjerg Kommunes udbud af bosætningsmuligheder.

Her vil vi hen

Esbjerg Kommune skal opfylde et lovkrav om at vurdere levedygtigheden i hver enkelt af det åbne lands lokalsamfund. Vurderingen vil omfatte lokalsamfundets tilstand, udfordringer og muligheder. Hensigten med vurderingen er at foretage en kategorisering af lokalsamfundene for derigennem at kunne arbejde strategisk med udvikling af dem hver for sig og sammen.

Vurderingen og klassificeringen taler direkte ind i det bymønster, som har stået stort set urørt siden kommunesammenlægningen i 2007. Den hierarkiske inddeling af bymønstret i fem trin forventes fastholdt, men vurderingen og kategoriseringen vil flytte rundt på placeringen af et antal lokalsamfund i dette bymønster.

Den strategiske planlægning for levedygtige lokalsamfund vil ske i tæt dialog med lokalrådene. Der ønskes sikret en bredt forankret planlægning med en fælles retning og det forventes, at etableringen af et samlet vurderingsgrundlag kan medvirke til at sikre en differentieret og målrettet udvikling af de enkelte lokalsamfund, der også styrker det lokale og frivillige engagement. Som et led i arbejdet vil boligbehovet i hvert enkelt lokalsamfund blive vurderet og der vil ske en tilpasning af udbuddet til den aktuelle efterspørgsel. Behovet og mulighederne for etablering af leje- og/eller andelsboliger skal i den forbindelse også afklares.

Nære lokale faciliteter og tilbud styrker lokalsamfundet.

Ved at skabe et overblik over om de kommunalt ejede lokaler og offentlige bygninger bliver brugt effektivt og af så mange som muligt, ønsker Esbjerg Kommune at fremtidssikre de nære lokale faciliteter og tilbud. Overblikket skal synliggøre om bygningsmassen egner sig til det den bliver brugt til, om den ligger det rigtige sted og i øvrigt indeholder en fleksibilitet, der gør det muligt hurtigt og med få ressourcer at ændre anvendelsen af bygningsmassen til andre formål, hvis der over tid skulle blive behov for dette.

Som visionskommune for 'Bevæg dig for livet' tilgår Esbjerg Kommune forenings- og fritidslivet

som rygraden i borgernes engagement lokalt og i lokalsamfundenes sammenhængskraft og identitet. Esbjerg Kommune ønsker derfor at understøtte de fordele som lokalsamfundene og disses forenings- og fritidsliv kan få ved at sammentænke og dele fælles faciliteter, mødesteder, aktiviteter, begivenheder, offentlig og privat service, deleøkonomiske løsninger mv.

Esbjerg Kommune ønsker, i dialog med lokalråd og lodsejere, at få registreret de rekreative faciliteter, der findes og værdsættes lokalt ligesom den lokale tilgængelighed til landskab og natur ønskes fastholdt og om muligt udviklet. Rekreative faciliteter udgør mødesteder for lokalsamfundets borgere og kan bidrage til Esbjerg Kommunes overordnede indsats på idræts- og sundhedsområdet. Det samme gælder for sammenhængende markveje og stier, der, hvis de kobles til hovedstinet, kan blive et tilbud, der både henvender sig til lokalsamfundets borgere og den forbigående cykelturist. Samlet set kan de rekreative faciliteter og den omkringliggende natur ses som elementer, der styrker lokalsamfundets attraktionsværdi og indgår som bosætningsmotiv for tilflytning. I det store perspektiv bidrager de gode udendørs faciliteter positivt til branding af Esbjerg Kommune.

Børn på Darum Kirkesti.

Særlige boligområder og botilbud

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

I 2030 er der ingen ghetto-områder i Esbjerg

Områder, der i dag er præget af almene boliger, har fået en større variation i boligtilbuddet

Alle i Esbjerg Kommune skal have en bolig

Her står vi nu

I regeringens ghettopakke fra 2018 blev Stengårdsvej udpeget som en af Danmarks 16 hårde ghettoer. Ghettopakkens mål er at opnå et Danmark uden ghettoer i 2030. Stengårdsvej optrådte allerede før 2018 på den såkaldte ghettoliste og Esbjerg Kommune har derfor i en årrække arbejdet aktivt med udvikling af boligområdet langs Stengårdsvej. Det har gennem årene ført til en lang række indsatser, der hver på deres måde har forsøgt at understøtte og styrke områdets potentialer.

I 2015 blev der med masterplanen 'Jerne bolig- og uddannelsesområde' taget initiativ til at samordne og videreudvikle eksisterende planer og projekter for områdets fysiske udvikling. Masterplanen blev i 2017 fulgt op af et projektoplæg til en bredt funderet udviklingsplan. I marts 2018 kunne Esbjerg Kommune og Realdania meddele, at man, sammen med COWI og Boligforeningen Ungdomsbo, var klar til at igangsætte udarbejdelsen af en konkret, langsigtet og strategisk udviklingsplan. Planen havde fokus på områdets mange potentialer og havde det primære formål at sikre, at de allerede igangsatte initiativer arbejdede i samme retning og at få formuleret og udstukket en klar linje for kommende planlægning henimod forandringen af Stengårdsvej fra et socialt udsat til et socialt bæredygtigt område. Planen arbejder i tre spor:

- De fysiske lag, bosætning, bystrategi, investering, økonomi
- Sundhed, tryghed, kultur, fritid, civilsamfund
- Uddannelse, beskæftigelse, erhvervsliv

Udviklingsplanen har samskabelse og samskabte løsninger på tværs af forvaltninger og eksterne organisationer som den primære arbejdsform. Civilsamfundets aktive rolle fremhæves herudover som afgørende. Professionelle interessenter skal derfor ikke være udførende men derimod faciliterende for borgerne i området.

I starten af 2018 blev bydelshuset Krydset indviet. Bydelshuset indeholder vuggestue, børnehave, ungdomsklub, træningsrum, fysioterapeuter og nærpolti ligesom boligforeningen og Esbjerg Kommune har funktioner i huset. Krydset skal udgøre en uformel ramme om aktiviteter og samvær – et sted der understøtter og styrker fællesskabet. Ved regeringens lancering af ghettopakken i marts 2018 stod Esbjerg Kommune således klar med et nyåbnet bydelshus og igangsættelse af fase 1 i den strategiske udviklingsplan. De i alt tre faser i planen afsluttes i 2019 med en samlet og vedtaget vision, som skal være retningsgivende for de kommende års arbejde.

Housing first

Boligen er en basal menneskeret. Det er grundopfattelsen i den tilgang til hjemløshed, der ligger i begrebet 'Housing First'. Regeringen introducerede denne tilgang til socialt arbejde i 2009. En tilgang der også anvendes i Esbjerg Kommune.

'Housing First' tager udgangspunkt i, at det første tilbud til en socialt udsat borger er en bolig. Den stabile boligsituation ses som en forudsætning for at stabilisere og forbedre f.eks. psykisk sygdom, misbrug og det sociale netværk. En bolig ses i denne sammenhæng som et hjem, hvor den enkelte kan føle sig tryk og skabe en stabil tilværelse med mulighed for at tage vare på sig selv.

Boligen som forudsætning for den sociale indsats.

Her vil vi hen

Der er både fra regeringens og kommunens side stort fokus på den kompleksitet, der ligger i at vende udviklingen for ghettos som Stengårdsvej, hvor det typiske billede er, at de individer og familier, som løftes, flytter ud, mens nye med tunge problemer flytter ind. Ved at sætte ind på en bred front, og med et særligt fokus på de problematikker som beboerne kæmper med, er målet ikke blot, at Stengårdsvej løftes ud af ghettolisten, men også, at dette ikke sker på bekostning af de boligområder, der ligger nord og syd for Stengårdsvej; Hedelundgårdparken og Syrenparken/Præstebakken. Begge disse områder risikerer at tippe over fra at være udsatte boligområder til at blive ghettos.

Et redskab der overvejes i denne sammenhæng er urban jordfordeling. Urban jordfordeling tager udgangspunkt i ønsket om attraktive boligejendomme i indre by. I de tilfælde, hvor Esbjerg Kommune ejer bygninger eller arealer i indre by, der er attraktive som investeringsobjekter for boligudviklere, kan den urbane jordfordeling træde i kraft ved et frasal, der giver ressourcer til at flytte offentlige tilbud og services til områder som Stengårdsvej, Hedelundgårdparken eller Syrenparken/Præstebakken for her at bryde den relativt enstrengede ejerstruktur domineret af almene boliger.

Fællesskab og samskabelse er de to begreber, der binder alle indsatser sammen, fordi det er det fælles løft, for den nuværende beboergruppe og området som et hele, der er målet. Den almene boligsektor har strukturer, der understøtter fællesskaber og indeholder følgelig et stort potentiale for borgere, der søger fællesskaber. Det kan eksempelvis være studerende, seniorer og expats (tilflyttende medarbejdere fra udlandet). Sådanne fællesskabsmiljøer kan danne ramme for aktivitet og bevægelse, hvilket også ligger i tråd med Esbjerg Kommunes rammeaftale om 'Bevæg dig for livet'. Stengårdsvejs beliggenhed er i den sammenhæng rigtig god med et campusmiljø i gangafstand, et børnevenligt og grønt nærmiljø med store rekreative værdier samt et stort og veludbygget plejecenter med en række aktiviteter rettet mod seniorer lige nord for Stengårdsvej.

Regeringens udpegning af Stengårdsvej som et hårdt ghettoområde medfører, at Esbjerg Kommune skal udarbejde en lovpligtig udviklingsplan for området. Esbjerg Kommune skal med denne udviklingsplan sikre, at der i 2030 er maksimalt 40 % almene familieboliger i området. Sådanne ommærkning af almene familieboliger til almene ældreboliger eller almene ungdomsboliger kan understøtte ovenstående fællesskabsorienterede tiltag og kan kombineres med et salg af almene boliger til privat udlejning, andelsboliger og ejerboliger.

Renoveringen af bebyggelsen vil herudover medføre en vis grad af nedrivning og nyopførelse af bygninger for at opnå fortætning, bedre sammenhæng og en ny åbenhed overfor omgivelserne.

I dag ligger Stengårdsvej som en forstad til Esbjerg. Dette vil ændre sig i de kommende årtier, hvor Esbjergs fremtidige boligudvikling vil ske øst for byen. Denne boligudvikling vil medføre, at Stengårdsvejs beliggenhed vil ændre sig fra at være placeret i Esbjergs byrand til en placering midt i et boligudviklingsområde, hvis infrastruktur ind til indre by baserer sig på Storegade, nærbanen og kommende supercykelstier gennem Østerbyen. Alt sammen infrastrukturløsninger, der øger mobiliteten omkring Stengårdsvej og er med til at trække området ud af den lidt isolerede placering, det har i dag.

Housing first

Esbjerg Kommune ønsker at give socialt udsatte borgere mulighed for at have en bolig. Når en socialt udsat borger får en bolig kombineret med relevant støtte, øges muligheder for at komme i job eller begynde på en uddannelse.

Esbjerg Kommune ønsker derfor at forebygge, at socialt udsatte borgere mister deres bolig samt at sikre, at der forefindes billige og små boliger med en central beliggenhed. Størstedelen af de socialt udsatte borgere i Esbjerg Kommune lever alene og på et ganske lille budget, hvorfor den lave husleje er afgørende for muligheden for at implementere 'Housing First'.

Alle mennesker har brug for en bolig og for sikkerhed omkring boligsituationen. 'Housing First' handler derfor om permanente boliger. Det vil sige, at borgeren bor i en selvstændig bolig i almindeligt byggeri og med en fast og tidsubegrænset lejekontrakt.

Stengårdsvej. Foto: Steffen Stamp for Realdania

Illustration af nye ungdomsboliger som punkthuse opført i træ. Illustration udarbejdet af JAJA Architects.

Erhvervsområder til fremtidens behov

[Tilbage til Indhold](#)

Energi og IT som grundlag for vækst

Erhvervsturisme

Energi og IT som grundlag for vækst

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

Grøn EnergiMetropol sætter fokus på bæredygtig energiproduktion og -forbrug

Der skal planlægges for udvidelse af Esbjerg Havn

Erhvervsområder omkring motorvejen udbygges

Esbjerg skal være Nordeuropas digitale knudepunkt

Erhverv i Ribe, Bramming og de mindre byer i kommunen styrkes

Her står vi nu

De senere års store og vedholdende markedsføringsarbejde af EnergiMetropolen er nu begyndt at give resultater. Esbjerg Havn udgør fundamentet for Grøn EnergiMetropol Esbjerg.

Esbjerg Havn udgør fundamentet for Grøn EnergiMetropol Esbjerg.

I dag er Esbjerg Havn markedsleder i Europa inden for håndtering og udslibning af vindmøller. Esbjerg Havn er desuden Danmarks førende RoRo-havn¹ og Danmarks største havn for bilimport. Disse styrkepositioner skal fastholdes og udbygges i den kommende planperiode. Dette kræver plads.

Esbjerg Havn er allerede Danmarks arealmæssigt største havn og er stadig i vækst. Det senest tilkommende havneareal ved Østhavnen blev indviet i efteråret 2017. I den anden ende af havnen har etableringen af Esbjerg Strand medført at lystbådehavnen flyttes til bedre faciliteter, hvilket frigør nogle af de lidt ældre havnearealer til havnedrift.

Størstedelen af Esbjerg Havn huser virksomheder, der retter sig mod energi- og transportsektoren. Den store udslibning af vindmøller fra Esbjerg Havn og de mange virksomheder i Esbjerg som har opbygget kompetencer indenfor etablering og servicering af havvind er alle virksomheder, der bidrager til Danmarks bæredygtige energiproduktion. Det store område ved Måde, der benyttes til opstilling af testmøller til havindproduktion, er et meget synligt udtryk for de særlige kompetencer som findes i byen.

Den stigende andel af tung trafik på det overordnede vejnet til og fra Esbjerg Havn betyder, at antallet af chauffører stiger. Chaufførerne har behov for at kunne parkere i længere tid for at kunne overholde køre- og hviletidsbestemmelserne. Der findes på nuværende tidspunkt ikke et samlet tilbud til disse chauffører i Esbjerg Kommune. Chaufførerne er derfor nødsaget til i stedet at parkere på rasteplasser eller i Esbjergs industrivartorer til gene for den øvrige trafik.

Vindmølledele på vej til Esbjerg Havn for senere udslibning.

¹Havn for skibe, hvor lasten køres direkte ombord i stedet for at blive løftet med kran.

Den digitale infrastruktur i Danmark udbygges løbende. I øjeblikket arbejdes der med tre kabelforbindelser, der alle ender i Esbjerg:

- Konsortiet bag havfruekablet tæller Aqua Comms, Google, Facebook og Bulk Infrastructure, der alle investerer i det transatlantiske kabelprojekt. Havfruekablet skal forbinde USA med det nordeuropæiske datamarked og kommer i land nord for Esbjerg.
- Et allerede eksisterende fiberoptisk kabel bliver forlænget, så det, strækkende sig fra USA til Dublin og London, i fremtiden ender nord for Esbjerg.
- Energinet i Danmark og TenneT i Holland har etableret et fiberoptisk kabel – Cobrakablet – mellem Holland og Esbjerg. Det går i land i Måde.

Når disse store infrastrukturinvesteringer ses sammen med den udbygning af højspændingsnettet, der også foregår i området omkring Esbjerg, gør det, at Esbjerg bliver et interessant sted at investere for IT-virksomheder. Håndteret rigtigt kan der udvikles et såkaldt IX (Internet exchange point) ved Esbjerg, der har potentialet til at blive Nord-europas vigtigste digitale knudepunkt. Dette digitale knudepunkt kan blive områdets nye væksteventyr og blive en ny og stærk erhvervsklynge, som vil kunne skabe flere arbejdspladser, flere studerende samt øget bosætning.

Der er i dag allerede udført et stort planlægningsarbejde for at forberede et større erhvervsområde øst for Esbjerg til et hyperscale datacenter². Samtidig arbejdes konkret med planlægning for etablering af et co-location datacenter³ i Esbjergs nordlige erhvervsområde.

I den igangværende planperiode er der udlagt erhvervsareal til de forskellige erhvervstyper omkring alle de tre større byer i kommunen. I Esbjerg har de nye regler omkring produktionserhverv vist sig at udfordre anvendelsen af det store erhvervsområde i Måde på grund af områdets nærhed til boliger i Esbjerg by. I Bramming er der igangsat en samlet planlægning for hele byen, der bl.a. skal sikre de erhvervsarealer som de voksende erhvervsinitiativer har behov for.

Her vil vi hen

For Esbjerg Havn vil den kommende planperiode især være kendetegnet ved en fortsat udvidelse af havnens areal. Denne gang mod øst og mod syd.

Mod øst vil der være tale om en forlængelse af den seneste udvidelse af Østhavnen med en etape 5. Mod syd vil der være tale om etablering af en etape 6 bestående af en ø syd for den eksisterende Østhavn. Etape 6 skal forbindes med etape 5 via en bro.

Baglandsinfrastrukturen til Esbjerg Havn er afgørende for havnens udviklingsmuligheder. Det er derfor vigtigt, at denne infrastruktur til stadighed optimeres, så der ikke opstår flaskehalse ved kørende transport af gods til og fra havnen. Der er planlagt jernbane øst om byen med en tilknyttet multimodal godsomladestation på havnen.

Der planlægges for en havneudvidelse med etape 5 og 6.

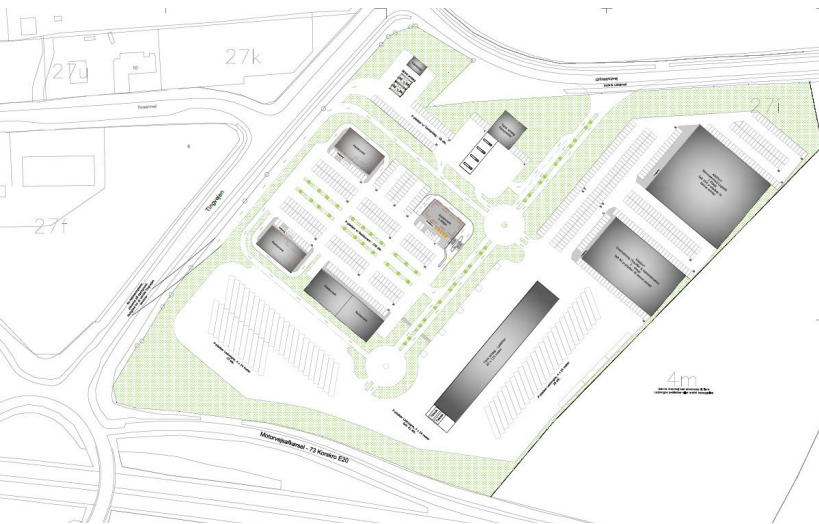

Esbjerg som digitalt knudepunkt i Nordeuropa.

² Et hyperscale datacenter er ejet og drevet af den virksomhed, som serviceres. Der er derfor tale om store virksomheder som Facebook, Google etc.

³ Et co-location datacenter leverer kapacitet til andre dataforbrugende IT-virksomheder

Der planlægges for et transportcenter ved Korskroen. L.M. Huse AS

Der planlægges for et transportcenter ved Korskroen for at sikre en fornøden service for transportørerne med hensyn til langtidsparkering, service, overnatning og spisemuligheder. Området ved Korskroen har igennem mange år været et trafikalt knudepunkt idet området forbinder byerne Varde (rute 11) og Grindsted (rute 30) med byerne Bramming og Ribe (rute 11). I området er der også adgang til motorvej E20, der forbinder Esbjerg og Kolding. Umiddelbart vest for Korskro ligger Esbjerg Lufthavn. Området vurderes derfor som en ideel placering for et transportcenter.

Det kommende transportcenter ved Korskroen, den gode opkobling til den overordnede infrastruktur samt det faktum, at lufthavnen igennem en længere årrække har forhindret udbygning med miljøfølsomme anvendelser som f.eks. boliger, gør området særdeles velegnet til

udbygning med erhverv. Det fremtidige planlægningsfokus for tungere erhverv og risikoerhverv ligger derfor i områderne øst for Esbjerg omkring motorvejen og ikke som hidtil i Måde. Ved fremover at planlægge for placering af risikoerhverv syd for Korskroen opnås en placering væk fra boligområder.

Erhvervsudviklingen skal ske indefra og ud. Det vil sige, at der planlægges for erhvervsområder startende fra de nuværende erhvervsområder i den nordlige del af Esbjerg Kommune og ud langs motorvejen østpå.

Esbjerg Kommunes 'Vision 2025 – Vækst' peger på behovet for at sikre den kapacitet og de ressourcer, der kan gøre Esbjerg Kommune konkurrencedygtig på det globale marked og dermed positionere Esbjerg som et digitalt knudepunkt i Nordeuropa – et IX. Planlægningen for et IX kræver udlæg af store og fritliggende arealer. Arealerne skal have en størrelse, der giver plads til både de helt store datacentre, men også til de mindre co-locations, for de er det kit, der vil kunne binde IT-klyngen sammen til et IX.

Særligt arealkrævende virksomheder ønskes

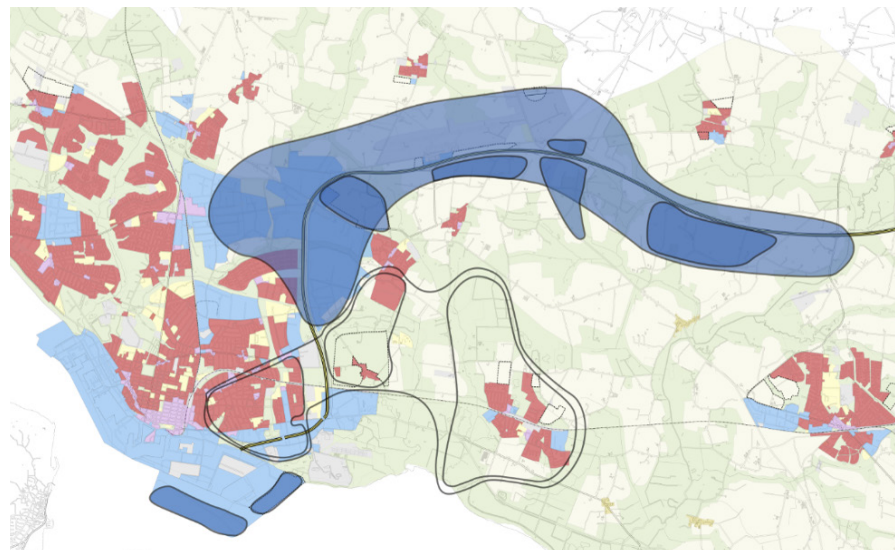
placeret i den østligste ende af kommunen, hvor det er muligt at pege på store fritliggende arealer i god afstand til bymæssig bebyggelse, men tæt ved overordnet infrastruktur i form af motorvejen og den kommende 400 kV ledning. Datacentre betragtes som særligt arealkrævende virksomheder, og ønskes placeret mellem Bramming og Grimstrup.

Det er helt nødvendigt for Esbjerg Kommunes udvikling, at der planlægges for risikoerhverv og produktionserhverv på en måde, der er hensigtsmæssig for virksomhederne og som ikke forhindrer eller forstyrrer byens udvikling. Ved således fremover at planlægge for disse virksomheder langs motorvejen i den nordlige del af kommunen sikres en attraktiv infrastrukturel placering og en god afstand til beboelse.

Der skal udvikles en plan, som sikrer tilstrækkelig el-kapacitet til de meget energikrævende datacentre. Her er det nødvendigt at arbejde tæt sammen med nabokommuner og Energinet.dk. Tilstrækkelig og relevant arbejdskraft skal sikres via et tæt og tværgående samarbejde med en række interessenter for at skabe plads til uddannelsesinstitutioner og midlertidige såvel som permanente boliger.

Der er et stigende pres på udnyttelsen af ressourcer til brug for fremstilling af produkter og energi. Samtidig ses konturerne af en stigende efterspørgsel hos forbrugerne efter mere bæredygtige produkter. Som et led i den grønne omstilling af erhvervslivet i Esbjerg Kommune skal planlægningen understøtte den cirkulære økonomi ved at sikre, at der til enhver tid er egnede arealer til rådighed for de forskellige størrelser og typer af virksomheder inden for den cirkulære økonomi.

Cirkulær økonomi handler om at materialer og produkter holdes længst muligt inde i det økonomiske kredsløb. Det kan f.eks. ske gennem nedbrydning af udtjente dele fra offshore og vindmølleindustri til komponenter, der kan genbruges i ny produktion eller det kan være i betydelig mindre skala gennem genbrug af komponenter fra digitale produkter, tøj mv.

Den fremtidige erhvervsudvikling skal følge motorvejen øst på i afstand til byerne.

Følges de grønne virksomheders cirkulære økonomi op med klimasikrede og bæredygtige løsninger i de fysiske omgivelser, sikrer det Esbjerg Kommune en førerposition inden for den grønne omstilling. Det kan handle om at sætte krav til, at der bygges med energibesparende og langtidsholdbare materialer, der sikrer at materialerne kan recirkuleres efter endt anvendelse af bygningerne, eller at udarbejde løsninger i både areal og byggeri, der tager højde for fremtidens større vandmængder.

Esbjerg Kommune ønsker at tiltrække flere virksomheder og mere forskning inden for grøn energiproduktion og -forbrug ved bl.a. at understøtte og fremme udvikling og afprøvning af nye grønne energiteknologier og -produkter. Esbjerg kommune kan gennem at involvere sig i nationale og internationale samarbejdsprojekter blive det sted i Danmark, hvor flest forbrugere inddrages i afprøvning af nye grønne energiteknologier og -produkter.

Vindmøller – her især havvindmøller – bliver større og større, hvilket gør landtransport tilsvarende sværere og sværere. Ses dette i sammenhæng med, at Esbjerg Havn og mange virksomheder i Esbjerg allerede har mange års erfaring med at arbejde med vindenergi, findes der et godt fundament for en fremtidig etablering af en egentlig vindmølleproduktion i Esbjerg.

Arealer med vindmølledele på Esbjerg Havn.

I Ribe vurderes de allerede udlagte erhvervsarealer at dække behovet i planperioden frem til 2034. Der udarbejdes en strategisk udviklingsplan for Bramming. Med den skal erhvervenes behov for nye arealer med gode udfoldelsesmuligheder sikres. Med det nyeste udlæg til erhverv, der er igangsat i Gørding, vurderes behovet i dette område at være dækket for nuværende. I de øvrige mindre byer etableres erhvervsarealer efter behov.

Erhvervsturisme

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

Grøn EnergiMetropol Esbjerg skal være et internationalt og nationalt mødested for events om energi og IT-infrastruktur

Esbjergs hotelkapacitet udbygges og suppleres med bynære messe- og konferencefaciliteter

Her står vi nu

Esbjerg by er den eneste store by ikke bare i Vadehavsregionen, men langs hele Vestkysten. Turismæssigt giver det Esbjerg en markant, bymæssig og oplevelsesorienteret profil, der på bedste vis supplerer den omgivende kystbaserede turisme. Esbjerg kan tilbyde shopping, natteliv, byoplevelser, kultur og events – alt sammen elementer, hvor dagsturistens ønsker og behov harmonerer fuldstændig med mødeturistens.

I markedsføringen af Esbjerg som Danmarks tredje vækstcenter udnyttes Esbjergs position som Grøn EnergiMetropol. Energiorienterede events, konferencer og udstillinger understøtter dette brand og håndteres i dagligdagen under konceptet Meet & More. Meet & More målretter Esbjerg Kommunes turismearbejde mod møde- og erhvervsturismen og skaber en sammenhæng mellem det energifokus, der ligger i Esbjergs erhvervsliv og møde- og erhvervsturismen i byen.

De energiorienterede virksomheder og aktiviteter i Esbjerg giver mange overnattende gæster og efterspørgsel efter møde- og konferencefaciliteter. Hotellerne i Esbjerg har en høj belægningsgrad og behovet for mere hotelkapacitet, herunder også gode og rigelige konferencefaciliteter, er endnu ikke indløst.

Hotellerne i indre by har bylivet udenfor døren. Det er til fordel for mødeturisten, men også til fordel for byen. For hotellerne bidrager ikke alene med gæster, der opholder sig i indre by – hotellerne har også tilbud, der supplerer byens natteliv.

Her vil vi hen

Energi og IT-infrastruktur er vækstområder, som indeholder et stort potentiale for Esbjergs mødeturisme. Når energi og IT-infrastruktur er på dagsordenen skal Esbjerg kunne stille sig til rådighed som det oplagte møde- og konferencested. Esbjerg skal kunne tilbyde den nødvendige overnatnings- og mødekapaletet til mange flere gæster og mange flere og større arrangementer og messer. Både gæster og arrangementer kræver velfungerende fysiske rammer både ude og inde, så for at realisere ønskerne i Vision 2025 – Vækst, om at styrke mødeturismen, skal de fysiske rammer for mødeturismen derfor fremmes og styrkes i Esbjerg by.

Esbjerg Kommune prioriterer Meet & More som et turismemæssigt meget vigtigt indsatsområde. Meet & More møder erhvervsturisten med professionelle mødefaciliteter og unikke oplevelser ved Vadehavet og i Danmarks ældste by Ribe. Herudover støtter aktiviteterne i Meet & More op om den fysiske oprustning af indre by i Esbjerg frem mod et stadig mere storbypræget udtryk.

Esbjerg Kommune ønsker at kunne tilbyde gæsterne i Esbjerg en levende by med folk i gaderne på alle tider af døgnet. Det gør vi ved at fortætte boligmassen, fremme den gående og cyklende trafik og opgradere byens rum, men også ved at sikre en central placering af hotel- og konferencefaciliteter. En central placering giver vores gæster den bedst mulige storbyoplevelse ligesom gæsten så også selv vil bidrage til livet i indre by. Den turistorienterede indsats bidrager således direkte til det samlede arbejde for at fremme Esbjergs byliv og storbypræg.

En central placering af hotelkapacitet i Esbjerg bidrager til storbylivet. EFFEKT og LOLK

Grøn by og grøn omstilling

[Tilbage til Indhold](#)

Grøn by

Klimatilpasning i byen

Mobilitet i byerne

Cyklisme i højsædet

Grøn omstilling af energiforsyningen

Grøn by

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

Byfortætning i Esbjergs indre by skal omfatte etablering af grønne områder i indre by
Byernes grønne områder skal kortlægges og forbindes som samlede grønne strukturer
Væsentlige grønne byrum skal udformes med en egen identitet
Den grønne struktur skal også i fremtiden være bestemmende for Esbjergs byudvikling

Her står vi nu

Der har de senere år været megen byggeaktivitet i alle dele af Esbjerg by, men særligt i indre by. Nybyggerierne omdanner og fortætter byen. Det sker ofte på måder, der betyder at pladser, grønne miljøer, parkeringspladser mv. bliver inddraget eller beskåret. En fortætning med boligbyggerier giver desuden et større pres på de eksisterende faciliteter. 'Kommuneplan 2018-30' fulgte op på denne udvikling med bestemmelser for begrønning af byrum og sikring af kvaliteten af eksisterende parker og pladser.

Fortætningen med boliger og ønsket om at udvikle storbykvaliteter i Esbjerg handler også om, hvordan indre bys pladser, parker og grønne rum skal placeres og udformes for at virke attraktive for byens borgere, gæster og mulige tilflyttere.

Den tættere by øger således behovet for at gøre status over de grønne områders beliggenhed, omfang og kvalitet, for at imødekomme fremtidens behov for velbeliggende grønne områder og deres indbyrdes relation i form af begrønnede gaderum, bygninger mv.

Byens rum og pladser skal gøres attraktive.

Grønne elementer bidrager til et attraktivt gaderum.

Ribes pladser og byrum er historisk bevoksningsløse. De grønne områder er fortrinsvis placeret udenfor bykernen, grænsende til vandløbene samt i gård-rummene.

I Bramming er der før kommunalreformen arbejdet meget med grønne bystrukturer. Bramming er derfor en meget grøn by. Der er igangsat et arbejde for en strategisk udviklingsplan for Bramming. Planen skal sikre plads til nye sammenhængende erhvervs-områder samt nye boligområder. Det forventes, at planlægningen samtidig rummer overvejelser omkring nye grønne områder samt hvilke muligheder der er for at bevare og forbedre eksisterende grønne strukturer.

Her vil vi hen

Esbjerg Kommune ønsker et fokus på de grønne områder i Esbjergs indre by. Det er en ambition, at optimering af grønne opholdsarealer og byrum fremover indgår som et fast element i al øvrig byplanlægning. Det gælder eksempelvis strategiske udviklingsplaner, lokalplaner, klimaprojekter mv. Forudsætningen for denne planlægningsmæssige ambition er, at der sker en grundig kortlægning af byernes grønne områder.

Grøn struktur i Esbjergs indre by.

Et væsentligt mål med kortlægningen er at etablere et oplyst grundlag for en efterfølgende prioritering af byens grønne byrum og grønne strukturer. Type, kvalitet, placering, tilgængelighed, tryghed og attraktivitet er parametre, som kan indgå i kortlægningen.

En udførlig kortlægning giver blandt andet mulighed for at foretage en overordnet prioritering og identifikation af det umistelige arvesølv, det der på alle måder skal søges fastholdt og gerne forbedret. Der kan efterfølgende arbejdes videre med at styrke og understøtte en særlig identitet i disse højt prioriterede grønne byrum.

Kortlægningen giver herudover grundlag for en vurdering af, hvilke områder i byen, der er underforsynede med grønne områder eller hvor de grønne områder ikke har en størrelse eller en kvalitet, der kan imødekomme byens behov. En kortlægning er således forudsætningen for at kunne påvirke byudviklingen gennem en mere aktiv politik, der byfortætter på en måde, hvor de ønskede parker, pladser og grønne byrum indgår som en del af en samlet planlægning.

Kortlægningen bør omfatte Esbjerg Kommunes tre hovedbyer i deres fulde udstrækning. For Esbjergs vedkommende betyder det, at den grønne indramning af byen og dens bydele skal indgå i kortlægningen. Omdrejningspunktet for både kortlægningen og den efterfølgende prioritering og planlægning er forsyningen med grønne områder og ikke mindst sammenhængen og forbindelsen mellem de grønne områder.

En mulig katalysator for en omdannelse og revitalisering af byrum, opdeltede gårdrum, gader, pladser og grønne områder kan være klimatilpasningsprojekter. Denne type projekter vil ofte medføre, at ensidige arealanvendelser overgår til en multifunktionel, og grønnere, anvendelse. Andre katalysatorer kan være områdefornyelse eller strategiske programmer og projekter, der skal skabe forandring i en bymidte eller en bydel. Katalysatorprojekter benytter således begrønning som et af flere midler til at opnå et bestemt mål.

Udpegningen af naturområder i det åbne land strækker sig, især for Esbjergs vedkommende med dens store grønne kiler, langt ind i bystrukturen. Det giver et stærkt samspil mellem udpegningerne af naturområder og de mere bymæssige udpegninger af grønne rekreative områder. En ydre grøn ring omkring Esbjerg by vil blive udlagt som en kombination af naturområder og grønne rekreative områder for at sikre et forskelligartet udbud af områder til rekreation og friluftsliv.

Med en etablering af rekreative områder som et første skridt kan byudvikling med nye boligområder sikres en høj attraktivitet fra starten. Rekreative områder kan fremstå som naturarealer, der udgør en buffer mellem det åbne lands landbrugsarealer og den bymæssige bebyggelse, men de kan også have funktioner som stier i det åbne land, bademuligheder, ridestier, MTB-spår, frugthaver, lokalinitiativer i form af pryd- og dyrkningshaver mv. Esbjerg Kommune arbejder som visionskommune for 'Bevæg dig for livet' netop for et løft af aktivitets- og bevægelsesmuligheder for borgerne.

Klimatilpasning i byen

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

Klimaløsninger skal bidrage til grøn bykvalitet og øget biodiversitet i byrummet

Ved planlægning i nedsivningsegneede områder skal der stilles krav om Lokal Afledning af Regnvand (LAR)

Strategiske klimatilpasningsplaner for de tre største byer i Esbjerg Kommune udvikles i samklang med øvrig planlægning

Planlægning for klimatilpasning skal ske i dialog med interessenterne

Her står vi nu

Byerne er karakteriseret ved, at store arealer er befæstede med bygninger, veje og andre hårde belægninger. Befæstede arealer medfører, at regnvandet ikke nedsiver naturligt, men i stedet skal afledes via kloaksystemet. Når bygningsmassen fortættes vil det typisk medføre flere befæstede arealer og dermed større mængder regnvand til kloakkerne.

Det arbejde med separatkloakering, som Din Forsyning og Esbjerg Kommune er i fuld gang med, taler direkte ind i denne problemstilling. Separatkloakering separerer spildevandet og regnvandet i hver sin ledning og skal bl.a. minimere risikoen for oversvømmelser.

En planlovsændring i 2018 betyder, at kommunerne er forpligtet til at udpege oversvømmelsestruede områder i kommuneplanen, og at der ved lokalplanlægning i disse områder skal indarbejdes bestemmelser om afværgeforanstaltninger. Afværgeforanstaltninger kan eksempelvis være krav om, at belægning skal være permeabel, så regnvandet kan nedsive.

Esbjerg Kommunes seneste klimatilpasningsplan fra 2013 er for øjeblikket under revision for at kunne opfylde de nye statslige krav. Klimatilpasningsplanen fra 2013 havde fokus på at identificere oversvømmelsestruede områder i det åbne land for at undgå fremtidig byudvikling i disse områder. Til brug for revisionen er der lavet en ny oversvømmelseskortlægning. Den nye kortlægning har en større geografisk detaljeringsgrad og inkluderer oversvømmelseskortlægning for kloaksystemet. Den igangværende revision tager herudover afsæt i allerede bebyggede områder.

Skybrudshændelse ved Ringen i Esbjerg.

Der skal laves strategiske klimatilpasningsplaner for kommunens tre største byer.

Strækningen langs Esbjerg Havn og bagvedliggende byområder er udpeget af staten som risikoområde i henhold til Oversvømmelsesloven. Oversvømmelsesloven skal mindske de negative konsekvenser som ekstreme oversvømmelser kan medføre for menneskers sundhed, miljø, kulturarv og økonomisk aktivitet.

Esbjergs højrisikospot ligger på havnen i form af potentielt forurenende virksomheder samt kritisk infrastruktur i form af centralt kraftvarmeværk, rensesanlæg og fjernvarmeværk. Udpegningen betyder konkret, at Esbjerg Kommune skal udarbejde en risikostyringsplan, som skal være endelig vedtaget i Byrådet i løbet af 2021. Formålet med udarbejdelse af risikostyringsplaner er at reducere risikoen for oversvømmelse gennem forebyggelse, sikring eller beredskab i prioriteret rækkefølge.

Her vil vi hen

Den fortættede by har klima-, ressource- og miljømæssigt et mindre aftryk end en flad og spredt by. Men udviklingen af den fortættede by skal ske med et skarpt øje for fremtidens klimamæssige udfordringer med mere voldsomt vejr og mere regn. Esbjergs lige gader og veje er allerede i dag karakteriseret ved forholdsvis megen vind, mens den høje befyldningsgrad udfordrer håndteringen af store vandmængder fra skybrud og voldsom regn.

Det igangværende arbejde med separatkloakering tilbyder en løsning, der kan flytte store vandmængder væk fra gaderne, men separatkloakeringen forhindrer ikke, at regnvand afledes til kloaksystemet. Esbjerg Kommune ser derfor Lokal Afledning af Regnvand (LAR) som det bærende princip ved indretning af byens gader og rum. LAR handler om at håndtere regnvand så tæt på kilden som muligt – håndteringen kan både handle om at anvende vandet eller om at forsinke det, så kloaksystemet kan følge med.

LAR-løsninger vil næsten altid have et grønt islæt. Det kan være grønne tage, begrønning af bygninger, gadetræer eller egentlige grønne byrum, grønne gårdrum og parker. Udover at begrønningen hjælper til med at håndtere regnvandet, giver det læ, mere biodiversitet, variation i byrummet og rekreative rum til ophold og byliv. Når LAR-løsninger er lavet på den rigtige måde signalerer de på alle måder storby for de, der bor og færdes i byen. Erfaringer fra andre storbyer viser, at grønne klimatilpasningsprojekter, der integreres med grøn natur, kan være med til at øge ejendomsværdien i området.

Generelt er en mindre befyldningsgrad og etableringen af flere og bedre grønne byrum virkningsfulde klimatilpasningstiltag, der udover at kunne aflede fremtidens større vandmængder også kan tilføre den tætte by grøn bynatur. Klimatilpasning med lokal afledning af regnvand kan således give store synergieffekter i form af en styrket biodiversitet og nye grønne rekreative byrum.

Stort vejbed som buffer for regnvand.

Eksempel på klimatilpasset storbykvalitet fra Tåsinge Plads i København.

Det vil tage mange år inden LAR er implementeret alle steder i byen. Indtil da består risikoen for at gader og kældre oversvømmes ved skybrud og voldsom regn. For at undgå dette skal der tages stilling til, hvordan vand fra større delområder i byen kan bringes til at løbe i retning af parker, pladser og friarealer, der også skal være indrettet til at kunne forsinke eller opmagasinere vandet. Esbjerg Kommune ønsker derfor at udarbejde strategisk klimatilpasningsplanlægning i Esbjerg, Ribe og Bramming.

Klimatilpasningsplanlægningen må nødvendigvis udvikles i samklang med eksempelvis byens trafik- og parkeringsplanlægning, planlægningen for den grønne struktur, arkitekturstrategien og kan med fordel også integrere en strategi for biodiversitet med henblik på at øge biodiversiteten i bynaturen.

Denne brede fundering af klimatilpasningen i byen betyder, at der vil være tale om en langsigtet og tværgående planlægning, at etableringen vil kræve store investeringer, og ikke mindst, at der vil være mange parter, der har interesse i de valg, der skal tages undervejs. Esbjerg Kommune skal sikre den gode dialog og det gode samarbejde både med investorer og bygherrer, men også med borgere og øvrige interessenter.

Esbjerg Kommune er, med udpegningen af Esbjerg som risikoområde, blevet pålagt at udarbejde en risikostyringsplan. Der vil her på samme måde være behov for en dialogbaseret tilgang, hvor Esbjerg Kommune skal være garant for at dialogen bygger på faktuel viden.

Mobilitet i byerne

[Tilbage til Temaer](#)

Her er vores mål

Nærbanen skal udgøre rygraden for mobiliteten i Esbjerg Kommune

Bæredygtige transportformer prioriteres i bymidterne

Indre by i Esbjerg frigøres for fladeparkering og parkeringshuse

Her står vi nu

I Esbjerg Kommune er bilen det primære transportmiddel både i hverdagen og i fritiden. Pendlingstrafikken går mod Esbjerg og i en vis grad mod Ribe. Det trafikmæssige pres på indfaldsveje og parkeringsmuligheder er størst i Esbjerg. Parkering i Esbjerg er præget af parkering på store åbne flader samt parkering i enkelte parkeringshuse.

'Trafikplan Esbjerg Midtby' tager fat i disse problemstillinger med et helt særligt fokus på parkering. Trafikplanen omhandler alle transportformer og ser mobilitet som en forudsætning for et tilgængeligt arbejds- og fritidsliv, og som en forudsætning for at kunne skabe det attraktive byliv. Mobilitet ses således som et redskab, der gør borgernes liv muligt og gæsternes besøg vellykket.

Den tunge erhvervsrettede transport til havnen er en væsentlig del af det samlede transportmønster i Esbjerg. Her udgør motorvejen en veludbygget og velfungerende øst-vestgående trafikforbindelse for de transporttunge havnevirksomheder. Den nord-sydgående rute 11 er ikke udbygget til en højklasset vej. Det giver problemer med trafikafviklingen nord for Esbjerg, omkring Ribe og på strækningen mod syd til grænsen.

Esbjergs indre by er presset af en trafikmængde og en parkeringsproblematik, der truer muligheden for at fastholde og udvikle byens storbykvaliteter. Udfordringerne i Esbjerg kan til dels begrundes i Esbjergs historie. Byen og byens struktur er formet efter amerikansk model; komplet med gridstruktur i indre by og store omgivende bydele med parcelhusområder, hvor ingen af delene opviser tydelige bykerner. Byens grundstruktur er blevet til i en periode, hvor den voksende bilisme tilbød en mobilitetsløsning, der muliggjorde drømmen om at bo i byen og samtidig have eget parcelhus.

I dag betyder bystrukturen, at selv borgerne i indre by har bil, for at kunne bevæge sig rundt i den vidtstrakte by. Bydelenes flade struktur, med parcelhusområder uden en tydelig bykerne, gør at bybusløsninger dyrere og mere ineffektive ligesom byens store areal giver lange cykelture for borgere, der ønsker at pendle på cykel fra forstaden til bykernen. En stor del af pendlingsoplandet til Esbjerg består herudover af spredt bebyggelse og mindre byer i det åbne land, hvorfra det kun er muligt at pendle med bil. Alt i alt sætter det fokus på biltrafikken og parkeringsmulighederne i indre by samt på løsninger, der fortsat gør det attraktivt at bo i Esbjergs forstæder og opland.

Her vil vi hen

De tættest befolkede områder i Esbjerg Kommune forventes i fremtiden bundet sammen af en nærbane med hyppig frekvens og med gode muligheder for cykelmedtagning. Nærbanen skal sammenbinde de tre banestrækninger Ribe-Bramming-Esbjerg, Esbjerg-Varde og Varde-Oksbøl. Tilsammen har byerne over 100.000 indbyggere og et stort antal arbejdspladser. Tilføjes af en ny nærstation i Jerne vil give en stigning i passagerantallet og vil øge behovet for nærbanedrift, hvor Novrup herefter er kandidat til at blive den næste nærbanestation. Stationsnær boligudbygning og byudvikling af Esbjerg med boliger i østlig retning langs jernbanen

er midler, der som den nye nærstation i Jerne og en kommende i Novrup, tilsammen peger på målet om at få etableret en nærbane. Nærbanen forventes at blive rygraden i Esbjerg Kommunes indsats for bæredygtige transportformer og bæredygtig mobilitet.

Generelt er trafik- og mobilitetsplanlægning udfordret af den store usikkerhed, der hersker i forhold til, hvordan fremtidens transportløsninger kommer til at se ud, men som udgangspunkt sætter transport et stort klimaaftryk og kræver mange ressourcer.

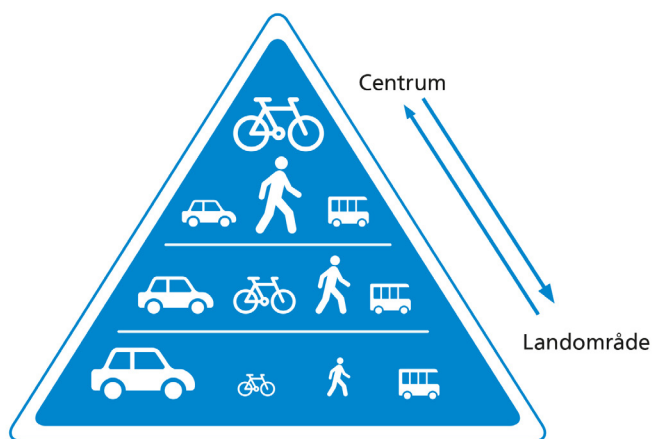

I et langsigtet planlægningsperspektiv vil det derfor være en fordel at arbejde hen mod løsninger, der nedsætter behovet for, at befolkningen skal bevæge sig over store strækninger hver dag. Esbjerg Kommune ønsker på den baggrund at arbejde med fortætning som den overordnede tilgang til mobilitetsområdet. Det kan handle om fortætning i den store by, der giver afstande, hvor cykel og gang udgør den bedste løsning, men også om fortætning i forstæderne, i de mindre byer og i bysamfund i det åbne land. Fokus er her på at opnå fortættede bykerner og at byudvikle tæt på jernbanestationer. Det øger mulighederne for at kunne tilbyde en god betjening med kollektiv trafik ligesom en fortættet bykerne i en forstad gør det muligt at placere en ny supercykelsti, der hvor der bor flest.

Et er de fysiske anlæg, et andet er borgernes adfærd. For selv i områder, der både har supercykelsti og bybusforbindelse i dag, benytter borgerne stadig bilen i hverdagen. De fysiske anlæg giver således ikke alene en ændring i borgernes transportadfærd. Erfaringerne med såkaldt 'nudging' er gode; altså at give borgeren et lille, men kærligt skub i en ny retning. Som visionskommune for 'Bevæg dig for livet' har Esbjerg Kommune forpligtet sig til at højne esbjergensernes bevægelse i hverdagen. Rammeaftalen skal implementeres på tværs af kommunens forvaltningsområder og berører dermed også arbejdet med borgernes hverdagsmobilitet. Det, over tid at få flyttet borgerne fra bilen til mere bæredygtige transportformer, vil kræve en tværgående og koordineret indsats fra Esbjerg Kommune. Bæredygtige transportformer defineres her som cykel, gang og kollektiv transport. Nye transportløsninger som selvkørende busser vil også indgå som et bæredygtigt alternativ til bilen. Selvkørende busser kan eksempelvis give mulighed for en højfrekvent shuttlebusbetjening af større parkeringsanlæg i byens rand.

Bæredygtige transportformer har potentialet til at frigøre plads og fredeliggøre bymidterne, til at give en bedre trafikafvikling på indfaldsvejene og kan måske endda bidrage positivt til den enkelte borgers sundhed.

Da bæredygtige transportformer skal fungere i et samspil med bilismen arbejdes der ud fra et princip om at vægte de forskellige transportformer efter geografien. Det vil sige, at bilen vil vægte tungest i landområderne, mens det omvendt er cykel og gang, der vægtes i bymidterne.

Differentieret mobilitetsfokus mellem landområder og by.

Givet dette princip vil den primære indsats for at skabe forandring derfor henvende sig til bymidterne og den transport, der relaterer sig til bymidterne.

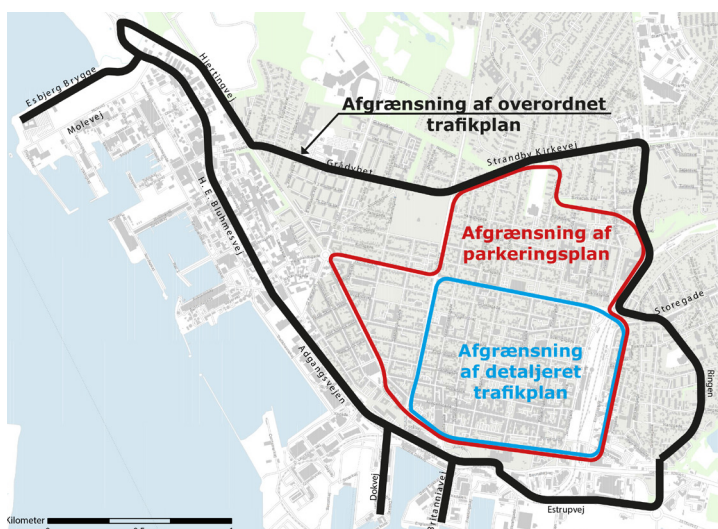
'Trafikplanen for Esbjerg Midtby' arbejder med en opdeling af Esbjerg i tre planlægningsniveauer; detaljeret trafikplan, parkeringsplan og overordnet trafikplan. Denne opdeling kan også ses som afgrænsninger af forskellige former for mobilitet, hvor cykel og gang prioriteres i de to inderste dele, mens gode og rigelige parkeringsmuligheder for biler planlægges udenfor disse, men tæt på de overordnede gader, der fører til bymidten.

Der kan konkret arbejdes med en række forhold, der allerede nu kan bidrage til at fremme bæredygtige transportformer i og omkring indre by.

Det kan være udviklingen af gode forbindelser i form af cykelstier, broer og passager mellem byens tilbud, prioriteringen af busser i indre bys gader fremfor biler eller undersøgelse af behovet for at udvikle særskilte tracéer til førerløse busser f.eks. i form af en ringbane udenom byen.

Styrkelsen af Esbjergs storbyatmosfære handler om at prioritere bylivet. Det kan for eksempel ske ved at omdanne parkeringspladser til grønne åndehuller, ved at etablere bilfri områder og ved at anvende hæve/sænke pullerter som styringsredskaber for bilerne. Det er dog vigtigt, at understrege, at bilende gæster til byen skal opfatte det som let at bevæge sig rundt i byen og at komme til indre by. Gæster skal derfor kunne parkere i gangafstand til centrum.

Det primære middel til at frigøre indre by for biler er parkering; herunder effektive parkeringssystemer, der hurtigt kan hjælpe den parkeringsøgende trafik på plads. For at undgå, at det er borgernes egne biler, der står og fylder op i de mest centrale dele af byen, skal der, ved fremtidige boligbyggerier i de helt centrale dele af Esbjerg, etableres kælderparkering.

Tre niveauer for trafikplanlægning i Esbjerg.

Cyklisme i højsædet

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

Flere skal cykle og flere skal cykle mere

Cykling bidrager til kommunens sundhedsfokus og CO₂-regnskab

Byer og bydele knyttes sammen af cykelforbindelser

Esbjerg Kommune skal kendes som en god cykelkommune

Her står vi nu

Cykling er ikke alene godt set ud fra et økonomisk perspektiv, men også ud fra et sundheds- og miljøperspektiv. Cykling er en ideel transportform, der medfører uafhængighed for den enkelte og samtidig skaber et levende og interaktivt bymiljø, hvor det er godt at bo og leve. Dette var i 2012 afsættet for udarbejdelse og vedtagelse af en 'Cykelpolitik', et 'Cykelregnskab' og en 'Cykelhandleplan', der blev udarbejdet for at understøtte udviklingen af Esbjerg som en god cykelkommune, hvor cykling både bidrager til kommunens sundhedsfokus og CO₂-regnskab.

Mens 'Cykelregnskab' byggede på en spørgeskemaundersøgelse, og dermed redegjorde for borgernes transportadfærd, udgjorde 'Cykelhandleplan' den fysiske tilgang med indsatser og initiativer, hvoraf mange er realiseret. Det gælder eksempelvis etableringen af cykeltælleapparater og servicefaciliteter som pumper, der er arbejdet med sikkerhedsforanstaltninger eksempelvis på Strandby Plads, og der er sket en stor udbygning med cykelstier – herunder også en supercykelsti fra Gjesing til indre by.

Det skal være trygt at cykle i Esbjerg Kommune.

Der er siden 2012 sket en løbende udbygning med cykelstier i hele kommunen. De største forandringer er sket i indre by med nye anlæg som shoppingcentret Broen, renoveringen af Kongensgade med sidegader og etableringen af Landgangen mellem indre by og Dokhavnen. Landgangen er bygget med særligt henblik på at gøre havneområderne mere tilgængelige for gående og cyklister. Kongensgaderenoveringen har ligeledes forbedret forholdene især for gående. Etableringen af shoppingcentret Broen har derimod ikke medført den broskabende effekt mellem Østerbyen og indre by som navnet ellers indikerer. Nogle anlæg medfører således, at byens potentialer tilgængeliggøres, mens andre skaber nye trafikstrømme, parkeringspladser eller andet, der giver barrierer og dermed vanskeliggør mobiliteten for gående og cyklister i byen.

Barrierer kan være store overordnede træk ved byen som eksempelvis jernbanelinjer eller store tværgående veje, der skærer en by over i to halvdele. Det er barrierer, som er vanskelige at ændre og hvor mulige løsninger typisk er omkostningstunge. Andre barrierer er knapt så markante og noget lettere at arbejde med. Det kan være uhensigtsmæssig belægning på stier og veje eller lyskryds der kun skifter til grønt, når der kommer en bil. En manglende kobling mellem station og bymidte eller dårlige cykelparkeringsforhold kan også være barrierer, hvor der løbende kan arbejdes med større og mindre forbedringer til gavn for borgernes mobilitet.

Byfortætningen af Esbjerg er i gang og med den også den række af redskaber, der skal sikre gode forhold for cykler og gående.

Her vil vi hen

Esbjerg Kommune ønsker, at cyklen skal være et attraktivt valg i bynære områder, fordi cyklisme bidrager til kommunens sundhedsfokus, CO₂-regnskab og til Esbjergs storbykvaliteter. Cyklister handler i bymidtens butikker og så kan folk på cykler, i modsætning til folk i biler, ses i bybilledet. Cyklisme understøtter dermed bymidtens handelsliv og byliv. Cykler fylder mindre end biler både når de er i brug og når de står parkeret, de støjer mindre og de kan integreres i de grønne rum og grønne strukturer, der løbende etableres som led i byfornyelse og byfortætning. Borgernes daglige cykeltur spiller herudover direkte ind i Esbjerg Kommunes forpligtelse som visionskommune for 'Bevæg dig for livet'.

Den igangværende og fremtidige fortætning af Esbjerg by skaber et behov for at flytte mere trafik – også pendlertrafik – over på cykler. For at kunne gøre dette på en måde, der taler ind i esbjergensernes hverdag, er der behov for viden om de transportvalg som den enkelte foretager i hverdagen, her med særligt fokus på at fremme cyklen som det primære valg.

Forandringen af en bydel kan give nye trafikstrømme. Det gør sig eksempelvis gældende i Rørkær, hvor udbygningen af Teglværkskvarteret vil give en stigning i den lokale trafik af cykler og gående, der har behov for at komme over baneterrænet til indre by. Den planlagte cykelstibro skal imødekomme denne fremtidige efterspørgsel. Mulighederne for at kunne benytte shoppingcentret som en bro over baneterrænet for gående skal undersøges.

Cyklen som det bynære førstevalg spiller sammen med Esbjerg Kommunes øvrige initiativer indenfor transport, bevægelse og mobilitet. Esbjerg Kommune arbejder således allerede i dag med en række tiltag, der kan opprioritere cyklismen både i forhold til sikkerhed, tryghed og attraktivitet.

Som for bilerne er parkering også et vigtigt tema for cykler. Aflåste, overdækkede, gerne opvarmede, lyse og centralt placerede cykelparkeringsforhold gør det muligt at kombinere anden transport med anvendelsen af cyklen i bymidterne. Det gælder eksempelvis ved etablering af større parkeringsarealer eller parkeringshuse til biler i byernes periferi, hvor tilknyttede og lækre cykelparkeringsforhold i samspil med supercykelstier gør det realistisk at gennemføre den mest bynære del af den daglige pendling på cykel. Supercykelstier har til formål at tilbyde direkte, effektive og sikre cykelruter ind til indre by i Esbjerg. Supercykelstierne planlægges så de kobler på cykelstier i det åbne land.

Cykelpendling i Esbjerg.

Cykelplejestationer gør det nemmere at være cyklist.

De længere stræk på cykel – det kan være på supercykelstier eller på stier i det åbne land – er mest attraktive, hvis de kan foregå i flow. Det vil sige på cykelstier i egne tracéer og hvor krydsninger med veje sikres med lysregulerede grønne bølger, der giver forrang til cyklerne. Cykelstier i egne tracéer giver mulighed for at lægge cykelstierne smukt og tilpasset i landskabet. Denne tilgang kan koble planlægningen af cykelstier i det åbne land til arbejdet med at tilgængeliggøre naturen for det åbne lands lokalsamfund. Rekreative stier og ruter til mountainbikes, ridning og vandring kan ligeledes indgå i dette arbejde.

Grøn omstilling af energiforsyningen

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

Omstilling til fossilfri fjernvarme i Esbjerg Kommune

Udlæg af arealer til grønne energianlæg i det åbne land

Udnyttelse af overskudsvarme fra virksomheder

Vedvarende fokus på grøn omstilling i kommunale ejendomme

Her står vi nu

I Danmark er det målet, at vi skal være helt uafhængige af fossile brændsler i 2050 og at vi skal have en fossilfri fjernvarmeforsyning i 2030. På grund af de store og langsigtede investeringer i energisektoren skal denne omstilling igangsættes allerede nu.

Der er, som et samarbejde mellem Varde, Fanø og Esbjerg Kommuner, udarbejdet en fælles energistrategi. Energistrategien skal sikre grundlaget for, at der kan træffes robuste beslutninger i de kommende år, når der skal investeres i produktionsanlæg, infrastruktur til energiforsyningen og energibesparelser.

Energistrategien fokuserer i øjeblikket primært på tre områder:

- Fremtidens fjernvarmeforsyning
- Fremtidens varmeforsyning i områder uden fjernvarme og naturgas
- Fremtidens lokale producenter af grøn el og gas

For fremtidens fjernvarmeforsyning er den førstkomende udfordring i Esbjergområdet, at der skal findes en grøn afløser for den nuværende kulbaserede fjernvarmeproduktion på Esbjergværket efter 2022.

I den forbindelse har Esbjerg og Varde Kommuner ønsket at få mulighed for dispensation fra kravet om central kraftvarmeproduktion. Denne mulighed er der åbnet op for fra statens side. Der er ikke længere det samme behov som tidligere for elproduktion fra de store værker, fordi der er langt mere tilgængelig energi fra sol og vind. Dette vil yderligere blive forbedret med flere havvindmølleparker og udlæg til solenergi. Der arbejdes derfor nu på at finde de mest egnede løsninger til en sådan omstilling.

I områder uden fjernvarme og naturgas er udfordringen at få testet en række forsyningsmuligheder som fælles indkøb og finansiering af individuelle varmepumper, fælles varmepumpeløsninger eller tilslutning til eksisterende fjernvarmenet. Det er planen, at der skal testes en mulighed per kommune inden for energistrategiens fællesskab.

For fremtidens lokale produktion af grøn el og gas skal der udføres flere tværgående analyser om hensigtsmæssig udnyttelse af husdyrgødning til biogas, fremtidige solcelleparker og vindmølleparker og en analyse af elektrificeringens udfordringer for det lokale elnet.

Med 'Kommuneplan 2018-30' udlagde Esbjerg Kommune for første gang et område til solenergianlæg. Der er på nuværende tidspunkt kun udlagt et enkelt areal ved Gørding til formålet, men der har i de seneste år været en stigende efterspørgsel på arealer til solenergianlæg hos de sydvestjyske kommuner. Dette skyldes blandt andet, at der er indført nye, energineutrale støtteordninger, hvor vindmøller og solceller fremover skal konkurrere om at producere mest grøn strøm for de støttekrone, der er til rådighed.

I forbindelse med planlægning for store datacentre har der været vurderet på muligheden for at udnytte overskudsvarmen til energiforsyning. Hidtil har dette dog vist sig udfordret af afgifter samt usikkerhed om fremtiden for den nuværende forsyningspligt.

Solvarmeanlæg ved Gørding.

Her vil vi hen

Regeringen nedsatte i maj 2018 et vækstteam for grøn energi- og miljøteknologi. Vækstteamet fik til opgave at pege på indsatser, der kan sikre Danmarks globale førerposition på feltet. I starten af 2019 afleverede Vækstteamet 10 anbefalinger til regeringen. Fokus i anbefalingerne var på at skabe grundlaget for, at danske virksomheder fortsat vil være globalt førende i at levere ressourceeffektive grønne løsninger. De 10 anbefalinger fordeler sig på fire hovedområder, hvor det især er område to, om bedre rammer for storskalatest og -demonstration af grøn energi- og miljøteknologi, der er interessant for Esbjerg Kommune.

Her peger Vækstteamet på behovet for at kunne lave 'real-life' test af løsninger, der går på tværs af forsyningerne og som fungerer i sammenhæng med andre teknologier set i forhold til forbrugerne. Det vil sige, at der skal etableres fysiske platforme, hvor integrerede grønne forretningsmodeller indenfor energi- og miljøteknologi kan testes i stor skala til gavn for hele Danmark. Esbjerg Kommune vil arbejde for, at det ene af de to nationale testfaciliteter placeres i Grøn EnergiMetropol Esbjerg.

Esbjerg Kommune skal bidrage aktivt til den grønne omstilling. Det skal blandt andet ske gennem udlæg af arealer til de nødvendige energiproducerende anlæg. Der kan være tale om produktionsanlæg til varme og el eller anlæg til lagring af varme eller el. I kommuneplanlægningen skal der ske en vurdering af, hvor sådanne produktionsanlæg mest hensigtsmæssigt kan placeres. Omstillingen til grøn fjernvarmeforsyning, som erstatning for den kulbaserede forsyning fra Esbjergværket, kan omfatte valg mellem flere forskellige løsninger, herunder varmeproduktion på basis af store eldrevne varmepumper.

Solceller på Svømmestadion Danmark.

Der skal ske planlægning for placering af solceller. I den forbindelse kan inddrages nærhed til eksisterende og kommende infrastruktur, erhvervsarealer og/eller bygninger. Solceller skal placeres i landskabet så de ikke er synlige. I forbindelse med energirenoveringer af kommunale bygninger kan der eksempelvis placeres solceller på taget eller installeres andre former for grøn energiforsyning.

Energinet.dk planlægger i disse år en ny 400 kV forbindelse mellem Idomlund ved Holstebro og den dansk/tyske grænse. Esbjerg Kommune arbejder for at få så store dele af linjeføringen kabellagt som muligt. Hvor det ikke er muligt at få kablet i jorden, vil Esbjerg Kommune undersøge muligheden for at etablere solenergianlæg i tilknytning til tracéet. En etablering af solenergianlæg i tilknytning til tracéet kan give gode synergieffekter, dels fordi anlæggene kan kobles til det eksisterende net, ligesom den landskabelige mervirkning vil være begrænset og endelig vil sådanne projekter kunne udnytte arealer, der ikke længere er attraktive til beboelse.

I forbindelse med etablering af de meget energiforbrugende hyperscale og co-location datacentre skal det i hvert enkelt tilfælde vurderes, om der kan skabes mulighed for udnyttelse af overskudsvarmen.

Som udskibningshavn og ved servicering indgår Esbjerg Havn i etablering af havvindmøller både inden- og udenlands. Gennem havnens aktiviteter og med de eksisterende forsøgs møller ved Måde faciliterer Esbjerg Kommune havbaserede vindmølleparker.

Det åbne land

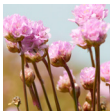
[Tilbage til Indhold](#)

Fokus på Vadehavet

Turismesamarbejder

Natur

Klimatilpasning i det åbne land

Erhverv i det åbne land

Fokus på Vadehavet

[Tilbage til Temaer](#)

Her er vores mål

- Bæredygtig vadehavsturisme udvikles gennem fremsynet fysisk planlægning**
- Bidrage til udviklingen af den fælles Trilaterale Verdensarvsstrategi**
- Vadehavsområdets unikke landskaber og vadehavsbyer beskyttes og synliggøres**
- Udvikling af Mandø som naturperle og fugleparadis giver nye arbejdspladser**

Her står vi nu

Vadehavet er en stærk attraktion. Udpegningerne til nationalpark og verdensarv placerer Vadehavet i en kategori, der har et globalt marked og hvor gæsten via udpegningerne garanteres, at stedets unikke kvaliteter er en rejse værd.

Udsigt fra Kongeås slusen over Vadehavet.

Vadehavet er samtidig en sårbar attraktion. De åbne storskalalandskaber og den enestående natur udgør en af de meget få vildmarker, der findes i Danmark. For at beskytte området helt unikke værdier er Vadehavet omgærdet af alle tænkelige typer af internationale, nationale og kommunale beskyttelsesforanstaltninger ligesom der i trilateralt regi er udarbejdet og vedtaget en strategi for bæredygtig vadehavsturisme. Den globale attraktionsværdi, som udpegningerne tilføjer Vadehavet, skal derfor varetages med stor omtanke og ikke mindst med blik for den helhed som Vadehavsområdet udgør.

Mandø ligger som en naturperle i midten af Vadehavet og har et stort turismemæssigt potentiale. I udviklingsplanen for Mandø arbejdes der med sloganet 'Smart Island – Slow Living'. Her har den nu afsluttede etablering af en stabil bredbåndsforbindelse været et kernepunkt. Der arbejdes videre med indsatser omkring formidling, erhvervsudvikling og fredeliggørelse for trafik. Esbjerg Kommune har iværksat et forløb med borgerdrevet byfornyelse og -forskønnelse og samtidig har Den Danske Naturfond valgt at investere massivt i styrkelsen af Mandøs fugleliv ved arealopkøb og jordfordeling af øens landbrugsjorder. Alle initiativer har til formål at understøtte Mandøs helt særlige kvaliteter og indfri øens potentiale.

Den velbevarede middelalderby i Ribe, fremstår, med et vedholdende bevaringsarbejde, nye parkeringsregler og ikke mindst den storslåede nye domkirkeplads med den prisbelønnede Kannikkegård som en stadig stærkere attraktion lige midt i det danske Vadehavsområde. Den igangværende renovering af Quedens Gård med flere nye museumstilbud understøtter Ribes solide attraktionsværdi.

Her vil vi hen

Vadehavets landskaber og natur rummer en mængde faciliteter, der kan hjælpe gæsten med at få gode og autentiske oplevelser. Det er faciliteter som trampestier, shelters, bålhytter, kanoplads, fugletårne og lignende. Faciliteterne skal fremme tilgængeligheden til og formidlingen af områdets natur- og landskabsværdier og gerne på måder, der understøtter en bæredygtig og lokalt forankret turisme. Esbjerg Kommune ønsker, at der findes tilstrækkeligt af de rigtige faciliteter placeret de rigtige steder. Der skal kort sagt skaffes overblik og tages stilling – især i forhold til fremtidige investeringer.

Esbjerg Kommune udgør med sin kystnære beliggenhed et led i den kæde af stiforbindelser som der arbejdes med både i regi af Nationalpark Vadehavet og i regi af Vestkystpartnerskabet. Esbjerg Kommune ønsker at binde sløjfer på de langsgående stier.

De to største sløjfer udgøres af området med Mandø, Vadehavscentret, Kammerslusen og Ribe by og af området Esbjerg – Fanø. Begge sløjfer indeholder så mange oplevelser, at én overnatning i hver sløjfe knapt vil slå til. På turen udgør Grænsestien, perlerækken af marsklandsbyer og Hjerting, Sjelborg og Marbæk andre mindre oplevelsessløjfer.

I arbejdet med både de langsgående stier og med sløjferne skal der sikres gode og sammenhængende forløb med tydelig skiltning, markering af og information om attraktive spots og servicefaciliteter undervejs.

Verdensarven er en global attraktion, der kan tiltrække kvalitetsbevidste gæster. Disse gæster skal gerne finde området så interessant, at de har behov for overnatning enten på hotel i Ribe eller i Esbjerg eller måske i vore meget fine vadehavslandsbyer. Esbjerg Kommune ønsker, at gæstens oplevelse af kvalitet ved valg af spisested og overnatning understøttes med spændende byrum og unikke landsbymiljøer.

Mandø har her et helt særligt potentiale som Esbjerg Kommune, med udviklingsplanen 'Smart Island – Slow living', arbejder videre på at indfri. Mandøs status som et oplevelsesrum for gæster, der overnatter på fastlandet, skal fastholdes og videreudvikles. Esbjerg Kommune ønsker herudover, at udfolde Mandøs potentiale som et eksklusivt refugium, hvor gæsten kan være tæt på fuglene og tæt på Vadehavets natur. Helt centrale indsatser i den udvikling er det påbegyndte naturprojekt og fredeligørelsen af Mandø by for trafik, især den tunge trafik med traktorbusser.

'Vision 2025 – Vækst' har fokus på udvikling af en stærk turistdestination ved Vadehavet. Ambitionen er at udvikle fem attraktioner eller oplevelser af internationalt format. Udviklingen kan både omfatte en opgradering af eksisterende attraktioner eller udvikling af helt nye attraktioner. Moderniseringen af Fiskeri- og Søfartsmuseet er et eksempel på en opgradering, mens åbningen af Jacob A. Riis-museet og Heksemuseet i Ribe er eksempler på nyudvikling. Det samlede arbejde med at understøtte verdensarvsturisten i forhold til overnatning, wayfinding, faciliteter og ikke mindst udfoldelsen af det potentiale som Mandø har, kunne være et bud på udvikling af en oplevelse af international attraktionsværdi.

Naturområder i Esbjerg Kommune og besøgssteder med relation til Vadehavet.

Turismesamarbejder

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

Turismesamarbejder tværkommunalt, regionalt og trilateralt styrkes og udbygges

En samlet og koordineret turismeplanlægning for de tre vadehavskommuner

Den fysiske planlægning understøtter byturismen i Esbjerg og Ribe

Her står vi nu

I nabokommunerne langs kysten ligger det turistmæssige fokus på kystferie. Kystferien kan toppes op med en række mindeværdige oplevelser som dagsturist til attraktionerne i Esbjerg Kommune. Esbjerg Kommune støtter derfor Business Region Esbjergs destinationssamarbejde, herunder også det samarbejde om by- og kulturturisme, der foregår i regi af Storbyregion Esbjerg. Esbjerg Kommune indgår herudover i flere forpligtende samarbejder omkring turisme. Det gælder bestyrelsesposten i Nationalpark Vadehavet, engagementet i det trilaterale vadehavssamarbejde, partnerskabet i Partnerskab for Vestkystturisme og medfinansieringen af Vadehavets FormidlerForum.

Bæredygtig Turisme i Destination Verdensarv Vadehavet. Det fælles Vadehavssekretariat, Wilhelmshaven 2014.

Plan for Nationalpark Vadehavet 2019-2024. Nationalpark Vadehavet, 2018.

Nationalpark Vadehavet gik i 2019 ind i sin anden planperiode med en ny 'Nationalparkplan 2019-2024'. Her arbejdes med seks indsatsområder, der alle på forskellig vis er relevante for Esbjerg Kommunes arbejde med Vadehavets turistorienterede kvaliteter. Flere af indsatsområderne indeholder elementer, der relaterer til den fysiske planlægning. Indsatsområde 3, friluftsliv, omhandler eksempelvis etableringen af såkaldte 'porte' til nationalparken og verdensarven. Portene udpeges i eksisterende formidlingsinstitutioner, der allerede er bemandede, har faglighed og viden, er tilgængelige, dækker Vadehavet geografisk og som ser det som en styrke at blive en 'port'. Herudover arbejdes der med 'ruter' og 'infosteder'. I verdensarvsregi arbejdes der parallelt hermed med 10 'must-see' steder i Vadehavsområdet – steder hvis placering vil blive koordineret med nationalparkens stedsspecifikke arbejde.

Udviklingsplan for Vestkysten. En fælles ambition for turismen frem mod 2025. Partnerskab for Vestkystturisme, 2018.

I 2018 offentliggjorde Partnerskab for Vestkystturisme sin første udviklingsplan for Vestkysten. Planen indeholder en lang række opgaver til de 11 kommuner i partnerskabet, der forventes indløst i perioden frem til 2025. Esbjerg Kommune er involveret i to af de åbningstræk, der er sat i gang. Det drejer sig om udarbejdelse af infrastruktur, der binder sammen og om udvikling af en fælles kernefortælling og et stærkt brand.

Her vil vi hen

Den gæst, der besøger Vadehavsområdet, er ikke optaget af, hvilken kommune gæsten befinder sig i. Det er den virkelighed Esbjerg Kommunes samarbejdsorienterede turismetilgang taler ind i – en tilgang, der også begrundes i, at de turismetilbud Esbjerg Kommune har, i vidt omfang styrkes af og kan styrke vore nabokommuners kystturisme.

'Vision 2025 – Vækst' prioriterer Esbjerg Kommunes samarbejde med nabokommunerne for sammen at skabe et stærk, sammenhængende og konkurrencedygtig turistdestination. Det overordnede mål for arbejdet er at opnå flere glade gæster, der tager hjem fra et vellykket og oplevelsesrigt besøg.

For at få fuldt udbytte af disse samarbejder ønsker Esbjerg Kommune, at de forskellige mål og midler koordineres både internt og eksternt. Koordineringen gælder især indsatser, der relaterer sig til den rekreative infrastruktur og formidling via skilte og lignende. Det er fysiske anlæg i sårbare områder, hvor områderne skal fremstå autentiske også efter at anlægsarbejdet er afsluttet. Derfor ønsker Esbjerg Kommune, at anlæggene allerede i idéfasen samtænkes med henblik på synergi.

Esbjerg Kommune skal hvert fjerde år udarbejde sammenhængende turistpolitiske overvejelser til staten. For at understøtte det tværkommunale og koordinerende arbejde ønsker Esbjerg Kommune, at der, som et led i destinations-samarbejdet mellem vadehavskommunerne, kan udarbejdes fælles sammenhængende turistpolitiske overvejelser for hele vadehavsområdet.

Esbjerg Kommune fremstår i flere af samarbejderne med en stærk byprofil relateret til Esbjerg og Ribe. Esbjerg Kommune ønsker, at disse byprofiler og de oplevelser, der knytter sig til dem skal styrkes og brandes.

Natur

[Tilbage til Temaer](#)

Her er vores mål

- Marsken og de store vandløb skal udgøre rygraden i fremtidens naturnetværk**
- Naturområder skal udgøre store, sammenhængende levesteder for dyr og planter**
- Naturområder forbedres gradvist gennem naturgenopretningsprojekter**
- Etablering af en ydre grøn ring omkring Esbjerg**
- Kommunal skovrejsning skal ske efter en samlet strategi**

Her står vi nu

I Esbjerg Kommunes arbejde med udpegning af naturområder, har arbejdet med 'grønt danmarkskort' til 'Kommuneplan 2018-30' udgjort et væsentligt bidrag. 'Grønt danmarkskort' er visionen for, hvor naturen på sigt skal kunne brede sig. Udpegningen dækker både eksisterende natur i marsken og omkring ådalene, men den binder også mindre biotoper sammen på tværs af landbrugsjord og plantager uden naturindhold ligesom de store grønne kiler i Esbjerg også er en del af denne specifikke udpegning.

En lang række af Esbjergs bydele ligger som adskilte øer omgivet af grønne kiler. De grønne kiler mellem bydelene er langt hen ad vejen defineret af topografi. Denne struktur betyder, at man som borger aldrig har langt til natur og grønne områder. Mange steder er det muligt at færdes ad mindre veje og stier gennem de grønne kiler ud i det åbne land. I Ribe og Bramming er der udpeget mindre kiler omkring vandløb og lavninger i landskabet. I kommunens øvrige byer er der primært udpeget naturområder i periferien af byerne. I byområderne skal naturområderne ses i sammenhæng med de grønne rekreative områder. I naturområderne vægtes naturen og i de rekreative områder vægtes rekreationen. Disse to elementer er ikke nødvendigvis hinandens modsætninger – tværtimod. Ofte kan de to ting forenes. Opdelingen skal blot synliggøre prioriteringen.

Efter udpegningen af 'grønt danmarkskort' blev der på tværs af landet nedsat en række naturråd, der skulle rådgive kommunerne i udpegning og revision af 'grønt danmarkskort'. Det lokale naturråd, der var sammensat på tværs af benyttelses- og beskyttelsesinteresser, kom i sommeren 2018 med ti strategiske anbefalinger til revision af 'grønt danmarkskort'.

Esbjerg Kommune rummer store naturværdier, der er unikke selv på verdensplan. Det blev slået fast med udpegningen af vadehavet som UNESCO Verdensarv i 2014. Men på trods af den helt unikke natur, der er knyttet til marsken og vadehavet, så har Esbjerg Kommune meget lidt beskyttet natur. Esbjerg kommune arbejder derfor aktivt med at pleje og beskytte den eksisterende natur. Et eksempel på dette er de vandløbsnære arealer ved Sneum Å. Her har et rydningsprojekt skabt plads til den lysåbne natur og der arbejdes for at sikre en fremtidig afgræsning af naturområderne med kvæg. Projektet understøtter realiseringen af 'grønt danmarkskort'.

Naturpleje ved Endrup. Træerne fjernes for at genskabe engarealerne.

Esbjerg Kommunes borgere har opdaget de eksisterende naturkvaliteter og peger på dem som en af de helt store gevinster ved at bo i kommunen. Desværre er det en gevinst som alt for få andre danskere forbinder med Esbjerg Kommune.

Der har igennem mange år været fokus på skovenes betydning for biodiversitet, rekreation og grundvandsikring. I de senere år er der ligeledes kommet fokus på skovenes rolle i forhold til klimaet og den grønne omstilling. Skovene kan bidrage til CO₂-lagring, produktion af biomasse til energiformål og produktion af bæredygtige byggematerialer i form af tømmer. Skovarealet i Danmark har været stigende siden Folketinget for 30 år siden vedtog, at skovarealet skulle fordobles i løbet af 80-100 år. Esbjerg Kommune har relativt lidt skov og halter efter de overordnede målsætninger.

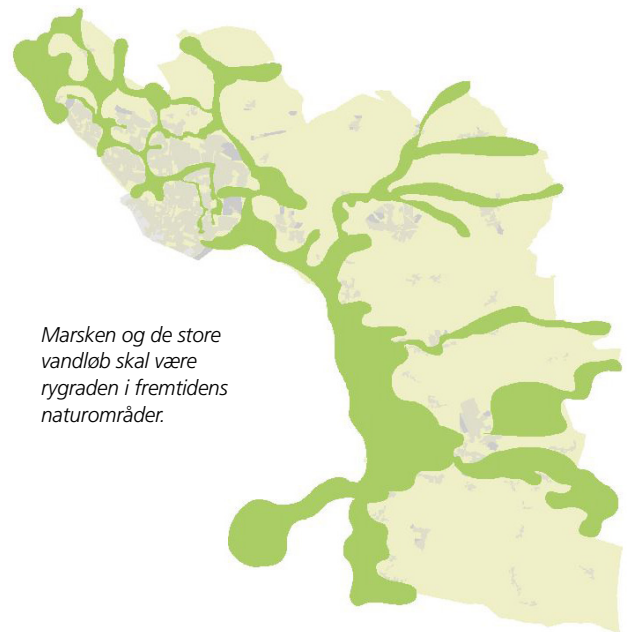
Kommunerne spiller en væsentlig rolle i forhold til at nå det nationale mål om mere skov. Det er kommunerne, der gennem planlægning fastlægger, hvor skovrejsning er ønskeligt og hvor det ikke er ønsket. I forbindelse med 'Kommuneplan 2018-30' blev skovrejsningsområderne revideret i Esbjerg Kommune. Med revisionen blev mulighederne for privat skovrejsning øget betragteligt. Det blev samtidig sikret, at områder, der eksempelvis indeholder væsentlige landskabsstrøg og bevaringsværdige kulturmiljøer, også i fremtiden friholdes for skovrejsning.

Her vil vi hen

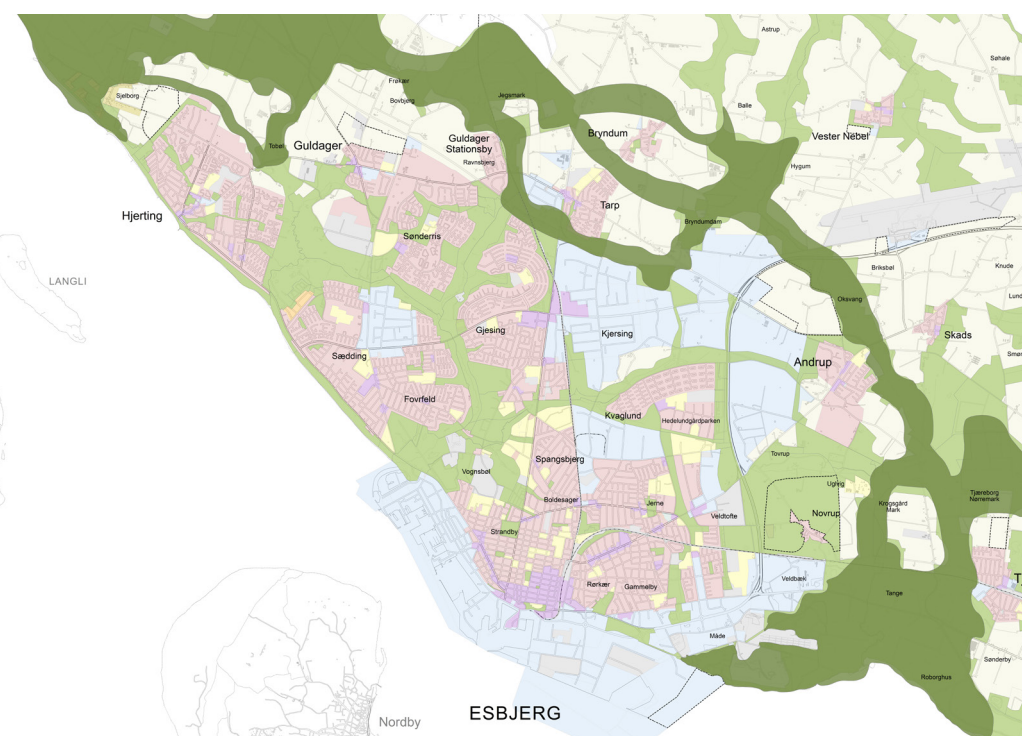
Hvis Esbjerg Kommune skal gøre sig attraktiv for tilflyttere, så er naturen et vigtigt trækplaster. Det blev understreget af Esbjerg Kommunes bosætningsanalyse fra 2018, hvor fem ud af syv undersøgte målgrupper angiver at: 'en placering tæt ved attraktiv natur' er et vigtigt element i forhold til bosætning. Det betyder et behov for mere og bedre natur, men også et behov for at brande den unikke natur bedre.

Kommuneplanens udpegning af arealer til 'grønt danmarkskort' er første skridt i retningen af mere natur og mere biodiversitet. 'Grønt danmarkskort' skal revideres med udgangspunkt i Naturrådets anbefalinger. Her skal marsken og de store vandløb fortsat udgøre ryggraden i naturområderne, men der skal være mere fokus på kvalitetsnatur frem for kvantitet. Det betyder blandt andet, at udpegningen skal skabe færre, men større og mere robuste naturområder, samtidig med at de bedste landbrugsjorder søges friholdt. Områder med kendte forekomster af beskyttede arter skal prioriteres højt, mens mindre øer af natur eller skov med ringe biologisk værdi kan udgå af planlægningen.

15

Marsken og de store vandløb skal være ryggraden i fremtidens naturområder.

Ny grøn ring omkring Esbjerg by.

Esbjerg er vokset betydeligt i de seneste årtier og gør det fortsat. For at opretholde den nuværende bystruktur, med de fordele det giver, skal der planlægges for en ydre grøn ring omkring Esbjerg by. Hidtil har de grønne kiler i Esbjerg primært været defineret af topografi, hvor de lavest liggende arealer omkring vandløb og lavninger er friholdt for bebyggelse. Dette vil fortsat være udgangspunktet, men det vil også være nødvendigt at inddrage højere liggende arealer for at sikre en sammenhængende ring omkring byen. De grønne områder omkring byerne skal være en blanding af naturområder og grønne rekreative områder, så der levnes plads til både stille naturoplevelser og et aktivt fritidsliv.

Esbjerg Kommune skal fortsat arbejde aktivt for at bevare den eksisterende natur og genoprette tabt natur. I samarbejde med Nationalpark Vadehavet, Den Danske Naturfond, beboerne på Mandø m.fl. skal Esbjerg kommune sikre, at Mandø får forløst sit potentiale som en af Danmarks fineste lokaliteter for ynglende engfugle og arter af trækfugle.

Mandøs potentiale som paradys for fugle skal realiseres.

Herudover skal Esbjerg kommune afsøge mulighederne for at genoprette vådområder. Det skal bl.a. ske i regi af statens vådområdeplanlægning. Vådområdeprojekter har en positiv effekt for både klimaet, vandmiljøet og biodiversiteten. Hertil kommer den rekreative værdi – særligt hvor vådområderne etableres nær byerne. Projekterne skal baseres på frivillighed og jordfordeling er her et vigtigt redskab til at sikre, at alle parter får noget ud af projektet.

Den private skovrejsning skal understøttes af en kommunal indsats på området. Foruden de miljømæssige fordele, kan skovrejsningen også bidrage til eksempelvis realiseringen af en ydre grøn ring omkring Esbjerg eller realiseringen af projekter fra landsby- og mellemblyplaner. For at sikre, at den kommunale skovrejsning skaber mest mulig synergi, skal det ske efter en samlet plan. Der skal derfor udarbejdes en strategi for kommunal skovrejsning.

Klimatilpasning i det åbne land

Tilbage til Temaer

Her er vores mål

Klimatilpasning af det åbne land skal gå hånd i hånd med de naturgivne betingelser

Klimatilpasningen skal være robust i forhold til givne usikkerheder om de langsigtede klimaforandringer

Multifunktionalitet skal tænkes ind i klimatilpasningen, hvor det er muligt

Klimatilpasning i det åbne land skal ske i dialog med borgere og interessenter

Her står vi nu

Esbjerg Kommunes arbejde med klimatilpasning i det åbne land handler om at håndtere det vand som vejret giver os. Det er både havvandet, regnvandet og vandet i åerne. Diger og sluser udgør en sikring af hele kommunens kyststrækning mod havvandets luner. Tidevandshøjvande, ekstraordinært højvande/stormflod eller kraftig blæst kan alle være udløsende faktorer for en automatisk lukning af sluserne.

Langvarig regn giver en vandmættet jord og stor afstrømning af vand til de i forvejen fyldte vandløb og åer. Esbjerg Kommune har med Kongeåen og Ribe Å store vandløbssystemer, der gennemløber kommunen. Når de fyldte vandløbssystemer og de vandmættede vandløbsnære arealer, udfordres af lukkede sluser, kan der ske en opstuvning af åens vand på de vandløbsnære arealer – en såkaldt bagvandsproblematik. Problemet med bagvand er værst om vinteren, hvor lavtrykkene er kraftigere og jorden er vandmættet.

Vandfyldte arealer omkring Sneum Å.

I 2018 tog Esbjerg Kommune i samarbejde med landbruget, Kystdirektoratet og flere andre instanser fat i bagvandsproblematikken omkring Kongeåen med rapporten: 'Løsningsmodeller for afvandingen ved Kongeåen'. Der er herudover et tværkommunalt samarbejde under opstart med de for Kongeåen opstrømsbeliggende kommuner Kolding og Vejen.

Kystsikringen i Esbjerg Kommune består af diger og sluser. Det er digelagene, der med bistand fra Esbjerg Kommune og med vejledning fra Kystdirektoratet, sørger for, at diger og sluser løbende vedligeholdes.

I 2018 overgik myndighedsansvaret for kystbeskyttelse fra Kystdirektoratet

til kommunerne. Dette betyder, at det er Esbjerg Kommune, som skal behandle ansøgninger om kystbeskyttelse inden for kommunens geografiske område og på tiliggende søterritorie.

Fremtidens klimaforandringer vil give mere voldsomt vejr, højere bølger, et stigende havvandsspejl og øgede regnmængder. Det stigende havvandsspejl vil herudover sammen med de øgede regnmængder medføre et stigende grundvandsspejl. Det vil kort sagt sige, at der vil komme flere og større oversvømmelser. Enkelthændelser, som orkanen i 1999, vil være påmindelser om de klimamæssige forandringer, der vil komme løbende og over længere tid.

Den større risiko for oversvømmelser er en udfordring for alle lande med kyst ud til Nordsøen. Der er derfor indledt et internationalt Interreg-samarbejde kaldet FAIR med henblik på at finde løsninger og dele ud af indhøstede erfaringer og viden omkring klimatilpasning. Esbjerg Kommune indgår sammen med Kystdirektoratet i dette samarbejde, hvor også Holland, Storbritannien, Belgien, Tyskland, Sverige og Norge deltager.

Her vil vi hen

Esbjerg Kommune vil håndtere fremtidens klimaforandringer med klimatilpasningstiltag, der hver for sig understøtter en samlet og koordineret indsats for at nedsætte risikoen for ødelæggende oversvømmelser i det åbne land.

Når der planlægges for klimatilpasning i det åbne land er der mange parter med forskelligartede interesser, der skal tages med i betragtning. Landbruget er en naturlig stor interessehaver, det samme er naturinteresserne, men også fritid, turisme og byudvikling udgør interesser, som skal varetages i planlægningen.

Klimatilpasning i det åbne land indeholder et stort katalog af tilgange og mulige løsninger. Processen omkring rapporten: 'Løsningsmodeller for afvandingen ved Kongeåen' er et eksempel på en dialog mellem Esbjerg Kommune og landbrugets parter. Esbjerg Kommune vil gerne bruge erfaringerne herfra til at fortsætte og udbygge dialogen med det åbne lands parter, fordi Esbjerg Kommune mener, at de bedste løsninger skabes i dialog. Klimatilpasning i det åbne land er omkostningstungt og involverer store økonomiske værdier så dialogen her bliver omfattende. Esbjerg Kommune skal sikre tillid mellem parterne og skal være garanteret for, at dialogen bygger på faktuel viden.

Etablering af vådområder eller genslyngning af åer er eksempler på klimatilpasningstiltag i det åbne land, der forsinket vandet opstrøms samtidig med, at det forbedrer dyre- og plantelivet i områderne. Sådanne tiltag skaber således synergi mellem natur og klimatilpasning.

Dialog med interessenterne om klimatilpasning i det åbne land.

Esbjerg Kommune er forpligtet til eller involveret i en række klimatilpasningstiltag:

- Det statslige krav om, at kommunerne i kommuneplanen skal udpege oversvømmelsestruede områder. Her skal lokalplanlægning efterfølgende tage højde for oversvømmelsesrisikoen gennem afværgeforanstaltninger. Esbjerg Kommune planlægger ikke for byudvikling i oversvømmelsestruede områder medmindre det kan godtgøres, at faren for oversvømmelse kan fjernes med omkostningseffektive afværgeforanstaltninger.
- Esbjerg Kommunes revision af klimatilpasningsplanen fra 2013. Revisionen vil blandt andet medføre nye og mere detaljerede oversvømmelseskort. Disse kort vil danne grundlag for de ovenfor nævnte udpegninger i kommuneplanen.
- Analyserne og anbefalingerne fra FAIR-samarbejdet med landene omkring Nordsøen, der både forventes at kunne danne grundlag for revisionen af klimatilpasningsplanen og for udarbejdelse af 'Kommuneplan 2022-34'.
- Resultater fra samarbejder med andre planmyndigheder og organisationer som opstrømskommunerne, Kystdirektoratet og Nationalpark Vadehavet.

Esbjerg Kommune skal sikre, at denne række af klimatilpasningstiltag indgår i dialogen med parterne.

Esbjerg Kommune ønsker at klimatilpasse det åbne land på måder, som kommer flest muligt til gavn og hvor kortsigtede løsninger ikke kommer til at stå i vejen for de bedste løsninger på den lange bane. Ved valg af løsninger er omkostningseffektiviteten et væsentligt parameter ligesom løsninger, hvor der kan opnås synergier med flere samtidige funktioner vil blive foretrukket.

Slyngeså holder vandet tilbage.

Digeanlæg ved Låningsvejen.

Erhverv i det åbne land

[Tilbage til Temaer](#)

Her er vores mål

På de mest robuste jorder skal der skabes råderum for intensivt landbrug

Esbjerg Kommune samarbejder med landbruget om at skabe eksempler på godt landbrugsbyggeri

Lavtliggende landbrugsjord skal på sigt konverteres til natur

Her står vi nu

Jordbrugsområder og naturområder er de to typer arealanvendelser, der dominerer planlægningen af det åbne land. I jordbrugsområder prioriteres produktionsinteresserne, mens natur, miljø, rekreation mv. prioriteres i naturområderne.

Afgrænsningen af de to arealanvendelser overfor hinanden er således et resultat af en afvejning af benyttelses- og beskyttelsesinteresser. I 2018 bidrog et Naturråd til denne afvejning. Naturrådet blev etableret med henblik på at sikre inddragelse af lokal viden og lokale ønsker i afvejningen af de forskellige interesser. Naturrådets arbejde endte ud i en række anbefalinger, som enten direkte eller indirekte vil få betydning for fremtidens landbrugsplanlægning.

Jordbruget er et betydeligt erhverv i Esbjerg Kommune både i forhold til arealudstrækning og arbejdspladser. For at synliggøre og sikre erhvervets interesser udlægger Esbjerg Kommune jordbrugsområder som arealanvendelser i kommuneplanen. Det vil sige, at udpegningerne til jordbrug eksempelvis ligger på niveau med arealudpegningerne til erhvervsområder. Denne hjælp med arealudpegninger i det åbne land til jordbrugsformål, er der ikke ret mange andre kommuner der yder.

Den overordnede udpegning af jordbrugsområder rummer 'særligt værdifulde landbrugsområder' og 'områder til store husdyrbrug'. Mens den første henvender sig til markbruget, henvender den næste sig til lokaliseringen af bedrifter. Den nuværende udpegning af 'områder til store husdyrbrug' fokuserer kun på, hvor det vil være muligt at opføre nye barmarksanlæg. Et barmarksanlæg er et staldanlæg til husdyr, der opføres uden fysisk tilknytning til eksisterende byggeri. Der har været en meget begrænset efterspørgsel på arealer til barmarksprojekter.

De store, industrielle landbrugsbyggerier sætter markante aftryk i landskabet. Det handler derfor om at finde den rette placering til det enkelte byggeri. Ligesom al anden planlægning handler det om afvejning af interesser. Afstanden til nabo- bebyggelser og sårbare naturområder kan spille ind, men også karakteren af det omkringliggende landskab er væsentlig, når den rigtige placering skal findes. Disse forhold skal naturligvis vejes op mod hensynet til ejendommens samlede funktionalitet for landmanden. Når den rette placering er fundet, skal der arbejdes med byggeriets orientering, udformning og arkitektur. Endelig kan der arbejdes med beplantning til at understøtte byggeriets placering i landskabet. Det ideelle er dog, at byggeriet placeres og udformes, så det kan tåle at stå alene.

Her vil vi hen

Med udgangspunkt i Naturrådets anbefalinger skal afgrænsningen mellem udpegningerne af jordbrugsområder og naturområder justeres. Der skal arbejdes for at skabe færre, men større og mere robuste naturområder. Jo større et naturområde er, des mindre bliver den procentvise andel af området, der påvirkes af omgivelserne. Den negative påvirkning kan for eksempel komme fra gødsning og sprøjtning i haver og på landbrugsjord samt kvælstofudledning fra husdyrbrug. Tilsvarende skal der planlægges for robuste jordbrugsområder, der friholdes for naturområder, med særligt henblik på at sikre landbrugets husdyrproduktion.

Marsken og de store vandløb skal udgøre ryggraden i naturområderne i Esbjerg Kommune. Ved konvertering af de lavtliggende landbrugsjorder til natur, vil områderne på sigt kunne bidrage til flere formål; en øget biologisk diversitet, tilbageholdelse af store mængder overfladevand, mindskelse af udledningen af næringsstoffer til vandmiljøet og mindskelse af CO₂-udledningen fra jorden. Det vil sige, at konverteringen til natur giver gevinster i forhold til natur, klimatilpasning, klimapåvirkning og miljø.

I planlægningen for robuste jordbrugsområder er der brug for en ny model til udpegningsaf 'områder til store husdyrbrug'. Esbjerg Kommune vil, i samarbejde med interessenter på området, udvikle en ny udpegningsmodel, hvor fokus flyttes fra barmarksprojekter til en proaktiv udpegningsaf områder til industrielt præget landbrug. Der skal ikke skelnes mellem barmarksprojekter og udvidelse af eksisterende brug. Den nye model skal resultere i udpegninger, der kan bidrage til landbrugets fortsatte udvikling og kan forebygge miljøkonflikter.

Der er behov for mere dialog og samarbejde mellem landbruget og kommunen omkring placering og udformning af de store landbrugsbyggerier. Esbjerg Kommune ønsker derfor i samarbejde med landbruget at sikre et velgennearbejdet bidrag om landbrugsbyggeri til Esbjerg Kommunes kommende arkitekturstrategi. Formålet med strategien skal være, at fremtidens landbrugsbyggeri i Esbjerg Kommune fremstår som gode eksempler på godt landbrugsbyggeri.

Industrielt landbrugsbyggeri skal indpasses i landskabet, men må gerne være nytænkende i sit udtryk. Foto: Erik Møberg A/S.

Der skal fortsat arbejdes for at sikre den rette balance mellem ønsket om mere natur og hensynet til jordbrugerhvervene. Der skal derfor laves et serviceeftersyn af de 'særligt værdifulde landbrugsområder' med fokus på at sikre de mest robuste jorder til landbrugsdrift, mens de mindre robuste områder med tiden skal overgå til naturformål.

Storbyregion Esbjerg

[Tilbage til Indhold](#)

Byrådene i Esbjerg, Varde og Fanø Kommuner har valgt at samarbejde om tre strategiske udviklingsspor i Storbyregion Esbjerg:

- Byomdannelse med fokus på byliv og bosætning
- Byturisme som et udnyttet potentiale med særligt fokus på kulturturister
- Mobilitet som afgørende for storbyregionens udvikling

Storbyregion Esbjerg er udpeget på baggrund af den befolkningsmæssige tyngde i området og samarbejdet omhandler den fysiske udvikling af storbyregionens bymiljøer.

For at forankre samarbejdet politisk og planstrategisk optræder det følgende som en fælles formuleret platform i alle tre kommuneplanstrategier.

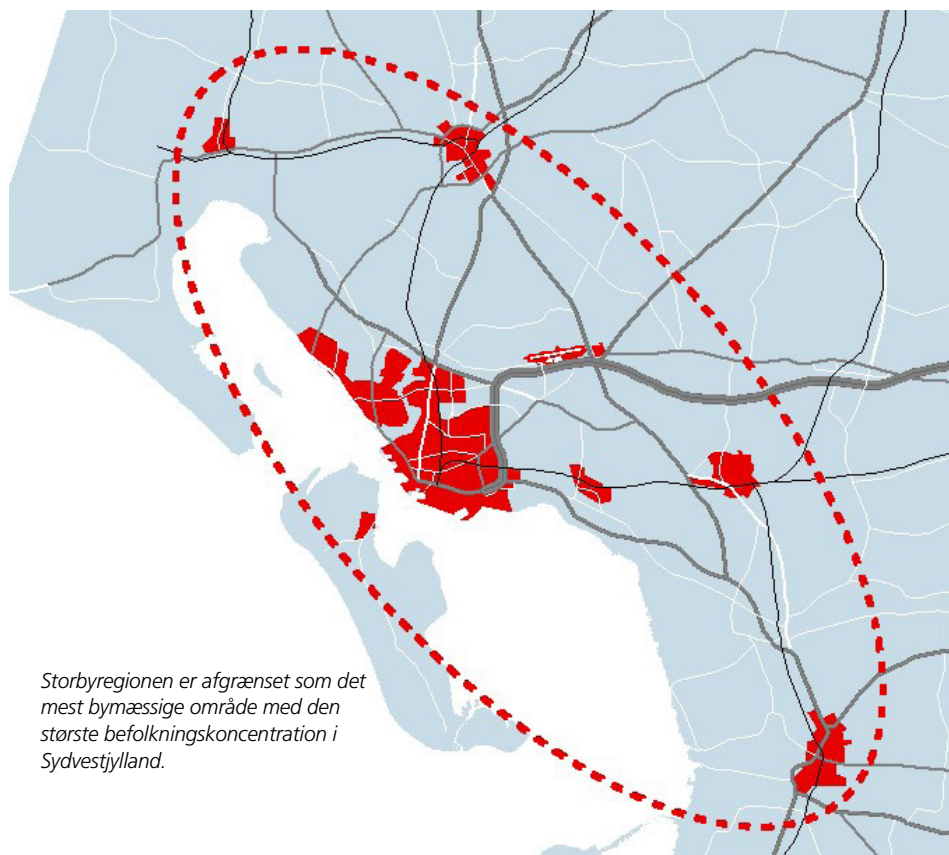
Byomdannelse

Byomdannelse tager afsæt i stedets identitet og sker som led i en samlet planlægning, der udover at opfylde en række formelle krav også i de fleste tilfælde vil sigte efter at inddrage brugere, interessenter og borgere for at opnå et resultat som flest mulige føler ejerskab i forhold til. Byliv og bosætning bliver de to ben som byomdannelsen i Storbyregion Esbjerg skal stå på.

Storbyregion Esbjerg er sammensat af en stor variation af bymiljøer med helt forskelligt byliv.

I Esbjerg by arbejdes der med byens storbykvaliteter ved bl.a. at fokusere på fortætning og studenterboliger. I de ældre købstæder og skipperbyer handler det om at sikre en høj kvalitet i de velbevarede byrum for at gøre dem fristende at besøge og bosætte sig i. På landet arbejder vi i alle tre kommuner med tiltag, der understøtter og fremmer velfungerende lokalsamfund med et stort lokalt engagement.

Den store vækst i arbejdspladser relateret til energi og offshore skaber et stadig stigende behov for at fremme initiativer, der kan øge bosætningen i Storbyregion Esbjerg. Da det er de unge uddannelsessøgende, der har det mest interessante potentiale for tilflytning, vil vi fokusere på uddannelse som et vigtigt indsatsområde. Samtidig vil vi sikre et bredt udbud af forskellige boformer, og vi vil styrke de mange attraktive bosætningsmuligheder, der allerede findes i området.

Storbyregionen er afgrænset som det mest bymæssige område med den største befolkningskoncentration i Sydvestjylland.

Udad til vil vi tydeligere markere de meget alsidige bosætningstilbud i Storbyregion Esbjerg. Vi vil synliggøre, at her tilbydes en palet af muligheder fra storbymiljø, velbevarede bykerner med historiens vingesus, trygge bynære boligområder, attraktive stationsbyer, aktive lokalsamfund med fællesskab og foreningsliv samt åbne landskaber, der både har plads til begejstring og til ro. Vi har noget for enhver smag.

De tre kommuner arbejder hver især med en egen bosætningsindsats, men ved at fremme det tværkommunale plansamarbejde om bosætning kan vi konkretisere indsatsen i det fysiske rum. For der skal gennemslagskraft til for at få vakt interessen for det vestjyske i Danmarks universitets- og uddannelsesbyer. Vi viser verden, at vi når vores resultater og at vi gør det ved at samarbejde – her er højt til loftet og stærke netværk.

Vi ønsker at toppe uddannelsen, jobbet, og det attraktive boligudbud, op med en hel købmandskurv fuld af gode sager. Købmandskurven indeholder gode daginstitutioner, de bedste uddannelsesmiljøer, en varieret erhvervsstruktur, mange forskellige typer af arbejdspladser, spændende og afvekslende kultur- og byliv, unik natur, interessante og udfordrende fritidsoplevelser, opdateret infrastruktur og ikke mindst stor imødekommenhed både fra kommunens og nærmiljøets side. Vi vil udfordre os selv og hinanden til at skærpe profilen og blive endnu bedre til det, vi allerede gør. Ved fælles hjælp kan vi sikre det gode hverdagsliv og skræddersy vores tilbud til tilflytteren.

Vi vil arbejde for, at de som allerede bor her husker at fortælle om de store kvaliteter i Storbyregion Esbjerg, der hvor de kommer frem. Stedets identitet og særlige karakteristika skal altså ikke kun formidles til vores gæster, men i høj grad også til vore borgere. Det sikrer, at de bliver boende og at de bliver ambassadører for storbyregionen. Når den gode ambassadør står ansigt til ansigt med en besøgende eller med én, der burde besøge os, er det en uvurderlig mulighed for at give personligt tilpasset og helt nøjagtig information om området. Den mulighed skal ikke forpasses, for mund til mund metoden og den personlige anbefaling virker – især på det lange stræk.

Byturisme

Storbyregion Esbjerg ligger i noget af Danmarks smukkeste natur – området er anerkendt nationalt og globalt for dets høje og helt unikke kvaliteter. I det storblåede landskab er strøet en perlerække af byer, der i deres velbevarede bymiljøer, hver for sig tilbyder byrum fra en svunden tid.

Storbyregionen har bykarakteren som et særligt karakteristika, der kontrasterer alle de øvrige turismetilbud i området. Byoplevelser som kulturarv, livsstil og kunst taler direkte til kulturturisten. Kulturturister kan defineres som turister, der har kulturelle og/eller historiske oplevelser som én af deres grunde til at vælge en destination. Kulturturister vil gerne lære deres feriedestination bedre at kende og er som sådan en del af en større trend, hvor turisterne efterspørger autentiske og unikke oplevelser som de også er klar til at betale for. Med byturisme i fokus bliver kulturturisten den primære målgruppe for turismetemaet i Storbyregion Esbjerg.

Esbjergs største målgruppe er erhvervsfolk, der besøger byen i professionelt øjemed. De er her for at deltage i møder eller konferencer og de efterspørger gode hoteller, udbyggede og varierede restaurant- og kulturtilbud og et interessant byliv, der opfordrer til ophold. Den storbyprofil som mødeturismen efterspørger er til gavn for storbyregionens fokus på byturisme samtidig fremmer storbyprofilen variationen i områdets boligudbud og bosætningen generelt – fordi unge og højt uddannede tiltrækkes af storbyer.

Vi vil sikre, at områdets gæster tilbydes et bredt udvalg af overnatningstilbud og gøres opmærksomme på de byoplevelser, som Esbjerg, Varde, Ribe og Fanø tilbyder inden for f.eks. shopping, sightseeing og museumsbesøg. Når den fysiske planlægning understøtter byoplevelser giver det også storbyregionen gode kort på hånden i forhold til alle andre typer af turister, der besøger det vestjyske. Ligegyldigt om det er kysten, sommerhusene, naturen eller byerne, der trækker.

Vi vil fortsat samarbejde om udvikling og styrkelse af byrollerne i Storbyregion Esbjerg for at kunne udfolde stedets identitet ved byomdannelse og byudvikling. Vi vil arbejde for, at den fysiske planlægning og bevaringsarbejdet i vores bymiljøer kan anvendes som aktiver i forhold til en fælles indsats omkring byturisme.

I områderne omkring storbyregionen findes et veludbygget og godt forankret turistprodukt målrettet feriehusturismen. Feriehusturisterne ønsker, i løbet af deres oftest ret lange ophold i området, også at få byoplevelser. Storbyregionens fokus på byturismen supplerer dermed et veletableret turistprodukt, hvilket gør os stærkere sammen end hver for sig. Vi vil arbejde for, at det strategiske udviklingsspor omkring byturisme understøtter og styrker de turismeinitiativer og -samarbejder som de tre kommuner i øvrigt indgår i.

Mobilitet

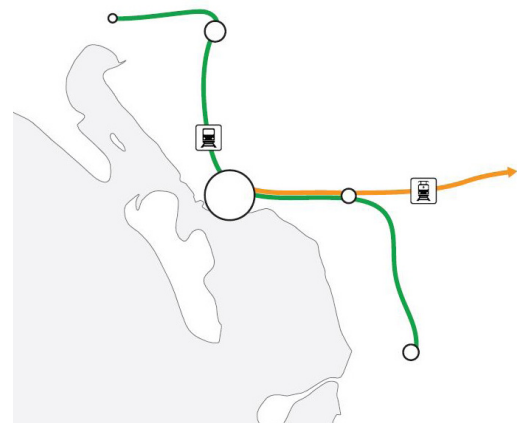
Mobilitet giver samarbejde, udvikling og vækst og er det element, der binder storbyregionen sammen. Mens den konkrete infrastruktur muliggør mobilitet, er det placeringen af arealer til erhverv, uddannelse, boliger og detailhandel, der afgør hvor stor denne mobilitet behøver at være. I Storbyregion Esbjerg fokuserer vi på menneskers mobilitet med infrastruktur, der sikrer hurtig, let, sikker og billig transport.

Rute 11 er ryggrad for vejinfrastrukturen i storbyregionen og er afgørende for den samlede mobilitet i storbyregionen. Den udgør en korridor for trafikken fra grænsen til storbyregionens erhvervsvirksomheder og længere mod nord til de mange feriedestinationer langs Vestkysten. Der er konkrete udfordringer på strækningen mellem Varde by og Kors kroen, og på hele strækket fra Varde til Tønder er der behov for en udbygning af vejen udenom byerne. For at give vejen en forøget kapacitet ønsker vi vejen udbygget til en 2+1 vej, hvor der på visse stræk kunne opereres med en højere hastighedsgrænse.

Nærbaneforbindelsen fra Oksbøl, over Varde og Esbjerg til Ribe er et eksempel på en konkret infrastrukturel indsats, der styrker mobiliteten for storbyregionens befolkning med hurtig, let, sikker og billig transport. Vi vil i den fremtidige planlægning udnytte stationsnære områder til byudvikling. På den måde indgår arealanvendelsen også i storbyregionens langsigtede arbejde med mobilitet.

Med elektrificeringen af jernbanen til Esbjerg på plads, arbejder vi for at opnå effektive fjernforbindelser, der nedsætter rejsetiden til Danmarks andre store byer. Nærbane udgør den regionale togforbindelse, der kan udbrede fordelene ved forbedrede fjernforbindelser til hele oplandet omkring Esbjerg.

Færgen til Fanø er en livsnerve for øen. Uden en stabil forbindelse med en hyppig frekvens kan øen ikke fastholde sin position som et attraktivt bosætningsområde. For storbyen Esbjerg giver færgen herudover en direkte cykelforbindelse til en af Danmarks bedste badestrande. Vi arbejder for en stabil færgedrift med overkommelige priser og gode parkeringsforhold for både biler og cykler.

Illustrationen viser nærbanen (grøn) sammen med fjernbanen (orange).

Ændringer i planperioden

Siden Kommuneplan 2018-2030 blev vedtaget, er der foretaget følgende ændringer i Kommuneplan 2018-2030.

Ændringer vedtaget

		ForslagVedtaget	Ændring Vedtaget
2016.50	Vognsbøl, Boligområde ved Vognsbølparken i Esbjerg	09-10-2017	06-02-2018
2016.57	Novrup-Måde landområde, Skæve boliger til særligt udsatte, øst for motorvejen, Esbjerg	24-01-2018	04-06-2018
2017.73	Farup Kirkeby, Boligområde, Farup Kirkevej 33	07-11-2017	08-03-2018
2017.01	Gørding Landområde, konferencecenter	04-12-2018	05-02-2019
2017.02	Indre By, Boliger ved Nygårdsvej	19-12-2017	15-05-2018
2017.03	Kolonihaveområder	05-06-2018	23-04-2019
2017.04	Bramming Midtby, Boliger på Rådhusgrunden, Skolegade, Sct. Knuds Allè	19-03-2018	20-08-2018
2017.08	Esbjerg Indre By, Cykelstibro over banen Exnersgade - Jernbanegade	18-03-2019	17-06-2019
2017.10	Gjesing Nord, Plejecenter og boligområde ved Krestestien	08-10-2018	04-02-2019
2017.11	Hjerting Bydelscenter i Hjerting	20-03-2018	15-05-2018
2017.12	Kjersing, Store udvalgswarebutikker ved Kjersing Ringvej	04-06-2018	08-10-2018
2018.14	Strandby, Boliger på en del af toværksområdet	07-05-2018	06-05-2019
2018.15	Jerne dagligvarebutik og boliger ved Niels Lambertsensvej	07-02-2018	17-04-2019
2018.16	Område til kontorerhverv og boliger i Jerne	04-06-2018	17-09-2018
2018.20	Arealkrævende Erhverv	08-10-2018	21-01-2019
2018.25	Ribe Bykerne, Det Gamle Remiseområde	08-10-2018	04-03-2019

Ændringer under udarbejdelse

		ForslagVedtaget	Henlagt
2016.65	Indre By, Boliger på Museumspladsen, Esbjerg	19-06-2017	16-08-2018
2017.07	Indre by, nye bevarings- og anvendelsesbestemmelser	03-06-2019	
2017.09	Landskabsvurdering		
2018.13	Havnen, Udvidelse af Esbjerg Havn mod syd og vest		
2018.17	Ribe Bykerne, Boliger på Ribe Jernindustrigrund		
2018.19	Gl. Sædding, For et boligområde ved Strandvænget	17-09-2018	17-01-2019
2018.21	Gammelby, Biogas i Måde	20-11-2018	23-01-2019
2018.22	Grimstrup By, Boligområde nord for skolen, Egedalvej	01-04-2019	
2018.24	Hunderup, Boligområde ved Kragelundvej		
2018.26	Gørding, Erhverv omkring Sdr. Lourupvej og Annesmindevej		
2018.27	Darum Landområde, Dagligvarebutik i St. Darum		
2018.28	Østerbyen, Bydelscenter, Storegade og Rosenvængets Allé, Esbjerg		
2018.29	Vognsbøl, Boligområde til socialt tilbud, Esbjerg	01-04-2019	
2019.31	Ribe Nørremark, Ribe fjernvarme		
2019.33	Bramming Sydby, Boliger ved Mulvadvej	03-06-2019	
2019.35	Bramming Vestby, Erhvervsområde Industrivej og Vardevej, Bramming	18-06-2019	
2019.36	Esbjerg By, Oversvømmelsesudpegning	03-06-2019	
2019.37	Spandet By, Område til teknisk anlæg		
2019.38	Novrup-Måde landområde, Stort varmelager og varmepumpeanlæg til fjernvarme ved Måde, Esbjerg		
2019.39	Gørding By, Boligområde syd for Aikevej, Gørding		
2019.40	Hostrup Landområde, Vandskisportcenter ved Hostrup		
2019.41	Skads Landområde, Transportcenter ved Korskro		